

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
HISTORICKÝ ÚSTAV FILOZOFICKÉ FAKULTY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SKAUTING V NOVÉ VČELNICI A KAMENICI NAD LIPOU V PRVNÍ
POLOVINĚ 20. STOLETÍ**

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Rauchová, Ph.D.

Autor práce: Sandrik Bednář

Studijní obor: Matematika – Historie se zaměřením na vzdělávání

Ročník: 3.

2017

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedenými v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Nová Včelnice a Kamenice nad Lipou 28. července 2017

.....

Poděkování

Prostřednictvím následujících řádků bych rád poděkoval všem, kteří mi nějakým způsobem pomohli. Jmenovitě pak díky mé vedoucí práce PhDr. Jitce Rauchové, Ph.D. za její trpělivost a odbornou pomoc. Dále pak historiku Mgr. et MgA. Vítu Poláčkovi za cenou asistenci při práci s vybranými archivy a prameny, a na závěr díky mému dědovi Ing. Petru Bednářovi za to, že pomohl digitalizovat velké množství pramenů a zajistit tak jejich uchování pro další generace.

Anotace

Předkládaná práce se zabývá tématem skautingu v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou první poloviny dvacátého století. První část práce charakterizuje vztah obou obcí tvořících v tomto období společný region, což se dále odráží i ve skautské struktuře místních jednotek. Následující kapitola pojednává o problematice zakládání skautských oddílů v obou obcích a vlivu dalších regionálních center. Nedílnou součástí práce je analýza každodenní činnosti jednotlivých skautů a skautek, zvláště jejich činnosti v souvislosti s veřejným děním. Poslední kapitola pak reflektuje to, jakým způsobem skauting ideově ovlivnil vybrané skauty, Emanuela Truhláře a Františka Sadílka, kteří zahynuli v boji s nacisty, a zabývá se blíže významem jejich oběti.

Annotation

This thesis deals with scout organization in Nova Vcelnice and Kamenice nad Lipou in the first half of the twentieth century. The first chapter of this thesis describes the relation between previously named towns, which were part of the same region in that period. This relation is also reflected in the structure of local scout units. The next chapter focuses on a problematics of founding new scout units in Nova Vcelnice and Kamenice nad Lipou and also about the influence of other regional centers. An important part of this thesis is an analysis of everyday activity at scout units, especially the involvement of their members into the public affairs. The final chapter reflects how scout ideology affected two chosen scouts, Emanuel Truhlar and Frantisek Sadilek, who died during the Second World War fighting Nazis. A closer look at their sacrifice is also a part of this chapter.

Obsah

Úvod.....	7
1. Nová Včelnice a Kamenice nad Lipou.....	12
1.1. Rozvoj regionu.....	12
1.2. Spolky, kultura a politický život.....	15
2. Počátky skautingu v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou.....	18
2.1. Skauting ve světě a českých zemích.....	18
2.2. Začátky skautingu v Nové Včelnici.....	22
2.3. Pozdní založení skautského oddílu v Kamenici nad Lipou.....	29
3. Struktura, organizace a členstvo.....	35
3.1. Organizační struktura vyšších organizačních jednotek.....	35
3.2. Skautský okrsek a okres Kamenice nad Lipou.....	37
3.3. Střediska Junáka.....	39
3.4. Oddíly a družiny.....	41
3.5. Sdružení přátel Junáka a II. oddíl v Horní Radouni.....	45
4. Každodenní činnost skautů a skautek třicátých a čtyřicátých let.....	48
4.1. Doba nejistoty 1937–1940.....	48
4.2. Poválečný rozmach 1945–1950.....	51
4.3. Tábory.....	55
5. Skautská idea a skauting v extrémě.....	59
5.1. Význam skautingu.....	59
5.2. Emanuel Truhlář.....	60
5.3. František Sadílek.....	64
Závěr.....	68
Seznam zkratk.....	70
Seznam pramenů a literatury.....	71
Seznam příloh.....	76

Úvod

Skautské hnutí se brzy po svém vzniku stalo celosvětovým fenoménem, a tak není divu, že se záhy rozšířilo i na české území. Ačkoliv z počátku mělo být lékem na neduhu společnosti, které se týkaly především městského obyvatelstva, našli ve skautingu téměř současně zalíbení chlapci i dívky z venkovského prostředí. Bohužel se na naše území skauting dostal nedlouho před začátkem první světové války a po jejím vypuknutí byla na mnoha místech země skautská činnost omezena či dokonce přerušena. Teprve po skončení války mohlo dojít k rozmachu skautského hnutí a rozšiřování jeho myšlenek do všech koutů nového státu, Jindřichohradecka nevyjímaje.

Celá oblast Jindřichohradecka je geograficky velmi rozmanitá. Jestliže jih a západ tvoří rybníční soustava Třeboňska, východ tvoří rozsáhlé lesy České Kanady, tak sever je součástí Křemešnické vrchoviny. A právě zde se nachází města Kamenice nad Lipou a Nová Včelnice, města, které spojuje společná historie a možná trochu rozděluje vzájemná rivalita. Města, ve kterých v průběhu dvacátého století skauting vznikl a zanikl a ve kterých skautská činnost ovlivnila život mnoha lidí. Cílem této práce je tedy zaplnit bílá místa historie skautingu tohoto mikroregionu.

Pro časové vymezení svého badání jsem si zvolil období od vzniku prvních skautských oddílů až do druhé likvidace Junáka začátkem padesátých let. S přihlédnutím k tomu, že v tomto období existoval politický okres Kamenice nad Lipou, jehož byla Nová Včelnice součástí, je toto časové a místní vymezení vhodné v rámci komparace skautské činnosti obou sledovaných obcí.¹ Nezbytnou úvodní částí práce je tedy nástin dějin tohoto mikroregionu a popsání vzájemných vztahů, které jsou zasazeny do kontextu doby. Současně se další pasáž vypořádává s nezbytnými skautskými reáliemi a charakteristikou skautské struktury pro pochopení pozdějších souvislostí.

Již v počátcích nově vzniklého státu vznikaly první skautské oddíly v Nové Včelnici.² V Kamenici nad Lipou³ byla ovšem situace odlišná, základ prvního

¹ Vzhledem k problematice vývoje statutu města a městyse v případě Nové Včelnice (respektive Nového Etyнку) je v celé práci užíván neutrální pojem obec jak pro Novou Včelnici, tak i pro Kamenici nad Lipou, pokud hovoříme o obou obcích současně. Výjimkou je případ, kdy se jedná o současný stav, kdy obě obce mají již s určitostí statut města, nebo případ kdy se hovoří pouze o Kamenici nad Lipou.

² Na místě dnešního města Nová Včelnice se až do roku 1950 nacházely obce Nový Etynek (respektive Nový Etynek) a Včelnice, které byly urbanisticky natolik propojené, že působily pod jedním společným úřadem. Což lze nejlépe ilustrovat označením „Obecní úřad v Novém Etyнку,

skautského oddílu zde byl položen teprve až v druhé polovině třicátých let. Cílem další kapitoly je tedy objasnění okolností vzniku skautských oddílů – tedy to, jakým způsobem byly založeny a kdo stál při zrodu těchto oddílů. A také získání odpovědi na otázku, jak je možné, že skauting v Kamenici nad Lipou vznikl s takovým zpožděním. A nejen to, pro období první republiky bylo charakteristické velké množství spolků. V případě skautingu tomu nebylo jinak, v celé zemi působilo několik desítek skautských organizací, v mnoha městech často několik současně. Součástí této kapitoly, tak je snaha ukázat zdali do života obou obcí zasáhly i jiné skautské organizace, než předchůdkyně součastné organizace Junák – český skaut.

Jádro celé práce pak tvoří kapitoly zabývající se strukturou a každodenní činností skautů a skautek obou obcí. Obě tyto části jsou analyzovány v kontextu vývoje skautské organizace na našem území. Pro lepší pochopení je kapitola týkající se struktury doplněna vytvořenými tabulkami znázorňujícími strukturu jednotlivých jednotek (respektive jejich vedení). V kapitole týkající se činnosti je pozornost zaměřena na skautský program a jeho proměny, pravidelnou činnost v podobě schůzek a výprav. Samostatnou část pak tvoří tábory, jejich organizace a příprava, jakožto vyvrcholení celoroční činnosti.

Poslední část práce se zabývá ideovými východisky skautingu. Tedy tím, jakou roli hrála skautská idea (slib a zákon) v životě skautů, konkrétně v životě Emanuela Truhláře z Nové Včelnice a Františka Sadílka z Kamenice nad Lipou, kteří tragicky zahynuli ve svém boji proti nacistickému teroru. Kromě analýzy jejich přínosu pro odbojovou činnost je zde také objasněn význam smrti obou mužů a především jejich odkaz, který následně ovlivnil velké množství skautů a skautek.

Z hlediska literatury a pramenů je velkým problémem absence odborné literatury, která by se zabývala dějinami Nové Včelnice. Většina prací o Nové Včelnici vznikala totiž v době komunistického režimu. To mělo za následek vytváření ideově

místní obec Včelnice“ nebo „Včelnice – Etynk Nový“ na razítkách obce. Viz *Žádost obce Nová Včelnice o vrácení statutu Město*, Nová Včelnice 1996. V případě německých pramenů se setkáváme s označením Neuötting, Vtschelnitz (respektive Wčelnitz) apod. K definitivnímu spojení obou obcí došlo v roce 1950 a od té doby obec užívá název Nová Včelnice. Z daných důvodů je v celé práci užíván pouze název Nová Včelnice, jakožto název, který v sobě zahrnuje celou oblast Nového Etynku a Včelnice dohromady.

³ Ještě na počátku dvacátého století bylo možné se setkat s názvem města – Kamenice nad Lípou (respektive okres Kamenice nad Lípou). V případě německých pramenů se můžeme setkat s názvem Kamenitz (respektive Kamnitz), Kamnitz an der Linde apod.

zabarvených prací⁴ zabývajících se především dělnictvem v Nové Včelnici, které bylo vyzdvihováno jako hlavní hybatel života v obci,⁵ nebo prací, které musely být tomuto požadavku doby aspoň z části poplatné. Z těchto prací je možné využít *Historický a turistický průvodce* od Oldřicha Šímy a Eduarda Keista.⁶ Z prací vydaných po roce 1989 je pak možné vycházet z *Žádosti obce Nová Včelnice o vrácení statutu Město*,⁷ která byla vytvořena za účelem získání statutu města a jenž na základě amatérského bádání obsahuje některé informace, které se týkají historie obce. Společně s obecními kronikami a dalšími prameny tvoří toto penzum pramenů a literatury základ k dějinám Nové Včelnice, které je na výsost nutné posuzovat kriticky se zřetelem k jejich autorům a době vzniku. V případě Kamenice nad Lipou je situace mírně lepší. Jeden z hlavních zdrojů k dějinám obce je almanach vydaný k sedmi stům padesáti letům města Kamenice nad Lipou,⁸ případně starší almanach vydaný k sedmi stům letům města.⁹ Kvalita jednotlivých kapitol je ovšem velmi různorodá a je nutné je kriticky posuzovat s ohledem na jejich autora. Ve spojení se spolkovými katastry okresu Kamenice nad Lipou umístěnými ve Státním okresním archivu Pelhřimov (dále jen SOkA) a dalšími příručkami tvoří tato literatura a prameny základ k vymezení dějin obou obcí.

Literatury, která se zabývá dějinami skautingu, je relativně dostatečné množství. Základní knihou je v tomto ohledu *Kronika československého skautského hnutí*¹⁰ od Bruno Břečky, která popisuje stěžejní události československého skautingu rok po roce. Dále pak mírně popularizační kniha s názvem *Skautské století*¹¹ editovaná Romanem Šantorou, která shrnuje poznatky ostatních skautských historiků a doplňuje je o další zajímavé materiály. Ne nevýznamné jsou pak studie a přednášky mladého historika Petra Beránka *Sto let československého skautingu*¹², *Rytíř, nebo indián*¹³ a *Mýtus*

⁴ Václav BŮŽEK, *Region v historickém diskursu*, Jihočeský sborník historický 72, 2003, s. 5–13.

⁵ Mezi tyto práce patří např. Jan MACHOŇ, *Sto let práce a bojů novovčelnických textiláků*, Havlíčkův Brod 1960.

⁶ Oldřich ŠÍMA – Eduard KEIST, *Nová Včelnice a její okolí. Historický a turistický průvodce*, Nová Včelnice nedatováno.

⁷ *Žádost obce Nová Včelnice o vrácení statutu Město*, Nová Včelnice 1996.

⁸ *750 let města Kamenice nad Lipou 1248–1998*, Kamenice nad Lipou 1998.

⁹ *700 let města Kamenice nad Lipou*, Kamenice nad Lipou 1948.

¹⁰ Bruno BŘEČKA, *Kronika československého skautského hnutí do roku 1990*, Brno 1999.

¹¹ Roman ŠANTORA a kol., *Skautské století. Dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*, Praha 2012.

¹² Petr BERÁNEK, *Sto let československého skautingu (přednáška)*, Skautský seminář Ekumenické lesní školy 14. 1. 2012.

¹³ TÝŽ, *Rytíř nebo indián? Svojsík mezi Baden-Powellem a Setonem*, Praha a Moravské Budějovice 2014.

jménem Baden-Powell,¹⁴ které přenáší cenný pohled na některé problematické úseky skautských dějin. Mezi touto literaturou je pak nejvíce znát chybějící kniha, která by se věnovala organizační struktuře skautských organizací a jejímu vývoji. Pro popis organizační struktury je sice možné využít vydané příručky *Organisace*¹⁵ z let 1921 a 1930, ta však popisuje pouze organizační strukturu hlavní skautské organizace u nás a to navíc pouze částečně. Pro zbytek je nutné vycházet z výše jmenovaných prací a dalších publikací. Stejně tak v případě novovčelnického a kamenického skautingu je popis organizační struktury opět velmi nesnadný úkol. Žádný z dostupných pramenů neposkytuje ucelený přehled vývoje organizační struktury. Celá kapitola týkající se organizační struktury tak vznikla analýzou všech dostupných pramenů, především tisku a kronik jednotlivých oddílů a družin.

Pro zodpovězení otázek týkajících se činnosti skautů a skautek v Kamenici nad Lipou třicátých a čtyřicátých vycházím ze Soukromého archivu Věry Sadílkové z Kamenice nad Lipou, jakožto příbuzné zakladatele Františka Sadílka. Tento archiv obsahuje několik kronik a další narativní prameny, dokumenty úřední povahy, fotografie, ale i velké množství metodických materiálů a drobných poznámek. Tyto materiály byly nashromážděny v době existence skautské organizace v Kamenici nad Lipou rodinou Sadílků. Nachází se zde ovšem i další prameny od jiných původců. Společně s kronikami a fotoalbem uloženými v Městském muzeu v Kamenici nad Lipou se jedná o široké penzum pramenů týkajících se skautingu v Kamenici nad Lipou. V případě osobnosti Františka Sadílka je nejdůležitějším pramenem knížka vydaná na jeho počest při odhalení pomníku v roce 1946 s názvem *Mluvím k Vám*.¹⁶ Tu doplňují vzpomínky jeho přátel, kteří přežili věznice a koncentrační tábory. Dále pak byly využity materiály uložené ve Vojenském historickém archivu v Praze (dále jen VHA), které vznikly po roce 1990, když jeho syn Pavel Sadílek žádal o potvrzení, že jeho otec byl účastníkem národního odboje za osvobození dle zákona č. 255/1946.

Pramenná základna pro skauting v Nové Včelnici je o poznání komplikovanější i kvůli tomu, že zde byly základy položeny o mnoho dříve. Jelikož se nedochovaly žádné narativní prameny týkající se skautingu v Nové Včelnici dvacátých a třicátých letech, je objasnění okolností vzniku a začátků skautingu v Nové Včelnici nesnadný úkol. Pro tyto účely je možné vycházet z regionálního tisku – *Krajinských listů*, *Ohlasů od*

¹⁴ TÝŽ, *Mýtus jménem Baden-Powell (přednáška)*, Skautský seminář Ekumenické lesní školy 13. 1. 2013.

¹⁵ Antonín Benjamin SVOJSÍK, *Organisace*, Praha 1921, 1930².

¹⁶ Ladislav SADÍLEK, *Mluvím k Vám*, Kamenice nad Lipou 1946, s. 16.

Nežárky a Zájmu z Českomoravské vysočiny. Dále je možné zachytit činnost prvních skautů v Nové Včelnici prostřednictvím jejich komunikace s okresním úřadem v Kamenici nad Lipou dle podacích protokolů umístěných v Státním okresním archivu (dále SOKA) Pelhřimov. Pro další kapitoly je nejdůležitější Archiv 1. skautského oddílu Gatlída Nová Včelnice, který v podstatě vznikl a byl doplňován mou badatelskou činností v průběhu psaní práce. Tento archiv obsahuje především kroniku družiny Veverek (1945–1948) a dále několik fotografií, hmotné prameny, několik dokumentů a nahrávky s pamětníkem Ladislavem Šmolem z roku 2008. Ten jako poslední z žijících v dané době pamatoval ještě meziválečný skauting v Nové Včelnici. Důležitá je také kronika družiny Vlaštovek (1948–1949) uložená v Soukromém archivu Bohuslavy Šídové. Poslední kapitola práce týkající se Emanuela Truhláře vychází z publikace *Památce Emanuela Truhláře*,¹⁷ která byla vydána k příležitosti odhalení pamětní desky v roce 1947. Dále pak bylo čerpáno ze soudního spisu uloženého ve VHA v Praze a materiálů týkajících se působení Emanuela Truhláře na Podkarpatské Rusi, které můžeme nalézt v Národním archivu v Praze (dále jen NA).

¹⁷ Oldřich ŠÍMA – Jaroslav TŮMA, *Památce Emanuela Truhláře*, Kamenice nad Lipou 1947.

1. Nová Včelnice a Kamenice nad Lipou

1.1. Rozvoj regionu

Průmyslová revoluce nezanechala na jihu Čech a Českomoravské vrchovině takové stopy jako na severu země a v dalších centrech velkých měst a míst s dostatkem nerostů.¹⁸ To mělo za následek, že Kamenice nad Lipou nevstoupila do dvacátého století v nijak zvlášť dobré hospodářské situaci. V celém městě se nenacházela jediná továrna, a tak v případě Kamenice nad Lipou nemůžeme o průmyslu vůbec hovořit a to v podstatě po celou první polovinu dvacátého století.¹⁹

Nová Včelnice na tom byla o něco málo lépe. Nejvýznamněji se zde prosadil průmysl textilní. Se střídavými úspěchy a neúspěchy zde podnikali jednotliví obchodníci v oblasti textilií již od konce 18. století. K nejvýznamnější změně došlo roku 1860, kdy do obce přišel Samuel Heller, který začal podnikat také v textilním průmyslu. Díky své houževnatosti se jeho firma postupně rozrůstala a stala se dominantní na území celé obce. Kromě textilní továrny S. Heller a Syn²⁰ působily po první světové válce na území obce se střídavými úspěchy tři pletárny, z nichž nejvýznamnější byla pletárna Bohuslava Hrůzy založená roku 1919.²¹ Samotná obec si tedy formovala ráz textilního městečka, jehož úspěch a neúspěch závisel do určité míry na aktuální hospodářské situaci v oblasti textilního průmyslu.

Jedním ze společných prvků obou obcí byla společná justice, a to až na výjimky po celou druhou polovinu devatenáctého a první polovinu dvacátého století.²² Po zrušení poddanství a s ním související patrimoniální správy došlo v roce 1850 k ustanovení okresů soudních. Mezi ně patřil i soudní okres Kamenice nad Lipou, pod který spadala i tehdejší Nová Včelnice.

¹⁸ Jiří KAŠE – Pavel BĚLINA – Michael BOROVIČKA – Jan Pavel KUČERA, *Velké dějiny zemí Koruny české XII b*, Praha 2013, s. 279.

¹⁹ *750 let*, s. 14–15; Abychom však Kamenici nekřivdili, musíme vzít v potaz sklárnu, která byla založena roku 1875 Antonínem Rücklem v nedaleké Včelniče, vzdálené necelé 3 km od Kamenice nad Lipou.

²⁰ Po druhé světové válce byl podnik znárodněn a přešel pod správu Vlnářských závodů a fezáren Strakonice. Od roku 1949 pak působil samostatně jako Vlnářské závody partyzána Emra, později v roce 1958 přejmenované na PARTEX. V současnosti nese společnost název Tebo, a. s.

²¹ Firma byla znárodněna po druhé světové válce, kdy byla převedena pod národní podnik Modeta Jihlava. Po revoluci v roce 1989 neobstála v konkurenčním prostředí a v současnosti po ní zbyly jen prázdné prostory výrobní haly.

²² V letech 1855–1868 hovoříme o tzv. smíšených okresech, kdy byla politická správa spojena s mocí soudní. Viz Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK – Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátků státu po současnost*, Praha 2007, s. 320–321.

Z administrativního hlediska náležela Kamenice nad Lipou a Nová Včelnice pod politický okres Pelhřimov a to až do roku 1905, kdy byl zřízen samostatný politický okres Kamenice nad Lipou.²³ Tato změna ovlivnila region až do roku 1960,²⁴ kdy byl okres zrušen. Kamenice nad Lipou byla převedena pod okres Pelhřimov a Nová Včelnice pod okres Jindřichův Hradec. Tím definitivně skončil společný osud v rámci okresní správy i justice. Avšak díky nově zřízeným krajům zůstal oběma obcím jako společné pojiťko ještě kraj a to až do konce dvacátého století.²⁵

Největším hendikepem, který neumožňoval potřebný rozvoj regionu, byla absence železniční trati. V případě Kamenice nad Lipou to bylo na nejbližší vlakovou stanici do Jarošova nad Nežárkou minimálně 15 km,²⁶ z Nové Včelnice pak 6 km.²⁷ Toto odříznutí od světa se tak silnou měrou podepsalo na rozvoji regionu. I proto se stalo otevření úzkorozchodné železnice (760 mm) vedoucí z Jindřichova Hradce do Obrataně skrz Novou Včelnici a Kamenici nad Lipou v roce 1906 důležitým milníkem v historii obou obcí.²⁸ Pomalost, nízká frekvence spojů a zakončení v Obratani místo Pelhřimova, však mělo za následek větší přimykání Kamenice nad Lipou k Jindřichovu Hradci, které v některých ohledech přetrvává do dnes.

Byť zavedení železnice nastalo až velmi pozdě, stejně tak vznik samostatného okresního úřadu, nelze těmto prvkům upřít vliv na rozvoj regionu. I proto se podařilo na krátkou dobu zastavit pokles obyvatel Kamenice nad Lipou, který nastal v druhé polovině devatenáctého století, a před první světovou válkou začalo docházet k mírnému nárůstu obyvatelstva. Po skončení první světové války ovšem propad nadále pokračoval, jeho vrchol bylo možné zaznamenat na počátku třicátých let. Po přijetí Mnichovské dohody v roce 1938 došlo k přílivu uprchlíků a počet obyvatel tak na krátkou dobu stoupl. Tento stav vydržel jen do konce války, po jejím skončení došlo opět k dalšímu odlivu obyvatel v souvislosti s návratem uprchlíků domů a obsazováním

²³ Zdeněk MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, Praha 2014, s. 324–325.

²⁴ S výjimkou let 1942–1945, kdy byl okres Kamenice nad Lipou zrušen, a Kamenice nad Lipou i Nová Včelnice byly převedeny pod správu Pelhřimova.

²⁵ Jiřina RŮŽKOVÁ – Josef ŠKABAL a kol., *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. Díl 2. Abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1869–2005*, Praha 2006, s. 218 a 351.

²⁶ *700 let*, s. 49.

²⁷ J. MACHOŇ, *Sto let*, s. 18.

²⁸ Ta se na obou stranách napojovala na širokorozchodnou železnici (1435 mm). Aby tato trať mohla být vybudována, musela mít alespoň 50 km, proto se všemožně zakrucovala. I proto doprava úzkokolejkou není nijak rychlá ani dnes, natož pak na počátku dvacátého století, což si uvědomovali i tehdejší uživatelé železnice a o čemž nejlépe vypovídá dobový vtíp: „*Volal průvodčí na starou babičku: »Babičko, pojed'te si sednout, my vás s těmi hříbky svezeme.« »Kdepak, panáčku, já musím být brzo doma, chceme mít dnes houby k obědu«*“.

pohraničí po vyhnáných a odsunutých Němcích. Tento až na výjimky přerušovaný úbytek obyvatelstva Kamenice nad Lipou v letech 1869–1950 se začal měnit až teprve v druhé polovině dvacátého století s tolik očekávaným budováním průmyslu v tomto městě.²⁹

Tabulka č. 1 Vývoj počtu obyvatel Nové Včelnice Kamenice nad Lipou

Obec, část obce	Počet obyvatel							
	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950
Kamenice nad Lipou	3663	3546	3329	3265	3369	3194	2948	2958
1. Kamenice nad Lipou	2206	2216	2185	2076	2246	2171	1953	2158
2. Ostatní osady	1457	1330	1144	1189	1123	1023	995	800
Nová Včelnice	1901	1890	1824	1873	1996	1910	1919	1840
1. Nový Etynk				1368	1515	1367	1402	
2. Včelnice				289	266	341	329	
3. Ostatní osady				216	218	202	188	

J. RŮŽKOVÁ – J. ŠKABAL a kol., *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. Díl 1. Počet obyvatel a domů podle obcí a částí obcí v letech 1869–2001 podle správního rozdělení České republiky k 1. 1. 2005*, Praha 2006, s. 216 a 574.

V případě Nové Včelnice byla situace odlišná. Pravděpodobně i zásluhou textilního průmyslu nedocházelo v celé obci k významnějším populačním výkyvům. V osmdesátých a devadesátých letech devatenáctého století sice můžeme sledovat drobný pokles počtu obyvatel. Tento trend se však ke konci století postupně obrátil a následoval mírný nárůst, který se držel až do počátku první světové války, kdy počet obyvatel obce dosahoval svého vrcholu.³⁰ Po skončení první světové války počet obyvatel stagnoval. Tento stav se v podstatě neměnil po celou dobu první republiky. K významnému nárůstu obyvatel došlo stejně jako v případě Kamenice nad Lipou až po přijetí Mnichovské dohody, kdy dle neoficiálního sčítání obyvatel v únoru 1939 měla Nová Včelnice 2 305 obyvatel.³¹ S koncem druhé světové války se uprchlíci začali vracet do svých domovů. Vyhnání a následný odsun německého obyvatelstva z pohraničí zapříčinilo to, že se do něj začali vypravovat hledat své nové domovy mimo

²⁹ 750 let, s. 114–115.

³⁰ Srovnatelné s populačním vývojem Kamenice nad Lipou, viz tabulka č. 1.

³¹ Státní okresní archiv Jindřichův Hradec (dále jen SOKA JH), Archiv obce Nová Včelnice (dále jen AO NV), Pamětní kniha (1938–1951), rok 1939.

jiné i občané Nové Včelnice.³² Až na drobné výkyvy, ovlivněné společenskými událostmi v celé zemi, nedošlo v Nové Včelnici v letech 1869–1950 k významnějším demografickým změnám. Můžeme tedy říct, že Nová Včelnice úspěšně prostagnovala téměř sto let populačního vývoje, aby mohla nastoupit pozvolnou cestu rozvoje druhé poloviny dvacátého století.

Jedna věc byl populační rozvoj, druhá pak výstavba a modernizace. Po první světové válce docházelo k výstavbě domů, která probíhá bez přerušení až do současnosti. S přibývajícím počtem rodinných domů a modernizací rostl i městský ráz obou obcí, což bylo důležité především pro Novou Včelnici. Přibývaly chodníky, rozšiřovala se kanalizace a Nový Etynek se tak stále více propojoval s Včelnicí. Výsledkem tohoto rozvoje tak bylo celkem logické spojení obou obcí v roce 1950 s novým názvem Nová Včelnice.³³ Jak Kamenice nad Lipou, tak Nová Včelnice nezažily v první polovině dvacátého století dle výše uvedených skutečností příliš velký rozvoj. Počet obyvatel stagnoval (v případě Kamenice nad Lipou dokonce klesal) a ani stavební činnosti nebyla příliš rozsáhlá. Není proto divu, že většina autorů knih o obou obcích si považuje nejvíce kulturního života. Ten byl pro obě obce velmi důležitý a mezi ty, kteří se na něm podíleli, patřily i významnou měrou skautské oddíly.

1.2. Spolky, kultura a politický život

První republika byla spolkařením proslulá,³⁴ nejinak tomu bylo v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou. První spolky začaly vznikat už za Rakouska-Uherska. Mezi nejstarší spolky, které působily na území obou obcí, lze pravděpodobně zařadit Řemeslnickou besedu. V Kamenici nad Lipou byla založena v roce 1889³⁵ a v Nové Včelnici pravděpodobně ještě dříve.³⁶ Mezi jedny z nejstarších spolků můžeme bezesporu zařadit také Sbor dobrovolných hasičů, který byl v obou obcích ustanoven v roce 1875.³⁷ Náplň hasičů přirozeně spočívala především v hašení požárů a požární prevenci. O tom, že byl podobný spolek potřeba, hovoří četné požáry z průběhu devatenáctého století. Tyto požáry následně ovlivňovaly městskou výstavbu. Už od počátku však hasiči nezůstávali jen u hašení požárů, ale byli jedni z činitelů kulturního

³² Tamtéž, rok 1946.

³³ *Žádost obce Nová Včelnice o vrácení statutu Město*, Nová Včelnice 1996.

³⁴ Zdeněk KÁRNÍK, *České země v éře První republiky (1918–1938). Díl první. Vznik, budování a zlatá léta republiky (1918–1929)*, Praha 2000, s. 533.

³⁵ *750 let*, s. 15.

³⁶ SOKA JH, AO NV, *Knih pamětí (1881–1927)*, rok 1923.

³⁷ *750 let*, s. 15; SOKA JH, AO NV, *Knih pamětí (1881–1927)*, rok 1925.

života obce. Kromě spoluúčasti na různých průvodech a čestných strážích u pomníků, také pořádali různé zábavy, plesy a podobné akce, které zvyšovaly kulturní úroveň obce.³⁸

Další spolková činnost byla spojena především s nově se formující sociální demokracií v druhé polovině devatenáctého století. Ta brzy získává v obou obcích dominantní postavení. Přesto v Nové Včelnici byla sociální demokracie více aktivní, což bylo dáno vyšším počtem dělníků. To můžeme spatřovat na opakovaných stávkách v Hellerově továrně před první světovou válkou.³⁹ Postavení sociální demokracie však upadlo po rozkolu strany v roce 1921, kdy se ze sociální demokracie vyčlenila Komunistická strana Československa (dále jen KSČ).⁴⁰ Od té doby se stala nejsilnější stranou v Nové Včelnici KSČ, která si své postavení udržela až do svého zákazu v roce 1938.⁴¹ V Kamenici nad Lipou byla situace od rozkolu v sociální demokracii odlišná. Pravděpodobně i kvůli absenci početného dělnictva získala ve volbách relativní úspěchy kromě komunistů především agrární strana. Nezanedbatelné výsledky zde získala také živnostensko-obchodnická strana, která v porovnání s celostátním výsledkem zde měla nadprůměrné výsledky.⁴²

Konec druhé světové války a s ním osvobození regionu rudou armádou, která vjela do obou obcí 10. května,⁴³ mělo za následek ještě větší umocnění levicového charakteru. Na tom se podíleli i ruští výsadkáři tvořící partyzánskou brigádu „Za Prahu“ a místní muži tvořící partyzánský oddíl „Klement Gottwald“. K největší bojové akci došlo v noci z 5. na 6. května, při němž během střetnutí s vojáky SS (Schutzstaffel) tragicky zahynul mladý novovčelnický komunista a partyzán Eduard Emr.⁴⁴ Není tedy divu, že ve volbách do národního shromáždění v roce 1946 získali Kamenici nad Lipou komunisté 47,9 %⁴⁵ a v Nové Včelnici 50,22 %.⁴⁶ Tím zde komunisté překonali

³⁸ Blíže viz SOKA JH, AO NV, Kniha paměti (1881–1927); *750 let*, s. 15.

³⁹ O průběhu stávek referoval i dobový tisk a do řešení požadavků dělnictva v Nové Včelnici se dokonce zapojil i Josef Hybeš – říšský poslanec za sociální demokracii (1897–1918).

⁴⁰ Antonín KLÍMEK, *Velké dějiny země Koruny české XIII*, Praha 2000, s. 226.

⁴¹ SOKA JH, AO NV, Pamětní kniha obce Nový Etynek – Včelnice (1928–1938), rok 1929 a 1935.

⁴² V parlamentních volbách v letech 1920–1935 získala živnostensko-obchodnická strana v Kamenici nad Lipou nejméně 14 % hlasů. Největšího úspěchu dosáhla strana ve městě v parlamentních volbách v roce 1935, kdy zvítězila se ziskem 21,4 %. Blíže viz *750 let*, s. 106.

⁴³ Vladimír KOS, *Květen 1945 v jižních Čechách. Nová místa, nová dramata*, Praha 2016, s. 213–214; *700 let*, s. 66.

⁴⁴ SOKA JH, AO NV, Pamětní kniha (1938–1951), rok 1945.

⁴⁵ *750 let*, s. 106.

⁴⁶ SOKA JH, AO NV, Pamětní kniha (1938–1951), rok 1946.

celostátní výsledek strany.⁴⁷ I to zřejmě napomohlo tomu, že se v obou obcích skautské oddíly udržely ještě krátce po únoru 1948.

Významnou stopu v oblasti kultury a sportu v obcích zanechaly tělovýchovné organizace. Nejsilnější organizací, která zapustila v obou obcích kořeny, byl Sokol, jenž byl ustanoven z popudu sokolské jednoty z Pelhřimova v roce 1894.⁴⁸ V Nové Včelnici vznikl Sokol až v roce 1913. Činnost Sokola se soustředila především na cvičení a podporu národního smýšlení. Velký věhlas získali sokolové s koncem první světové války, neboť v nově vzniklém státě zastávali role v národních gardách, pomáhali při vzniku národních výborů, organizovali zásobování apod. I díky tomu členská základna rostla a sokolská organizace se stala nejsilnějším spolkem v obou obcích.⁴⁹ Kromě cvičení a pořádání sletů Sokol také výrazně přispěl k podpoře sportu. Při Sokolu totiž vznikaly různé sportovní odbory, budovaly se hřiště a další zázemí pro sport a tělovýchovu.⁵⁰ V oblasti kultury došlo k organizaci divadel, přednášek, projekcí filmů, a v roce 1935 bylo dokonce Sokolem zřízeno v Kamenici nad Lipou zvukové kino.⁵¹

Dominantní postavení Sokola bylo z části narušeno dalšími organizacemi. Přílišný antiklerikalismus Sokola vedl katolíky k založení Československého Orla.⁵² Místní jednoty vznikaly záhy na počátku dvacátých let i v Kamenici nad Lipou a Nové Včelnici. Zaměření Orla bylo podobné jako u Sokola, s tím rozdílem, že svou silou nedosahoval takového postavení jako Sokol. Obdobně na tom byly levicové Dělnické tělovýchovné jednotky, založené jako protiváha Sokola a Orla.

Za celé období první republiky působilo v Nové Včelnici kolem čtyřiceti spolků, v Kamenici nad Lipou pak na osmdesát.⁵³ Do víru tohoto spolkového života vstoupila v Nové Včelnici po první světové válce a v Kamenici nad Lipou ve třicátých letech skautská organizace. Ta na navzdory několika zákazům činnosti působí v obou obcích dodnes, což rozhodně nemůžeme říci o většině výše uvedených spolků.

⁴⁷ V českých zemích získala KSČ 40,17 %, celostátně pak 38,12 %.

⁴⁸ Ta záhy přešla pod sokolský okrsek Jindřichův Hradec. Blíže viz *40 let Sokola v Kamenici n. L. (1894–1934)*, Kamenice nad Lipou 1934, s. 6.

⁴⁹ SOkA JH, AO NV, *Kniha paměti (1881–1927)*; *40 let Sokola*, Kamenice nad Lipou 1934, s. 29.

⁵⁰ SOkA JH, AO NV, *Kniha paměti (1881–1927)*, rok 1925.

⁵¹ *750 let*, s. 25.

⁵² Z. KÁRNÍK, *České země*, s. 537–538.

⁵³ Jedná se o pouze úředně hlášení spolky, v obou obcích zcela jistě existovali ještě další spolky, které nebyly hlášeny; Státní okresní archiv Pelhřimov (dále jen SOkA Pelhřimov), Okresní úřad Kamenice nad Lipou (dále jen OÚ KNL), inv. č. 173, kniha č. 153, Spolkový katastr, Kamenice nad Lipou a Nová Včelnice.

2. Počátky skautingu v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou

2.1. Skauting ve světě a českých zemích

S rostoucí urbanizací a industrializací v druhé polovině devatenáctého století vznikl nový společenský problém městského obyvatelstva – velké množství dětí, které neměly jak naložit se svým volným časem, které se potulovaly po ulicích velkých měst, a také dětí, které ztrácely kontakt s přírodou. Není tedy divu, že se začaly objevovat pokusy o řešení tohoto společenského problému. Nezávisle na sobě se objevuje několik lidí, kteří usilovali o změnu. Mezi ně patřil i britský důstojník Robert Baden-Powell,⁵⁴ který přišel s myšlenkou skautingu, která se brzy rozšířila do celého světa.⁵⁵ Druhým mužem, který svými výchovnými metodami ovlivnil podobu skautingu, především pak toho českého, byl Ernest Thomson Seton.⁵⁶

Baden-Powell vycházel ze svých zkušeností, které nasbíral jako britský důstojník. Své nápady se prvně pokoušel uplatnit v organizaci Boys Brigades.⁵⁷ Jeho názory na změny programu se ovšem velmi rozcházely s představiteli této organizace, a tak od této myšlenky Baden-Powell nakonec upustil. Nadále však pracoval se svou koncepcí skautingu, a proto se rozhodl zorganizovat v roce 1907 pokusný tábor na ostrově Brownsea, kde mohl v praxi vyzkoušet to, o čem psal.⁵⁸ Začátkem příštího roku začala vycházet na pokračování zřejmě jeho nejslavnější kniha *Scouting for Boys*,⁵⁹ která postupně vyvolala vlnu zájmu mezi mladými hochy (a jak se brzy ukázalo, nejen hochy). Po vydání této knihy se Baden Powell věnoval nadále propagaci skautingu. Výsledkem této činnosti nakonec byl sraz asi jedenácti tisíc skautů v září roku 1909 v Londýně a následné založení skautské organizace ještě na konci téhož roku. Kromě toho se začaly objevovat stále více první dívky se zájmem o skauting. Těch se na žádost

⁵⁴ Robert Baden-Powell – britský generál, hrdina oblehání Mafekingu (konflikt v rámci druhé búrské války), zakladatel světového skautingu, světový skautský náčelník. Nositel řady vyznamenání, který byl za své zásluhy roku 1922 povýšen do šlechtického stavu.

⁵⁵ P. BERÁNEK, *Mýtus*.

⁵⁶ Ernest Thomson Seton – americký přírodovědec, spisovatel, zakladatel woodcrafterského hnutí, náčelník organizace Boys Scouts of America, se kterou se záhy rozešel. Svým woodcraftem významně ovlivnil pojetí českého skautingu. O problematice ovlivnění českého skautingu ze strany Baden-Powella a Setona blíže viz P. BERÁNEK, *Rytíř*, s. 9.

⁵⁷ Boys Brigades – organizace založená roku 1883. Na počátku devatenáctého století se jednalo o polovojenské hnutí sdružující mladé muže, jehož program stál především na tvrdé disciplíně a křesťanských zásadách.

⁵⁸ László NAGY, *250 miliónů skautů*, Praha 1999, s. 33–35.

⁵⁹ Robert BADEN-POWELL, *Scouting for Boys*, London 1908.

Baden-Powella ujala jeho sestra Agnes,⁶⁰ a tak byla roku 1910 v Anglii založena také organizace skautek.⁶¹

Myšlenka skautingu se brzy rozšířila i do českých zemí, ve kterých s prvky skautské metody začalo pracovat současně několik mužů.⁶² Z nich nejvíce vynikl Antonín Benjamin Svojsík,⁶³ který roku 1911 začal aplikovat prvky skautské metody na žáky žižkovské reálky a ještě téhož roku podnikl cestu do Anglie. Po svém návratu z Anglie začal pracovat usilovně na přenesení skautingu do českého prostředí. I proto začal sepsávat příručku *Základy junáctví*, která vyšla v květnu 1912.⁶⁴ Za nedlouho poté pak podnikl s několika chlapci první tábor v Orlovských lesích pod hradem Lipnice.⁶⁵ Svojsík podobně jako původně Baden-Powell usiloval o začlenění skautingu do jiné organizace a totiž do Sokola, v němž by skauting mohl být lékem na problém s dorostem, se kterým se Sokol tou dobou potýkal. Konzervativní většina členstva Sokola toto ovšem odmítla. Svojsík proto využil nabídky svých přátel ze Svazu českých spolků a přátel pro tělesnou výchovu mládeže v Praze (dále jen SČSPTVM), díky nimž pak v září roku 1912 založil v SČSPTVM junácký odbor.⁶⁶ Nadále se věnoval propagaci skautingu, počet oddílů rostl, až samotný junácký odbor přerostl svým členstvem celý SČSPTVM. Nezbyvalo než založit vlastní organizaci, a tak 15. června 1914 vznikl samostatný spolek Junák – český skaut.⁶⁷

Bohužel doba vzniku spolku nepřála, krátce po založení vypukla první světová válka. Mnoho vůdců bylo odvedeno na frontu a nemálo skautských oddílů zaniklo. Svojsík jako představitel spolku musel navíc čelit z jedné strany tlakům na využití spolku pro válečné účely, z druhé na jeho zrušení. Vedení Junáka – českého skauta v čele se Svojsíkem se rozhodlo činnost zachovat a provádět služby humanitární, mezi ně

⁶⁰ Agnes Baden-Powell – Sestra Roberta Baden-Powella, první předsedkyně výboru anglických skautek.

⁶¹ B. BŘEČKA, *Skautské hnutí ve světě. Předchůdci a zakladatelé, organizace, historie skautingu a woodcraftu, aktuality, zajímavosti*, Brno 2011, s. 75–78.

⁶² Kromě A. B. Svojsíka také například Jan Hořejší, František Hofmeister, Miloš Seifert, blíže viz Rudolf PLAJNER, *Zavátou junáckou stezkou. Úsvit českého junáctví*, Praha 1992.

⁶³ Antonín Benjamin Svojsík – středoškolský profesor tělocviku, člen Českého pěveckého kvarteta, zakladatel českého skautingu a dlouholetý náčelník Svazu junáků-skautů Republiky Československé.

⁶⁴ A. B. SVOJSÍK, *Základy junáctví*, Praha 1912.

⁶⁵ Orlovy (okres Pelhřimov), hrad Lipnice se nachází v Lipnici nad Sázavou (okres Havlíčkův Brod); B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 17–25.

⁶⁶ Svazu českých spolků a přátel pro tělesnou výchovu mládeže v Praze (SČSPTVM) – svaz, který zaštiťoval pražské tělovýchovné spolky. V rámci tohoto svazu měl junácký odbor v podstatě velké pole působnosti pro svou činnost a nebyl nijak významně ovlivňován.

⁶⁷ P. BERÁNEK, *Sto let*.

patřila především spolupráce s Červeným křížem, pomoc při žních, podpora rodin skautů, jejichž otcové byli odvedeni na frontu, apod.⁶⁸ První světová válka ovšem neznamenal jenom útlum, skauti se snažili pracovat nepřetržitě dál, a tak začátkem roku 1915 začal vycházet časopis *Junák*, který až na četná období zákazu vychází do dnešní doby. Téhož roku také vznikl dívčí odbor a členkami spolku se nově staly i dívky.⁶⁹

Kromě organizace vedenou A. B. Svojsíkem působilo na našem území ještě několik dalších skautských skupin. Už na podzim roku 1913 opustil Jan Hořejší⁷⁰ junácký odbor SČSPTVM, aby mohl založit skautské sdružení Psohlavci,⁷¹ které na konci roku 1914 našlo záštitu pod Ústředním sdružením ženským pro mládež s názvem Záchrana.⁷² V průběhu války tak fungovali Psohlavci bez přerušení, s drobnými úspěchy se navíc podařilo vydat několik čísel vlastního časopisu *Psohlavec*. Velikost členstva Psohlavců nakonec narostla do té míry, že se mohli svou velikostí porovnávat se Svojsíkovou organizací.⁷³

Opravdový rozmach skautingu nastal ovšem až s koncem první světové války. Hned s vyhlášením republiky se skauti zapojili do služeb nové vlasti, zajišťovali kurýrní službu a vydávali první československé známky.⁷⁴ Nově vzniklý stát si bohužel odnesl z bývalého soustátí významnou sociální, náboženskou i regionální roztržičnost. Tento fakt se projevil i ve skautském hnutí, neboť v období první republiky působilo na sedmdesát skautských organizací.⁷⁵ Tomuto problému se snažil čelit i Svojsík, a proto ve snaze spojit několik skautských organizací 7. června 1919 vznikl Svaz junáků-skautů Republiky Československé (dále jen Svaz), do jehož řad vstoupili mimo jiné i Psohlavci.⁷⁶ Vznikem Svazu se však situace neuklidnila. Po dobu první republiky

⁶⁸ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 34.

⁶⁹ B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 37.

⁷⁰ Jan Hořejší – Středoškolský profesor, jeden ze zakladatelů skautingu v českém prostředí, náčelník Psohlavců.

⁷¹ Psohlavci (Obec Psohlavců, Československá obec Psohlavců a další názvy) – skautská organizace, která vznikla v roce 1913 pod vedením Jana Hořejšího. Proti skautské organizaci A. B. Svojsíka se Psohlavci profilovali jako organizace, která byla více vlastenecká a staví do popředí české hraničáře Chody – Psohlavce. Ve svém programu akcentovali více Setonův woodraft. V roce 1919 na krátko vstoupili do Svazu junáků-skautů Republiky Československé, ze kterého záhy zase vystoupili. Teprve v roce 1922 došlo k opětovnému vstupu do Svazu, ve kterém se Psohlavci postupně definitivně rozplynuli.

⁷² B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 29–36.

⁷³ R. PLAJNER, *Zavátou junáckou stezkou*, s. 39.

⁷⁴ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 64.

⁷⁵ P. BERÁNEK, *Sto let*.

⁷⁶ B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 61–62.

působilo na území Československa několik desítek skautských organizací, které postupně vznikaly a zanikaly, které se slučovaly a dělily. Spojení v jednotnou skautskou organizaci proto bylo stěží realizovatelné.⁷⁷ To se podařilo až teprve v období druhé republiky, kdy po sjednocovacích tendencích v celé společnosti vznikla na počátku roku 1939 jednotná skautská organizace Junák – ústředí junácké výchovy (dále jen Junák).⁷⁸

S výjimkou krátkého období vlivu Psohlavců při zakládání skautingu v Nové Včelnici, to byl právě Junák a jeho předchůdci, ke kterému se hlásily všechny skautské oddíly v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou ve všech dalších etapách svého skautského působení.

Jedním ze základních výchovných a organizačních prvků, na kterých skauting stojí již od počátku, je družinový systém. Tedy systém, který funguje na principu malých skupin skautů či skauetek, které mívají zpravidla kolem šesti až osmi členů. Tyto skupiny mívají ve svém čele rádce či rádkyni, což bývá zpravidla člověk s nejvíce zkušenostmi a autoritou u členů družiny.⁷⁹ Přirozená touha kluků a holek po společenství vedla k tomu, že tam, kde nevznikal skauting z popudu dospělých, tam vznikaly zpravidla nejdříve jednotlivé skautské družiny, což byl případ Nové Včelnice. Z organizačního hlediska byl ale důležitější oddíl, který se zpravidla skládal z dvou a více družin. V čele oddílu stál vůdce či vůdkyně, kteří po získání potřebné kvalifikace tvořili záruku, že oddíl byl správně směřován.⁸⁰ Právě v místech, kde byl skauting zakládán z popudu někoho dospělého,⁸¹ vznikaly rovnou skautské oddíly, to můžeme spatřovat na příkladu Kamenice nad Lipou.

Vrcholné vedení skautské organizace z počátku evidovalo oddíly, které se registrovaly přímo pod hlavní organizací, ať už se jednalo o Junák – český skaut nebo Psohlavce.⁸² Situace se začala měnit s poválečným nárůstem členstva a ustanovením Svazu v roce 1919. Svaz vytvářel jednotlivé župy a jim případně podřízené okresy, v jejichž čele stál župní respektive okresní zpravodaj. Tak byl ustanoven skautský okres Jindřichův Hradec, který spadal do Českobudějovické župy. V jeho čele stál Milan Gantner,⁸³ kterého na podzim roku 1920 vystřídal Jindřich Šimánek.⁸⁴ S rostoucím

⁷⁷ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 64.

⁷⁸ Tamtéž, s. 75.

⁷⁹ Tamtéž, s. 68.

⁸⁰ A. B. SVOJSÍK, *Základy*, s. 691–692.

⁸¹ V českém prostředí nejčastěji pedagogů.

⁸² *Stanovy spolku Junák – český skaut*, Praha 1914.

⁸³ Milan Gantner – profesor obchodní školy, zpravodaj okresu Jindřichův Hradec (do r. 1920).

počtem oddílů a velikostí Českobudějovické župy bylo rozhodnuto začátkem léta 1921 o vzniku nové župy Jindřichohradecké, kterou vedl téměř po celou dobu její existence Jindřich Šimánek,⁸⁵ který zemřel na jaře roku 1938. Za svého působení stihl být nápomocen při začátcích skautingu jak v Nové Včelnici, tak i Kamenici nad Lipou.⁸⁶

2.2. Začátky skautingu v Nové Včelnici

První ozvěny skautingu se na Jindřichohradecku objevují už v roce 1912 a 1913, kdy v Jindřichově Hradci působili zřejmě již první nadšenci pro skautskou myšlenku.⁸⁷ Významným milníkem se stal ovšem teprve začátek roku 1914, kdy do města přijel Antonín Benjamin Svojsík, aby zde v rámci své přednášky propagoval skauting a získal pro skautské hnutí další členy a vedoucí.⁸⁸ To se skutečně povedlo a ve městě začaly vznikat skautské družiny. Slibné začátky ovšem přerušila první světová válka a skauti hlásící se ke spolku Junák – český skaut v Jindřichově Hradci přerušili na čas svou činnost.⁸⁹ Navzdory probíhající válce se podařilo fungovat některým skautům dál, v průběhu války se zde totiž formovala skupina skautů, hlásící se k sdružení Psohlavců. Není tedy divu, že na začátku roku 1918 navštívil město samotný náčelník Psohlavců Jan Hořejší.⁹⁰ Následně se pak sebevědomí jindřichohradečtí skauti v červnu zúčastnili propagačního tábora Psohlavců v Praze.⁹¹

Skutečný rozmach nastal teprve až po skončení války, kdy se počátkem roku 1919 začaly v Jindřichově Hradci formovat první početnější skautské družiny.⁹² Kromě Psohlavců, kteří si říkali Děti Žižkovy, zde opět začali vyvíjet svou činnost skauti hlásící se k Junáku – českému skautu a také další různé družiny, které se ve svých počátcích neměly příslušnost ještě k žádné organizaci. Vznikem Svazu v létě 1919, se k němu postupně začínalo hlásit více a více skautských družin. Celá situace vyvrcholila na jaře roku 1920, kdy se ke Svazu hlásila již většina skautů z Jindřichova Hradce a

⁸⁴ Jindřich Šimánek – pokladník a později ředitel městské spořitelny v Jindřichově Hradci. Zpravodaj skautského okresu Jindřichův Hradec (1920–1921) a po změně organizační struktury zpravodaj župy Jindřichohradecké zvané Pětিলistá růže (1921–1938).

⁸⁵ Skautský institut (dále jen SI) Praha, Pamětní list skautingu Jindřichův Hradec 1925.

⁸⁶ Ohlas od Nežárky 51, 1921, č. 26, s. 1; Zájmy Českomoravské vysočiny 8, 1938 č. 23, s. 2.

⁸⁷ Ohlas od Nežárky 42, 1912, č. 37, s. 338; Ohlas od Nežárky 43, 1913, č. 10, s. 94.

⁸⁸ Ohlas od Nežárky 44, 1914, č. 9, s. 3.

⁸⁹ Hanuš ETNER, *Začátky junáctví na Jindřichohradecku*, in: *Jak jsme začínali*, Činovník, Praha 1946, s. 33.

⁹⁰ Ohlas od Nežárky 48, 1918, č. 3, s. 3–4.

⁹¹ B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 49.

⁹² SI Praha, Pamětní list skautingu Jindřichův Hradec 1925.

okolí,⁹³ včetně již bývalých členů Psohlavců. A právě v této době byl navíc ustanoven skautský okres Jindřichův Hradec.⁹⁴

Role skautů z Jindřichova Hradce se v případě rozvoje skautingu v oblasti Jindřichohradecka ukazuje jako klíčová. Ve větší či menší míře to byli právě oni, kdo pomáhal se zakládáním a udržením skautských oddílů v okolních městech a obcích.⁹⁵ K tomu mohlo dojít prostřednictvím jednoho nebo častěji kombinací několika následujících postupů:

1. Po skončení války zahájili svou činnost skauti na gymnáziu, obchodní škole a učilištích v Jindřichově Hradci. Vlivem spádovosti na tyto školy dojížděli studenti z okolních měst a obcí (mimo jiné z Nové Včelnice, Strmilova, Kunžaku⁹⁶ a dalších). Tito studenti se poté dostávali do kontaktu se skauty, kteří vyvíjeli skautskou činnost na školách v Jindřichově Hradci a kteří se dokonce scházeli právě v budovách jednotlivých škol. Tito dojíždějící studenti se poté vraceli do svých obcí, ve kterých usilovali o vznik skautských oddílů, nebo je dokonce přímo zakládali.⁹⁷

2. Do těchto obcí, ve kterých již byl skauting založen, nebo do obcí, ve kterých by bylo vhodné skauting založit, udělali skauti z Jindřichova Hradce výpravu, během níž se jednak věnovali skautskému programu a jednak pořádali propagační přednášky. Tím pomáhali sehnat do skautských řad nové zájemce, získat potřebné skautské vedoucí a v neposlední řadě usilovali o podporu místních obyvatel a samosprávy.⁹⁸

3. S formující se organizační strukturou celého okresu poté docházelo ze strany skautů z Jindřichova Hradce k pravidelné organizaci různých společných událostí, které měly za úkol posilovat jednotu skautingu v celé oblasti.⁹⁹ Kromě toho byly pořádány i některé kurzy a další vzdělávací akce, jejichž cílem bylo předávání potřebných

⁹³ SOKA JH, Sběrka dokumentace – kulturně historický archiv, kart. 226, inv. č. 1544, fol. 96.

⁹⁴ SI Praha, Pamětní list skautingu Jindřichův Hradec 1925.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Strmilov (okres Jindřichův Hradec), Kunžak (okres Jindřichův Hradec), dříve též psáno Kumžak.

⁹⁷ Tak tomu bylo například u obce Kunžak a Strmilov, viz SOKA JH, Archiv městečka Kunžak, Pamětní kniha obce Kunžatecké (1920–1928), s. 37.

⁹⁸ Například propagační vycházka na Vysoký kámen poblíž Kunžaku z dubna 1920, viz Ohlas od Nežárky 50, 1920, č. 17, s. 2–3, nebo propagační tábor v Chýnově ve dnech 27. – 28. 8. 1921, viz Skaut-Junák 8, 1921, č. 2, s. 31.

⁹⁹ Například první okresní sraz v prosinci roku 1920 s přednáškou Dr. Emanuela Rychlíka o vodním skautingu v Jindřichově Hradci. Přednáška náčelní Svazu Emilie Milčicové o dívčím skautingu na jaře roku 1921 v Jindřichově Hradci. Župní tábor v Chýnově na konci srpna 1921. Skautské slavnosti u příležitosti Krajské výstavy v roce 1925 v Jindřichově Hradci a další.

informací a učení skautským dovednostem. Tak byla vytvářena podpora skautům a skautkám v jednotlivých obcích.¹⁰⁰

Chceme-li nahlédnout do problematiky vzniku skautingu v Nové Včelnici, budeme muset vstoupit do mlhy, kterou se nám podaří místy rozčeřit, bohužel však nikdy zcela rozehnat. První skautská družina v Nové Včelnici vznikla na jaře roku 1919. Za jejím ustavením stál novovčelnický rodák Emanuel Truhlář.¹⁰¹ Jako hoch po vystudování obecné a měšťanské školy nastoupil na obchodní školu do Jindřichova Hradce, na které studoval v letech 1918–1920. Jak již víme, po první světové válce se na těchto školách začaly formovat skautské družiny. Navíc právě učitelský sbor obchodní školy byl skautingu velmi nakloněn, profesor Milan Gantner se totiž stal jedním z významných skautských vůdců.¹⁰² Předpoklady pro seznámení se skautingem zde byly velice příznivé a Emanuel Truhlář byl natolik fascinován, že se rozhodl usilovat o založení družiny v Nové Včelnici.¹⁰³ Byli to Psohlavci, ke kterým se hlásili první skauti z Nové Včelnice – již 6. června 1919 byl Emanuel Truhlář zplnomocněn jako „zástupce jindřichohradeckého vojvody v Novém Etinku“¹⁰⁴ k zastupování Děti Žižkových Obce Psohlavců v Praze. První skautská družina nesla název Lišky a brzy poté zde vznikl dokonce celý chlapecký i dívčí oddíl.¹⁰⁵ Jak jsme ovšem nastínili výše, vývoj Psohlavcům nepřál a skauti v Nové Včelnici se brzy přihlásili ke Svazu, kterému zůstali věrní po celou dobu jeho působení. Ačkoliv epizoda, kdy se skauti v Nové Včelnici hlásili k Psohlavcům, neměla dlouhého trvání, nemůžeme Psohlavcům upřít jejich prvenství.

¹⁰⁰ František FÜRBAACH, *K rozvoji skautského hnutí na Jindřichohradecku po 1. světové válce*, Jindřichohradecký vlastivědný sborník 11, 1999, s. 47–52; SI Praha, Pamětní list skautingu Jindřichův Hradec 1925.

¹⁰¹ Emanuel Truhlář – narozen v Nové Včelnici, jeden ze zakladatelů skautingu v Nové Včelnici. Student obchodní školy v Jindřichově Hradci (1918–1920). Státní úředník na Podkarpatské Rusi. Po okupaci se zapojil do odbojové činnosti a stal se členem Obrany národa. V roce 1940 byl zatčen a roku 1942 popraven na základě rozsudku německého soudu v Plötzensee. Roku 1947 mu byla na jeho rodném domě č. p. 33 (dnes č. p. 52) v Nové Včelnici odhalena pamětní deska. Blíže viz O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*.

¹⁰² Ohlas od Nežárky 50, 1920, č. 15, s. 6.

¹⁰³ Kromě přímého působení v rámci studia na obchodní škole mohla také sehrát svou roli výprava družiny Ostrůžů z jindřichohradeckého gymnázia z 18. dubna 1919, která vedla přes Novou Včelnici.

¹⁰⁴ Psohlavci používali ve své terminologii, na rozdíl od jiných skautských organizací, staročeské názvy. Zde zmíněný vojvoda = vedoucí. Viz Soukromý archiv Vladimíra Krninského Jindřichův Hradec, Plná moc pro Emanuela Truhláře 6. 6. 1919.

¹⁰⁵ Krajinské listy 4, 1919, č. 4, s. 3; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 316, kniha č. 296, Podací protokol obyčejný č. 18001–31600 r. 1921, č. p. 30836.

Rostoucí vliv jindřichohradeckého skautingu i jeho snahy o rozvoj v okolí byly patrné, i proto byla naplánována propagační výprava do Nové Včelnice pod vedením zpravodaje okresu Milana Gantnera.¹⁰⁶ Ta se uskutečnila až 25. dubna 1920, neboť původní termín byl změněn z důvodu špatného počasí.¹⁰⁷ I díky této podpoře získával skauting v Nové Včelnici pevnější základy a mohl se rozrůstat. Samotný Emanuel Truhlář zdaleka nemohl být jediný, na jehož bedrech leželo vedení skautingu v Nové Včelnici, sám navíc v létě 1920 dokončil obchodní školu, po které se přesunul jako úředník na Podkarpatskou Rus.¹⁰⁸ Další jména, která jsou spojována s počátky skautingu v Nové Včelnici, jsou skauti V. Párus a Jan Kubíček.¹⁰⁹ Z dívek pak Milena Buchtová a M. Průchová,¹¹⁰ které měly na svědomí přivedení děvčat ke skautingu.¹¹¹ Bohužel o těchto skautech a skautkách v podstatě nic nevíme, byli to však zcela jistě ti, kteří stáli na počátku příběhu, který se píše až do dnešní doby.

Jak takový skauting dvacátých let v Nové Včelnici vypadal? Lze předpokládat, že se skauti a skautky scházeli na svých schůzkách, které se mohly uskutečňovat v propůjčené místnosti hostince na Nechybě, nutno podotknout, že se zde ovšem střídali s mnoha dalšími.¹¹² Co ovšem bylo pro novovčelnické skauty a skautky charakteristické, byla četnost divadelních představení. Již o prázdninách roku 1919 sehráli skauti dvě loutková divadla, a ještě jedno pak na konci roku s názvem *Jak Honza Čerta chytí*.¹¹³ Samotné loutky se potom staly prostředníkem mezi diváky a herci, kteří kromě představení využili dřevěných bytostí k vysvětlení významu skautingu. To bylo obzvláště důležité právě v začátcích, kdy povědomí o skautingu bylo ještě slabé a kolovaly o něm různé pověry a pomluvy.¹¹⁴ Celý výtěžek z divadelního představení pak

¹⁰⁶ Ohlas od Nežárky 50, 1920, č. 18, s. 2–3.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 4.

¹⁰⁸ Národní archiv Praha (dále jen NA Praha), Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha – fond 225, kart. 205, sign. 225-205-4, fol. 31.

¹⁰⁹ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 315, kniha č. 295, Podací protokol obyčejný č. 1–18000 r. 1921, č. p. 8811; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 316, kniha č. 296, Podací protokol obyčejný č. 18001–31600 r. 1921, č. p. 30836; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 319, kniha č. 299, Podací protokol obyčejný č. 15001–30000, r. 1922, č. p. 17777.

¹¹⁰ Pravděpodobně Marie.

¹¹¹ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 326, kniha č. 306, Podací protokol obyčejný č. 1–18900 r. 1925, č. p. 13028; H. ETNER, *Začátky junáctví*, in: *Jak jsme začínali*, Činovník, Praha 1946, s. 33.

¹¹² *Krajinské listy* 5, 1921, č. 25, s. 3.

¹¹³ *Krajinské listy* 4, 1919, č. 2, s. 3; *Krajinské listy* 4, 1919, č. 4, s. 3.

¹¹⁴ Flagrantní ukázkou této skutečnosti je článek zveřejněný v hradeckém tisku, který pomlouvá hradecké skauty, viz *Ohlas od Nežárky* 49, 1919, č. 20, s. 4–5.

putoval na stavbu školy v Kaprouně.¹¹⁵ Další rok ve své dramatické činnosti skauti pokračovali a sehráli dalších několik představení, např. představení s názvem *Cizáci*, jejichž výtěžek si opět nenechali, ale darovali jej ve prospěch Masarykova fondu nebo na obecní knihovnu.¹¹⁶ Ve svých divadelních představeních pokračovali i v dalších letech, v roce 1921 mimo jiné skauti opakovaně sehráli divadelní představení s názvem *Hrůza*,¹¹⁷ v roce 1922 s názvem *Z nařízení bytové komise*, v roce 1923 s názvem *Skryté lásky*, v roce 1925 pak s názvem *Rokoková princezna*.¹¹⁸

Nebyla to ovšem jenom divadelní představení, například 5. července 1920 to byli právě skauti, kteří dělali pořádkovou službu při oslavách mistra Jana Husa v Nové Včelnici.¹¹⁹ Na 22. dubna roku 1922 si skauti naplánovali veřejnou přednášku o skautingu s promítáním fotek a ještě v témže roce uspořádali I. skautskou besídku.¹²⁰ Téhož roku také vydali skauti v Nové Včelnici dokonce svůj vlastní časopis s názvem *Hlas junáků*, jehož řádky nám bohužel zůstanou asi již navždy ukryté.¹²¹ Novovčelničtí skauti se mohli chlubit rozsáhlou kulturní činností, která by se nám s ohledem na typickou skautskou činnost mohla zdát až nezvyklá. Musíme ale vzít v potaz, že vysoká míra divadelních představení nebyla v Nové Včelnici dvacátých let ničím výjimečným. Místní spolky pořádaly pravidelně divadla a besídky, skauti se jen pouze přizpůsobili požadavkům doby a zapojili se tím mimo jiné do kulturního života své obce.¹²²

Již od začátku se zapojovali skauti a skautky z Nové Včelnice do okresního dění. Na konci roku 1920, tak nemohli chybět na prvním okresním srazu v Jindřichově Hradci, na němž novovčelničtí skauti mimo jiné vyslechli přednášku doktora Emila

¹¹⁵ Kaproun (okres Jindřichův Hradec).

¹¹⁶ Krajinské listy 4, 1920, č. 11, s. 3; Ohlas od Nežárky 50, 1920, č. 14, s. 7; Krajinské listy 4, 1920, č. 18, s. 3.

¹¹⁷ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 315, kniha č. 295, Podací protokol obyčejný č. 1–18000 r. 1921, č. p. 8811; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 316, kniha č. 296, Podací protokol obyčejný č. 18001–31600 r. 1921, č. p. 30836.

¹¹⁸ Krajinské listy 6, 1922, č. 12, s. 3; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 319, kniha č. 299, Podací protokol obyčejný č. 15001–30000, r. 1922, č. p. 17777; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 321, kniha č. 301, Podací protokol obyčejný č. 1–15000 r. 1923, č. p. 11656; Krajinské listy 10, 1926, č. 3, s. 3; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 326, kniha č. 306, Podací protokol obyčejný č. 1–18900 r. 1925, č. p. 13028.

¹¹⁹ Krajinské listy 4, 1920, č. 18, s. 3.

¹²⁰ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 318, kniha č. 298, Podací protokol obyčejný č. 1–15000 r. 1922, č. p. 13421; SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 320, kniha č. 300, Podací protokol obyčejný č. 30001–42269 r. 1922, č. p. 30795; Krajinské listy 6, 1922, č. 20, s. 3.

¹²¹ Skaut-Junák 10, 1924, č. 8–9, s. 115.

¹²² O. ŠÍMA – E. KEIST, *Nová Včelnice*.

Rychlíka¹²³ o první pomoci a vodním skautingu.¹²⁴ Příštího roku zavítala do Jindřichova Hradce náčelní Svazu Emilie Milčicová,¹²⁵ díky její přednášce o dívčím skautingu načerpaly vůdkyně z Nové Včelnice další inspiraci pro svou činnost.¹²⁶ Nezůstalo ale jen u přednášek a organizačních záležitostí. Na sklonku srpna roku 1921 vyrazili skauti a skautky z celé jindřichohradecké župy na propagační tábor do Chýnova k povzbuzení zdejšího oddílu. Skauti a skautky z Nové Včelnice zde nechyběli a mohli tak zažít atmosféru této velké akce spojené s tábořením a oslavami sedmdesátí let Aloise Jiráska.¹²⁷

Už od vzniku republiky stáli skauti a skautky za budovatelským úsilím nového státu, i proto svou věrnost republice dali najevo dne 24. února 1923 svou účastí při smutečním projevu za zavražděného Aloise Rašína v Jindřichově Hradci.¹²⁸ Vrcholem pak byla účast novovčelnických skautů a skautek na skautských slavnostech při Krajské výstavě Českomoravské vysočiny v Jindřichově Hradci v létě roku 1925.¹²⁹ Tyto slavnosti navštívilo na 400 skautů a skautek, včetně samotného náčelníka svazu A. B. Svojsíka. Akci provázela výstava, průvody, veřejná vystoupení a akademie, během níž svou statečností vstříc velkému davu uchvátila posluchače jedna z nejmenších vystupujících, malý šotek¹³⁰ z Nové Včelnice. Svou účastí tak potvrdili novovčelníci skauti a skautky svou sílu a příslušnost k jindřichohradecké skautské župě.¹³¹

A tím také končí naše pátrání po počátcích skautingu v Nové Včelnici, protože po roce 1925 stopy zcela mizí. Drobnou zmínku nalézáme až 6. července 1930,¹³² kdy se skauti zúčastnili odhalení busty Milana Rastislava Štefánika v parku Bedřicha

¹²³ Emil Rychlík – lékař, primář nemocnice v Jindřichově Hradci a jindřichohradecký skautský činovník.

¹²⁴ Ohlas od Nežárky 50, 1920, č. 49, s. 3; Ohlas od Nežárky 50, 1920, č. 50, s. 3; Ohlas od Nežárky 50, 1920, č. 51, s. 3–4.

¹²⁵ Emilie Milčicová (Milka) – středoškolská profesorka, jedna z prvních skautek u nás, náčelní Svazu, instruktorka lesních škol.

¹²⁶ Ohlas od Nežárky 51, 1921, č. 20, s. 3; Ohlas od Nežárky 51, 1921, č. 24, s. 5–6.

¹²⁷ Skaut-Junák 7, 1921, č. 2, s. 31; Ohlas od Nežárky 51, 1921, č. 36, s. 4–5.

¹²⁸ Skaut-Junák 9, 1923, č. 6–7, s. 106; Ohlas od Nežárky 53, 1923, č. 8, s. 4; Ohlas od Nežárky 53, 1923, č. 9, s. 6–7.

¹²⁹ O Krajské výstavě v Jindřichově Hradci v roce 1925 blíže viz F. FÜRBAACH, „Vynikni a budeš žít“, in: Historie a současnost podnikání na Jindřichohradecku, Pardubice 1999, s. 83–88.

¹³⁰ Šotek – dívka skautka přibližně ve věku 6–11 let, od roku 1939 se místo pojmu šotci používá označení světlušky.

¹³¹ SI Praha, Pamětní list skautingu Jindřichův Hradec 1925; Skaut-Junák 12, 1925, č. 1, s. 10; Ohlas od Nežárky 55, 1925, č. 28, s. 6; Ohlas od Nežárky 55, 1925, č. 30, s. 4–5; Ohlas od Nežárky 55, 1925, č. 31, s. 5; Ohlas od Nežárky 55, 1925, č. 36, s. 6.

¹³² Legie 5, 1930, č. 30, s. 5.

Smetany v Nové Včelnici, kterou obci daroval továrník Bohuslav Hruža.¹³³ Druhá zmínka přináší zprávy o události z července roku 1933, kdy v Nové Včelnici umřela na srdeční chorobu mladá skautka Milena Bednářová.¹³⁴ Za účasti chlapeckých i dívčích oddílů z Brna a Prahy, které tábořily poblíž v Krupčínách,¹³⁵ se stal její pohřeb velkolepou událostí.¹³⁶ Smuteční projev přednesl mimo jiné župní zpravodaj Jindřich Šimánek, který netušil, že možná pronesl smuteční projev nejen nad úmrtím mladé skautky, ale i skautingu v Nové Včelnici. Po roce 1933 totiž prameny opět mlčí.

Dle těchto skutečností je patrné, že někdy v druhé polovině dvacátých, či první polovině třicátých let dochází k utlumení činnosti, či dokonce jejímu přerušení. Kvůli tomu ztrácí novovčelnický skauting v tomto období částečně kontinuitu a kontakt s prvotními zakladateli. Teprve s koncem první republiky někdy v letech 1937–1938 dochází k obnově skautingu v obci,¹³⁷ kdy se do vedení skautského oddílu postavil Josef Eismann.¹³⁸ To potvrzuje několik na sobě nezávislých zdrojů, které hovoří právě o obnově skautingu v obci.¹³⁹ Tím se také vysvětluje absenci paměti jednotlivých skautů ohledně vzniku skautingu v Nové Včelnici. Žádný z pamětníků, se kterými jsem měl tu čest učinit rozhovor, nevěděl o tom, jak skauting ve Včelnici vznikl, vůbec nic. Příliš mnoho informací neměl ani jeden z předválečných skautů – Ladislav Šmol, který hovořil krátce o M. Průchové.¹⁴⁰ Na konci třicátých let tak skauti v Nové Včelnici

¹³³ Busta M. R. Štefánika musela být po okupaci nacisty odstraněna, a proto byla nahrazena bustou Bedřicha Smetany, která stojí na místě do dnes (věnována obci též Bohuslavem Hružou).

¹³⁴ SOKA JH, Národní škola Nová Včelnice, Školní kronika obecné školy v Novém Etinku (1919–1940), Školní rok 1932–1933.

¹³⁵ Krupčiny – oblast okolo Krupčinského potoka poblíž obce Ždár (okres Jindřichův Hradec), ve třicátých letech zde tábořili hojně skauti a skautky z Prahy a dalších měst, zároveň se zde pořádaly lesní školy.

¹³⁶ Ohlas od Nežárky 63, 1933, č. 28, s. 5; Zájmy Českomoravské vysočiny 3, 1933, č. 29, s. 7.

¹³⁷ Při obnově skautingu v roce 1990 uváděli nejstarší skauti Lubomír Hruža a Ladislav Šmol jako rok vstupu do skautské organizace rok 1937, viz Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Registrace střediska 1990. První písemný záznam pochází ovšem až z roku 1938, viz SOKA JH, AO NV, Pamětní kniha obce Nový Etynk – Včelnice (1928–1938), s. 190.

¹³⁸ Josef Eismann – vedoucí I. oddílu Junáka v Nové Včelnici (1937–1940).

¹³⁹ *Pod junáckou vlajkou. Almanach k 85. výročí založení skautingu v Jindřichově Hradci*, Jindřichův Hradec 1999, s. 17–18; Rozhovor s Ladislavem Šmolem narozeným 28. 5. 1925, rozhovor vedl Miloš Mõhwald a Petr Didek, Nová Včelnice 23. 12. 2008. Přístupné v Soukromém archivu 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice.

¹⁴⁰ Ladislav Šmol – povoláním vedoucí staveb. Skautem pravděpodobně od roku 1937. Zástupce vedoucího střediska Junáka v Nové Včelnici (1945–1950), vedoucí střediska Junáka v Nové Včelnici (1968–1970), zástupce vedoucího kmene oldskautů Junáka v Nové Včelnici (1990–1993); Když v roce 1996 sepisoval Ladislav Šmol *Žádost Obce Nová Včelnice o vrácení statutu město*, tak jako rok vzniku skautingu v obci uvedl rok 1921. Později ve svém rozhovoru z podzimu 2008 hovořil již o roku 1920.

navázali velmi volně na své předchůdce. I přes četné zákazy ze strany totalitních mocností se skauting v Nové Včelnici vždycky obnovil prostřednictvím lidí, kteří před tím byli přítomni jeho zákazu, čímž si udržel svou kontinuitu až do současnosti.

2.3. Pozdní založení skautského oddílu v Kamenici nad Lipou

V případě Kamenice nad Lipou je na rozdíl od Nové Včelnice díky pozdnímu vzniku skautingu a mnoha zachovaným pramenům bádání podstatně snazší. Založení skautingu v Kamenici nad Lipou je spojováno s osobností Františka Sadílka,¹⁴¹ odborného učitele kamenické školy, který se nesmazatelně zapsal do historie města Kamenice nad Lipou.

František Sadílek nebyl kamenickým rodákem, narodil se totiž v Horním Poli. Po vystudování národní a měšťanské školy nastoupil do učitelského ústavu v Soběslavi¹⁴² a po dostudování začal učit. Postupně učil v několika obcích, než nadobro zakotvil jako učitel v Kamenici nad Lipou.¹⁴³ Do této doby ovšem neměl se skautingem žádnou zkušenost. To se změnilo o prázdninách roku 1936, kdy se František Sadílek zúčastnil desetidenního tábornického kurzu, který pořádalo Ministerstvo zdravotnictví. Tento kurz se konal v již zařízeném skautském táboře a o táboření zde přednášeli skautští instruktoři, mimo jiné i Karel Hrabě,¹⁴⁴ skautský vedoucí z Pelhřimova, se kterým od té doby Sadílek spolupracoval až do své smrti. Tak se podařilo nadchnout

¹⁴¹ František Sadílek – narozen v Horním Poli (okres Jindřichův Hradec). Zakladatel skautingu v Kamenici nad Lipou a velitel okrsku Kamenice nad Lipou (1939–1940). Odborný učitel. Aktivní v odboji (1939–1942), Člen odbojové organizace Obrana národa (1939–1942) a Ústřední vedení odboje domácího (1940–1942, dále jen ÚVOD). V roce 1942 byl zatčen gestapem a ještě téhož roku zemřel v koncentračním táboře Mauthausen. Po smrti mu byla udělena následující vyznamenání – Československý válečný kříž 1939 (20. října 1945), Pamětní odznak druhého národního odboje (9. května 1951) a skautské vyznamenání Junácký kříž „Za vlast 1939–1945“ zlatý stupeň (28. října 1946). V červnu 1946 byl na jeho počest odhalen skautský pomník na náměstí u zámku v Kamenici nad Lipou a také po něm byl pojmenován okrsek Kamenice nad Lipou. Blíže viz L. SADÍLEK, *Mluvím k Vám*.

¹⁴² Soběslav (okres Tábor).

¹⁴³ L. SADÍLEK, *Mluvím k Vám*, s. 16–23.

¹⁴⁴ Karel Hrabě (Havran) – učitel, školní inspektor, jeden z prvních pelhřimovských skautů, instruktor lesních škol, a velitel okrsku Pelhřimov (1939–1940 a po 2. světové válce). Aktivní v odboji (1939–1942), ve kterém spolupracoval s Františkem Sadílkem. Člen odbojové organizace Obrana národa (1939–1942) a ÚVOD (1940–1942). V roce 1942 byl zatčen gestapem, asi měsíc před zatčením Františka Sadílka, poté prošel několika koncentračními tábory, ze kterých se po osvobození vrátil. Odpovědný redaktor *Týdeníku z Českomoravské vysočiny* později přejmenovaného na *Hlas Vysočiny* (1945–1948). Aktivní člen KSČ, který se po únoru 1948 se podílel na tzv. „vyakčňování“ politicky nepohodlných vůdců skautských oddílů pelhřimovského okrsku.

Františka Sadílka pro skautskou myšlenku a motivovat ho k založení skautského oddílu.¹⁴⁵

Po svém návratu z tábornického kurzu podniknul František Sadílek první kroky k založení skautingu ve městě. Již 5. října byla uskutečněna první skautská schůzka, jak vzpomínal v roce 1946 Otomar Vašků:¹⁴⁶ „Bylo to 5. října 1936. IV. ročník měšť. školy v Kamenici končí ranní tělocvik v malé školní tělocvičně. Odchází do šatny. Ozve se hlas p. učitele: »Chlapci, potřeboval bych dnes 4 hochy. Večer o 7. hodině« Všechny ruce jsou nahoře. Vždyť to je náš nejlepší, sice přísný, ale upřímný a spravedlivý p. učitel. »Všechny nepotřebuji,« spokojeně volá, a vybírá: »Tedy Heres, Kršek, Paulík, Vašků. Přijďte ke mně! «“ A dále ve svých vzpomínkách pokračuje: „Za chvíli přichází p. učitel. »Sedněte si, aby vás nebolely nohy.« vybízí. Nastává chvíli ticho. Zvážněl a my se k němu upřeně díváme. »Je vám jistě divné, proč jsem si vás pozval,« hovoří. »Chci založit zde v Kamenici skauting. Pomůžete mi, chcete?« Na nás všech byla vidět radost, neboť jsme věděli, že skauting je něco krásného, že učí mládež milovat vlast, přírodu a všechny lidi dobré vůle. Přijali jsme tedy s nadšením tu zprávu a slíbili všemi silami pracovat. A hned jsme začali. První hodinu skautské výchovy.“¹⁴⁷

Na tomto postupu můžeme vyzorovat organizační schopnosti Františka Sadílka, který si na začátku vybral jen čtyři hochy, které učil skautským dovednostem, aby při zakládání oddílu měl po ruce již pár zkušenějších, tedy budoucí rádce a podrádce.¹⁴⁸ Zároveň mohl i sám celkem nerušeně vyzkoušet některé skautské metody v praxi. S těmito čtyřmi hochy tak podniknul ještě v roce 1936 tři výlety, a to do Horní Radouň, na hrad Choustník a do Krupčín.¹⁴⁹ Na těchto výletech se soustředil především na skautskou praxi jako například vaření jídla v přírodě a z přírodnin, práce s mapou a buzolou a další.¹⁵⁰ Zároveň se již připravoval na oficiální založení

¹⁴⁵ L. SADÍLEK, *Mluví k Vám*, s. 23–24; Týdeník z Českomoravské vysočiny 18, 1936, č. 24, s. 3.

¹⁴⁶ Otomar Vašků – jeden ze čtyř zakládajících skautů v Kamenici nad Lipou, následně rádce skautské družiny. Velitel okrsku Kamenice nad Lipou (1945–1947), vedoucí střediska Junáka v Kamenici nad Lipou (od roku 1947), starosta okresu Kamenice nad Lipou (1948–1950) a také zástupce velitele oblasti. Vyznamenán skautským vyznamenáním Junácký kříž „Za vlast 1939–1945“ (r. 1947).

¹⁴⁷ L. SADÍLEK, *Mluví k Vám*, s. 43.

¹⁴⁸ A zřejmě si nevybral špatně, neboť to byl právě Otomar Vašků, jeden z prvních čtyř skautů, který zdatně nahradil Františka Sadílka ve vedení okrsku při obnově Junáka po 2. světové válce.

¹⁴⁹ Horní Radouň (okres Jindřichův Hradec), hrad Choustník se nachází u stejnojmenné obce (okres Tábor).

¹⁵⁰ Tyto výlety popisuje ve svých vzpomínkách Otomar Vašků z roku 1993. Viz Městské muzeum v Kamenici nad Lipou (dále jen MM v KNL), Skauti, inv. č. H 2059, s. 4–7; Z těchto

skautského oddílu a jeho začlenění do struktury skautské organizace. Ze začátku si Sadílek dopisoval s okresním zpravodajem v Táboře, což však nevedlo k výsledku. Následně byl dopisem od Svazu odkázán na župního zpravodaje Jindřicha Šimánka z Jindřichova Hradce, který poskytnul potřebnou podporu pro založení oddílu.¹⁵¹ To celé se Sadílek snažil udržet v tajnosti až do konce roku 1936, kdy již byl rozhodnut přibrat další hochy a založit skautský oddíl. Nic tak již nebránilo oficiálnímu založení a registraci skautského oddílu. A tak v lednu 1937 vznikl I. skautský oddíl v Kamenici nad Lipou. Jak sám František Sadílek napsal do kroniky: „*V neděli 17. ledna 37 jsem poprvé zařal, abych vytesal Oddíl*“. Větu doplnil kresbou zaseknuté sekery.¹⁵²

I. oddíl v Kamenici nad Lipou se stal součástí Jindřichohradecké župy. Organizační podpora v počátcích oddílu byla nesmírně důležitá. Jen v roce 1937 se František Sadílek zúčastnil třech župních schůzí a pravidelně vedl korespondenci se župním zpravodajem, díky čemuž mohl získávat potřebné informace pro vedení oddílu.¹⁵³ Důležitým prvkem pro získávání praktických zkušeností byly společné akce. První významnou akcí byly skautské oslavy v Českých Velenicích, pořádané začátkem července 1937. Těch se zúčastnili skauti z celé župy, mimo jiné právě sedm skautů z Kamenice nad Lipou.¹⁵⁴ Další akce se konaly v nedalekých Krupčínách, kde byla skautská rezervace¹⁵⁵ jindřichohradeckých skautů. Kameničtí skauti sem několikrát směřovali své výpravy, například 16. října 1937 se zde konal společný táborák jindřichohradeckých a kamenických skautů.¹⁵⁶ Kameničtí skauti tak měli možnost Jindřicha Šimánka dobře poznat, když pak na jaře roku 1938 skonal, nebylo pochyb o jejich účasti na pohřbu v Jindřichově Hradci.¹⁵⁷

Kamenice nad Lipou stála vždy na rozhraní regionů, i proto kameničtí skauti spolupracovali také se skauty z Pelhřimova. Tato spolupráce mohla fungovat především

výletů se dochovali fotografie pouze z první výpravy do Horní Radouň, viz MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2058.

¹⁵¹ František Sadílek se s Jindřichem Šimánkem setkal 8. listopadu 1936. O podpoře ze strany jindřichohradeckých skautů hovoří i darované *Základy junáctví* s věnováním, viz Soukromý archiv Petra Hrouzka Mnich.

¹⁵² Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis ze 17. ledna 1937.

¹⁵³ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 11. listopadu 1937.

¹⁵⁴ *Zájmy Českomoravské vysočiny* 7, 1937, č. 29, s. 3; *Ohlas od Nežárky* 67, 1937, č. 29, s. 6.

¹⁵⁵ Skautská rezervace – tábořiště se stálou základnou, kde se konaly skautské tábory, lesní školy, kurzy a další akce.

¹⁵⁶ *Krajinské listy* 21, 1937, č. 23, s. 3.; *Ohlas od Nežárky* 67, 1937, č. 44, s. 8.

¹⁵⁷ *Krajinské listy* 22, 1938, č. 11, s. 3; *Zájmy Českomoravské vysočiny* 8, 1938, č. 22, s. 2–3.

díky známosti Františka Sadílka s Karlem Hrabětem. Vůdce oddílu František Sadílek absolvoval již v létě roku 1937 lesní školu,¹⁵⁸ kde také složil vůdcovské zkoušky, zároveň se zde opět setkal se svým známým Karlem Hrabětem, který zde dělal zástupce vůdce lesní školy.¹⁵⁹ Od té doby rozvíjeli aktivní spolupráci společnými akcemi, 3. října 1937 došlo na první setkání kamenických a pelhřimovských skautů u Božejova, kde se scházeli i v budoucnu.¹⁶⁰ Vrcholem spolupráce pak byl společný tábor pelhřimovských a kamenických skautů u rybníku Holná poblíž Kardašovy Řečice v létě roku 1938.¹⁶¹

Kamenický skauting tak od začátku stál mezi podporou z Jindřichova Hradce a Pelhřimova. Díky společným akcím mohli kameničtí skauti získat potřebné skautské i tábornické dovednosti. Díky oblastním lesním školám a dalším kurzům se podařilo proškolit vůdce a rádce. A nakonec se i Kamenice dočkala přednášky významného skautského činovníka – 3. dubna 1938 navštívil město místonáčelník Svazu MUDr. Josef Cyvín,¹⁶² který zde přednášel veřejnosti o skautingu.¹⁶³ Kameničtí skauti tak mohli nastoupit cestu dalšího rozvoje, což bylo roku 1939 uspíšeno ustanovením okrsku Kamenice nad Lipou, jehož velitelem byl jmenován František Sadílek.¹⁶⁴ V témže roce navíc vznikl I. oddíl skautek, díky čemuž mohla okusit dobrodružství skautingu na krátkou dobu konečně i děvčata.¹⁶⁵

Zůstává ovšem otázkou, proč tedy Kamenice nad Lipou musela čekat na založení prvního skautského oddílu takovou dobu. Jednalo se přeci o okres, v jehož obvodu vznikaly první skautské oddíly už ve dvacátých letech. Jak je tedy možné, že se samotnému okresnímu městu skauting vyhnul? Klíčem k pochopení jsou již výše uvedené skutečnosti. Když skauting v českých zemích začínal, tak Svojsík a další

¹⁵⁸ Lesní škola – vzdělávací akce pro vůdce a vůdkyně, které sloužily k získávání potřebných znalostí a dovedností pro vedení.

¹⁵⁹ Týdeník z Českomoravské vysočiny 29, 1937, č. 35, s. 6.

¹⁶⁰ Týdeník z Českomoravské vysočiny 29, 1937, č. 42 s. 4; Týdeník z Českomoravské vysočiny 29, 1937, č. 37, s. 4; Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 3. října 1937.

¹⁶¹ MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059; Týdeník z Českomoravské vysočiny 20, 1938, č. 30, s. 6.

¹⁶² Josef Cyvín (Akéla) – lékař, místonáčelník Svazu (1934–1938), zemský náčelník Junáka, zpravodaj Kolínské župy, vůdce a instruktor lesních škol. Aktivní v odboj (1939). Nositel následujících vyznamenání – Československý válečný kříž 1939 (9. 8. 1946), Pamětní medaile partyzánské organizace generála Dr. J. Koutňáka „VELA“, stříbrná medaile (1. 1. 1947). Od února 1948 člen Akčního výboru ústředí Junáka.

¹⁶³ Krajinské listy 22, 1938, č. 6, s. 2; Krajinské listy 22, 1938, č. 8 s. 3; Týdeník z Českomoravské vysočiny 20, 1938, č. 14, s. 6.

¹⁶⁴ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 8. září 1939.

¹⁶⁵ Krajinské listy 23, 1939, č. 26, s. 4.

skautští průkopníci objížděli jednotlivá města a obce, ve kterých pořádali skautské přednášky. Tím se snažili získat podporu nově vznikajícímu skautskému hnutí a zároveň získat vedoucí pro založení skautských oddílů.¹⁶⁶ Jestli tedy Jindřichův Hradec, jakožto okresní město, navštívilo několik významných skautských osobností, tak Kamenici nad Lipou, ač se jednalo o okresní město, nenavštívil nikdo. Bylo tedy jasné, že impuls k založení skautingu ve městě musel přijít odjinud.

K prvnímu a na dlouhou dobu také poslednímu významnému kontaktu se skautingem došlo v Kamenici nad Lipou o prázdninách roku 1920. Tou dobou se v blízkosti Včelničky, která leží nedaleko Kamenice nad Lipou, utábořil 34. pražský oddíl Junáka. Tábor, který trval více než měsíc, byl hojně navštěvován obyvateli Kamenice nad Lipou a okolních obcí, ba co víc, zdejší občané navíc zásobovali tento tábor různými dary, především potřebnými potravinami. Kromě toho také skauti 34. pražského oddílu v průběhu svého táboření pravidelně informovali o své činnosti v *Krajinských listech* – kamenickém čtrnáctideníku, čímž zvyšovali zájem o svůj tábor a skauting obecně.¹⁶⁷ Bohužel, přítomnost skautského tábora a pár článků v regionálním tisku k založení skautského oddílu v Kamenici nad Lipou nestačily. Bylo tedy potřeba impulsu odjinud.

Celkem logicky se tak nabízela nejbližší okresní města Pelhřimov a Jindřichův Hradec, z iniciativy jejichž skautů a skauetek mohlo dojít k založení skautingu v Kamenici nad Lipou. Samotný Pelhřimov však musíme z naší úvahy vyloučit, neboť první skautský oddíl zde byl založen až v roce 1933,¹⁶⁸ tedy jen o tři roky dříve než v Kamenici nad Lipou. Zbývá tedy vliv Jindřichova Hradce, vždyť z popudu skautů jindřichohradeckých vznikly skautské oddíly v Nové Včelnici, Kunžaku či Strmilově. Problém spočívá ve vývoji kamenického okresu samotného. Kamenice nad Lipou nezažívala po první světové válce populační, ani ekonomický růst. S přihlédnutím k velmi špatné infrastruktuře – nekvalitním cestám, pomalosti úzkorozchodné železnice a velké vzdálenosti od center, tedy stavu, kdy Kamenice nad Lipou leží stejně daleko od Jindřichova Hradce jako od Pelhřimova, je pravděpodobné, že založení skautingu v Kamenici nad Lipou přičiněním skautů z Jindřichova Hradce se jeví jako velmi problematické. Navíc musíme vzít v potaz to, že v době, kdy vznikaly první skautské

¹⁶⁶ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 35–37.

¹⁶⁷ *Krajinské listy* 4, 1920, č. 19, s. 2; *Krajinské listy* 4, 1920, č. 20, s. 3; *Krajinské listy* 4, 1920, č. 21, s. 2–3.

¹⁶⁸ Rudolf ZOUBEK, *Almanach 1933–2013. 80 let skautingu v Pelhřimově*, Pelhřimov 2013, s. 3–5; *Zájmy Českomoravské vysočiny* 33, 1933, č. 35, s. 2.

družiny na středních školách v Jindřichově Hradci, nalezneme v klíčovém školním roce 1919/1920 pouhé dva studenty gymnázia v Jindřichově Hradci, kteří pocházeli z Kamenice nad Lipou.¹⁶⁹

Poslední možností tak mohla být iniciativa ze strany skautů a skautek z menších okolních obcí, tedy Nové Včelnice a dalších. Musíme ovšem vzít v potaz to, že skauti a skautky v těchto obcích se potýkali s vlastními problémy. V průběhu dvacátých a třicátých let dochází v jednotlivých obcích k zániku skautských oddílů či utlumení činnosti a po čase opětovnému obnovení.¹⁷⁰ Proto těžko mohli najít síly na to, aby ještě pomáhali zakládat oddíly v okolních obcích. Kamenice nad Lipou si tak na dobu vzniku skautských oddílů musela počkat až do roku 1936. Dějinné události ovšem nedopřály skautům a skautkám v Kamenici nad Lipou příliš času na aktivní skautování, o to však bylo intenzivnější.

¹⁶⁹ Ve školním roce 1919/1920 studoval na gymnáziu v V. třídě Jaroslav Kozel a v VI. třídě Karel Fiedler, který se přistěhoval, viz *Výroční zpráva čsl. státního vyš. gymnasia v Jindřichově Hradci za školní rok 1919–20*. Pro srovnání z Nové Včelnice bylo na gymnáziu ve školním roce 1919/1920 šest studentů. Příčinou pravděpodobně nebyl nedostatek nadaného žactva, ale absence dopravního spojení a finanční náročnost. Pravidelný ranní vlak na trase Kamenice nad Lipou – Jindřichův Hradec začal jezdit až od září 1920 a ani poté se počet studentů z Kamenice nad Lipou nijak dramaticky nezvýšil.

¹⁷⁰ To můžeme spatřovat na příkladu Kardašovy Řečice, Kunžaku, Nové Včelnice, či Strmilova.

3. Struktura, organizace a členstvo

3.1. Organizační struktura vyšších organizačních jednotek

Se vznikem Svazu byl utvořen skautský okres Jindřichův Hradec, který byl součástí Českobudějovické župy. Tento stav ovšem neměl dlouhého trvání, neboť již v roce 1921 byla vytvořena župa Jindřichohradecká. Pro lepší správu župy, bývaly v místech velkého počtu oddílů utvářeny skautské okresy, které zpravidla kopírovaly okresy soudní či politické. To ale nebyl případ politického okresu Kamenice nad Lipou, ve kterém přes nízký počet oddílů nebyl skautský okres vytvořen, a proto oddíly z tohoto okresu byly podřízené přímo župě. Podobně pak fungovaly tzv. sbory, které působily jen ve městech a obcích s velkým počtem oddílů jakožto mezičlánek mezi okresy a oddíly, což opět nebyl případ Nové Včelnici a Kamenice nad Lipou.¹⁷¹

S Mnichovskou dohodou a okleštěním politického okresu Jindřichův Hradec došlo k přeměně bývalé župy na pouhý okres. Skautské oddíly v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou se nově podřídily Tábořské župě,¹⁷² nikoliv však na dlouhou dobu. Na jaře roku 1939 byly sjednoceny skautské organizace do nově vzniklé organizace Junák – ústředí junácké výchovy a s tím byla přeměněna i organizační struktura, která měla mnohem více vojenský charakter. Župy byly přejmenovány na oblasti, okresy na okrsky, sbory na střediska. Zpravodajové žup a okresů se přejmenovali na velitele.¹⁷³

S novou organizační strukturou byla ustanovena 16. oblast Jindřichův Hradec, a co víc, vznikl také okrsek Kamenice nad Lipou, který měl působnost na území politického okresu Kamenice nad Lipou. Velitelem nově vzniklého okrsku nebyl zvolen nikdo jiný než dosavadní vůdce I. oddílu v Kamenici nad Lipou – František Sadílek.¹⁷⁴ Kamenický a novovčelnický skauting tak byl ještě více propojen. Toto spojení však nemělo dlouhého trvání, neboť přes veškeré oddalovací snahy došlo v den výročí vzniku Československa 28. října 1940 k definitivní likvidaci Junáka.¹⁷⁵ V tomto období navíc ve většině míst začala vznikat střediska, jakožto zaštiťující organizační složka skautských oddílů v dané obci. V případě obou obcí o fungování středisek nemáme

¹⁷¹ Blíže k organizaci Svazu viz A. B. SVOJSÍK, *Organisace*.

¹⁷² *Krajinské listy* 22, 1938, č. 24, s. 3.

¹⁷³ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 118.

¹⁷⁴ R. PLAJNER, *Ve stínu hákového kříže*, příloha č. 10.

¹⁷⁵ B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 171.

podrobné informace, s jistotou pouze můžeme říct, že vzniklo středisko Junáka v Kamenici nad Lipou v roce 1939.¹⁷⁶

S koncem druhé světové války došlo k opětovnému obnovení Junáka. I díky velké účasti skautů a skautek v odboji a při pražském povstání získal skauting rychle velkou oblibu a nastal ohromný nárůst členstva.¹⁷⁷ To si také vyžádalo proměny v organizační struktuře, která byla navíc rozdělená pro chlapecký a dívčí kmen. Obnovila se střediska v Kamenici nad Lipou a v Nové Včelnici, která byla součástí okrsku Kamenice nad Lipou a 6. oblasti Jindřichův Hradec.¹⁷⁸

Již od začátku poválečné obnovy musel Junák čelit výrazným tlakům na sjednocení mládeže a začlenění do jednotné organizace. O to usilovala především KSČ, pro kterou by bylo snazší kontrolovat výchovu mládeže v rámci jedné organizace.¹⁷⁹ Junák se již roku 1946 stal kolektivním členem Svazu československé mládeže (dále jen SČM). Postupně se však tento model ukázal jako nefunkční a nespokojenost rostla na obou stranách. K vyhocení celé situace pak došlo v únoru 1948, kdy začaly být od ústředí až po jednotlivé okrsky ustanovovány akční výbory Junáka a zároveň došlo k přeměně organizační struktury tak, aby byla stejná s organizační strukturou SČM a byla možná její lepší kontrola.¹⁸⁰ Pro středisko Junáka v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou to znamenalo přesun pod Táborský kraj a změnu názvu okrsku na okres.¹⁸¹ V konečném důsledku došlo k likvidaci skautských oddílů, nespolehliví vedoucí byli „vyakčňováni“ nebo dobrovolně ukončili svou činnost. Nastalo urychlené splnutí v rámci nově vzniklého Československého svazu mládeže (dále jen ČSM), které bylo definitivně završeno 1. ledna 1951 rozhodnutím ústředního výboru ČSM o ukončení činnosti Junáka.¹⁸²

¹⁷⁶ Krajinské listy 23, 1939, č. 26, s. 4.

¹⁷⁷ Dle některých pramenů měl Junák až dvě stě padesát tisíc členů. I když se toto číslo zdá poněkud nadsazené, jisté je, že počet členů byl v porovnání s počtem členů v období první republiky úctyhodný. Blíže viz B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 287.

¹⁷⁸ SOKA JH, Junák – velitelství 6. oblasti Jindřichův Hradec, středisko Junáka v Nové Včelnici a středisko Junáka v Kamenici nad Lipou.

¹⁷⁹ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 139.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 158

¹⁸¹ NA Praha, f. Junák, Praha, kart. 11, sign. 24, Korespondence (junácké oblasti), kraj Tábor.

¹⁸² B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 221.

Tabulka č. 2 Nadřazené jednotky oddílů v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou

Období	Struktura		
	Župa – oblast – kraj	Okres – okrsek – okres	Sbor – středisko
Do r. 1921	Českobudějovická župa	Okres Jindřichův Hradec	–
1921–1938	Jindřichohradecká župa „Pětিলisté růže“ ¹⁸³	–	–
1938–1939	Táborská župa	–	–
1939–1940	16. oblast Jindřichův Hradec	Okrsek Kamenice nad Lipou	?
			Středisko Kamenice nad Lipou
1945–1948	6. oblast Jindřicha Šimánka Jindřichův Hradec ¹⁸⁴	Okrsek Františka Sadílka Kamenice nad Lipou ¹⁸⁵	Středisko Nová Včelnice
			Středisko Kamenice nad Lipou
1948–1950	Táborský kraj	Okres Kamenice nad Lipou	Středisko Nová Včelnice
			Středisko Kamenice nad Lipou

3.2. Skautský okrsek a okres Kamenice nad Lipou

Skautský okrsek Kamenice nad Lipou svým působením kopíroval politický okres Kamenice nad Lipou. Do jeho působnosti spadala nejen střediska v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou, ale i střediska a oddíly v dalších obcích, např. v Častrově, Černovicích, Horní Cerekvi, Horní Radouni, Počátkách, Zdešově a Žirovnici.¹⁸⁶ Okrsek se pak stával jakýmsi prostředníkem mezi oblastí a jednotlivým střediskem (respektive oddíly).¹⁸⁷ Stejně jako vyšší organizační jednotky, měl skautský okrsek vedení pro chlapecký a vedení pro dívčí kmen. V případě Kamenického okrsku stálo vedení především na skautech ze sídla okrsku, tedy Kamenice nad Lipou. Tito skauti a skautky zaujímali kromě funkcí ve vedení okrsku i funkce ve svých střediscích a oddílech. Prvním okrskovým velitelem byl v roce 1939 jmenován František Sadílek, který v této pozici setrval až do likvidace Junáka nacisty. Po druhé světové válce se po zesnulém Františku Sadílkovi stal velitelem Otomar Vašků a jeho zástupcem pak později Rudolf

¹⁸³ Označení „Pětিলisté růže“ bylo přidáno až později.

¹⁸⁴ Do roku 1946 pouze 6. oblast Jindřichův Hradec.

¹⁸⁵ Do roku 1946 pouze Okrsek Kamenice nad Lipou.

¹⁸⁶ Častrov, Černovice, Horní Cerekev, Žirovnice (okres Pelhřimov); Zdešov (okres Jindřichův Hradec)

¹⁸⁷ MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, s. 50.

Říha.¹⁸⁸ Pro dívčí kmen byla velitelkou okrsku Naděžda Říhová.¹⁸⁹ Roku 1947 vystřídal Otomara Vašků ve funkci velitele okrsku Jaroslav Filsak¹⁹⁰ a Otomar Vašků se přesunul na funkci vedoucího střediska v Kamenici nad Lipou.¹⁹¹

V rámci událostí února 1948 začalo docházet k vytváření akčních výborů Junáka, tedy skupiny činovníků, kteří se hlásili k programu Národní fronty. V některých okrscích a oblastech začalo docházet k vylučování nepohodlných, tzv. „pravicových“ činovníků.¹⁹² V případě Kamenického okrsku, stejně jako v mnoha dalších, šlo spíš jen o možnost dále provádět skautskou výchovu, neboť personální složení se nijak výrazně nezměnilo. S novou reorganizací docházelo k přeměně z bývalých okrsků a žup na okresy a kraje tak, aby se přiblížily politické správě a mohly být lépe řízeny a kontrolovány. Pro okrsek Kamenice nad Lipou tím vznikla poněkud schizofrenní situace, kdy se akční výbor z počátku hlásil k 6. oblasti Jindřichův Hradec, která se nacházela též v jakémsi existenčním vakuu, neboť už existoval Krajský akční výbor Junáka v Českých Budějovicích.¹⁹³ V něm měla bývalá část 6. oblasti tvořit pouze okres Jindřichův Hradec a okrsek Kamenice nad Lipou byl přeměněn na okres v rámci struktury Akčního výboru Junáka v Táboře.

Po pochopení situace se vedení okresu Kamenice nad Lipou na jaře 1948 přihlásilo do Táborského kraje v nově určené struktuře, Otomar Vašků – starosta, Naděžda Říhová – náčelní, Rudolf Říha – náčelník a Arnošt Osers¹⁹⁴ – tajemník.¹⁹⁵ Další působení okresu Kamenice nad Lipou není zcela jasné, s jistotou však došlo dříve nebo později k jeho splnutí s organizační strukturou SČM (respektive ČSM).

¹⁸⁸ Rudolf Říha – zástupce velitele okrsku (1946–1948), náčelník okresu (1948–1950); MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, s. 50.

¹⁸⁹ Naděžda Říhová – velitelka okrsku Kamenice nad Lipou (1945–1948), náčelní okresu Kamenice nad Lipou (1948–1950); NA Praha, f. Junák, Praha, kart. 9, sign. 17, Organizace Junáka, Junák – kurs pro okresní a oblastní velitelky.

¹⁹⁰ Jaroslav Filsak – velitel okrsku Kamenice nad Lipou v (1947–1948).

¹⁹¹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 3. oddílu starších junáků Kamenice nad Lipou (1940) a zápisy ze střediskových rad (1947), zápis ze 7. května 1947.

¹⁹² Například v okrsku Pelhřimov a mnoha dalších. O problematice skautů-komunistů pojednává blíže Karel LEŠANOVSKÝ, *Komunismus a skauti-komunisté*, Praha 2014.

¹⁹³ NA Praha, f. Junák, Praha, kart. 11, sign. 24, Korespondence (junácké oblasti), kraj Tábor.

¹⁹⁴ Arnošt Osers/Orzes – učitel, vedoucí II. oddílu Junáka v Horní Radouni (1946–1948) a tajemník skautského okresu Kamenice nad Lipou.

¹⁹⁵ NA Praha, f. Junák, Praha, kart. 11, sign. 24, Korespondence (junácké oblasti), kraj Tábor.

Tabulka č. 3 Struktura vedení okrsku/okresu Kamenice nad Lipou

Období	Personální složení			
	Velitel okrsku	Zástupce velitele okrsku	Velitelka okrsku	
1939–1940	František Sadílek	–	–	
1945–1948	Otomar Vašků	Rudolf Říha ¹⁹⁶	Naděžda Říhová	
	Jaroslav Filsak ¹⁹⁷			
	Starosta okresu	Náčelník okresu	Náčelní okresu	Tajemník
1948–1950	Otomar Vašků	Rudolf Říha	Naděžda Říhová	Arnošt Osers

3.3. Střediska Junáka

Když v Nové Včelnici vzniklo středisko Junáka, tak v jeho čele stanul Kamil Mařík,¹⁹⁸ kterému dělal zástupce Ladislav Šmol.¹⁹⁹ Toto duo vedoucích vydrželo na svých pozicích zřejmě po celé období až do likvidace Junáka na konci čtyřicátých let. Tomu, že tato spolupráce fungovala, nasvědčuje i to, že oba se ujali vedení střediska opět při obnově v roce 1968, pouze s prohozenými funkcemi.²⁰⁰ Určit jaké pozice zastávali další dospělí členové střediska, není vzhledem k absenci pramenů možné. Je ale předpokladatelné, že se vedení střediska scházelo na pravidelných střediskových poradách společně s dalšími činovníky z řad oddílů a rozhodovali tak o směřování Junáka v Nové Včelnici obdobně, jako to činili členové střediskové rady v Kamenici nad Lipou.

Tabulka č. 4 Struktura vedení střediska v Nové Včelnici

Období	Personální složení	
	Vedoucí střediska	Zástupce vedoucího střediska
1945–1950	Kamil Mařík	Ladislav Šmol

¹⁹⁶ Od 28. ledna 1946.

¹⁹⁷ Od roku 1947.

¹⁹⁸ Kamil Mařík – vedoucí střediska Junáka v Nové Včelnici (1945–1950), zástupce vedoucího střediska Junáka v Nové Včelnici (1968–1970), člen Místního národního výboru v Nové Včelnici (1945 – 1946).

¹⁹⁹ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veverka (1945–1948), zápis z 22. května 1945.

²⁰⁰ Soukromý archiv Bohuslava Šmola Nová Včelnice, Činovnícký průkaz Ladislava Šmola 1969; Soukromý archiv Bohuslavy Maříkové České Budějovice, Činovnícký průkaz Kamila Maříka 1969.

Vedoucím nově vzniklého střediska v Kamenici nad Lipou se po druhé světové válce se stal Vladimír Laburda,²⁰¹ kterého po nějaké době vystřídal Otomar Vašků. Obdobně se pak na pozici zástupce vystřídal Ladislav Kinšt²⁰² s Vladimírem Lendrem.²⁰³ Středisko bylo vedeno činovníky střediskové rady. Tu tvořili vedoucí²⁰⁴ a zástupce společně s vůdci a vůdkyněmi jednotlivých oddílů. Kromě toho fungovaly při středisku pravděpodobně i další pozice, mimo jiné i pokladník střediska. Tuto pozici zastával Oldřich Růna,²⁰⁵ kterého na jaře roku 1947 vystřídal bratr Josef Lojka²⁰⁶.

Díky dochovaným zápisům z roku 1947 víme, že se počet členů rady pohyboval kolem deseti.²⁰⁷ Četnost střediskových rad byla v porovnání s dneškem značná, od obnovy střediska po druhé světové válce až do konce roku 1947 bylo realizováno více jak čtyřicet pět střediskových rad.²⁰⁸ Vzhledem k tomu, že někteří činovníci plnili svou roli na mnoha jiných pozicích, nebyla pro ně situace jednoduchá. Není tedy divu, že Otomar Vašků usiloval na střediskové radě v létě roku 1947 o předání funkce vedoucího střediska, ke které vzhledem k nesouhlasu ostatních nedošlo.²⁰⁹ Nicméně tento příklad dobře ilustruje problematiku složité organizační struktury.

Zůstává otázkou, zda existence okrsku Kamenice nad Lipou, navíc s dělením pro dívčí a chlapecký kmen, byla pro kamenické skauty a skautky výhodou, nebo spíše zátěží, když ve vedení okrsku byli často stejní činovníci jako v radě střediska Kamenice nad Lipou. Někteří se navíc podíleli i na vedení oddílů. Z toho pak plynula jistá pasivita vůči byrokratické zátěží s tím spojená, o čemž nejlépe vypovídá zápis ze střediskové rady ze dne 6. října 1947: „*Po zahájení br. Vašků byl přečten zápis. Musel se jim všem asi hodně líbit, když br. Vašků po přečtení řekl: »Jelikož je zápis pěkně zapsán, navrhuji, aby s. Vacková byla zapisovatelkou na střediskové radě.« S hlasitým »Hurá«*

²⁰¹ Vladimír Laburda – vedoucí střediska Junáka v Kamenici nad Lipou (1945–1947), skaut od roku 1937.

²⁰² Ladislav Kinšt – zástupce vedoucího střediska Junáka v Kamenici nad Lipou (1945–1947).

²⁰³ MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, s. 50.

²⁰⁴ Někdy též označovaný jako velitel.

²⁰⁵ Oldřich Růna – skautem od roku 1938. Pokladník střediska Junáka v Kamenici nad Lipou do roku 1947.

²⁰⁶ Josef Lojka – pokladník střediska Junáka v Kamenici nad Lipou od roku 1947.

²⁰⁷ Průměrná účast na radách byla okolo sedmi až osmi lidí. Blíže viz Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 3. oddílu starších junáků Kamenice nad Lipou (1940) a zápisy ze střediskových rad (1947).

²⁰⁸ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 3. oddílu starších junáků Kamenice nad Lipou (1940) a zápisy ze střediskových rad (1947).

²⁰⁹ Pokus o rezignaci byl spíše snahou hájit se proti případným výtkám, že neplní svou funkci dostatečně, viz Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 3. oddílu starších junáků Kamenice nad Lipou (1940) a zápisy ze střediskových rad (1947), zápis z 20. srpna 1947.

byl návrh přijat. Přijali všichni se zadostiučiněním, že se navždy zbaví zapisování a jejich rozzářené úsměvy dokazovaly, že jsou všichni spokojeni. A jelikož jsem se nedostala ke slovu, že nepřijímám, měli za to, že přijímám a proto v roli nové zapisovatelky se ujímám slova.²¹⁰

Tabulka č. 5 Struktura vedení střediska v Kamenici nad Lipou

Období	Personální složení		
	Vedoucí střediska	Zástupce vedoucího střediska	Pokladník
1945–1950	Vladimír Laburda	Ladislav Kinšt	Oldřich Růna
	Otomar Vašků	Vladimír Lendr	Josef Lojka ²¹¹

3.4. Oddíly a družiny

Ačkoliv skauting ve svém počátku cílil pouze na chlapce ve věku přibližně 11–18 let, netrvalo dlouho a byl rozšířen nejen mezi dívky, ale i mladší členy. V případě skautingu u nás je věkové rozdělení, nastavené začátkem dvacátých let, s menšími odlišnostmi platné až dodnes. Chlapci ve věku 7–11 let se nazývají vlčata, která pak tvoří smečku. Obdobně dívky se nazývají šotci (od roku 1939 světlušky), které tvoří roj.²¹² Chlapci ve věku 11–15 let se nazývají skauti (též junáci) a tvoří oddíl, stejně pak dívky ve věku 11–15 let, které se nazývají skautky, tvoří též oddíl. Chlapci a dívky starší 15 let se nazývají roveři (též starší junáci) a junačky (dnes rangers); ti působí při svých oddílech, nebo tvoří vlastní kmen (respektive oddíl).²¹³ Tam, kde bylo dostatek vedoucích a dětí, vznikaly oddíly pro jednotlivé věkové kategorie zvlášť. V menších městech a obcích pak bylo časté, že existovaly pouze oddíly chlapecké či dívčí, nebo oddíl junáků s přidruženou smečkou vlčat, respektive oddíl skautek s přidruženým rojem světlušek.²¹⁴

Již zakladatel skautingu Baden-Powell doporučil, aby si družiny volily své označení podle zvířete. Tato tradice se přenesla i k nám, a tak si skauti volili název podle zvířat a skautkám bylo doporučováno volit si název dle rostlin. Nebylo tomu tak vždy, zvláště označení podle rostlin se u skautek ne vždy ujalo a ty si radši volily jména

²¹⁰ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 3. oddílu starších junáků Kamenice nad Lipou (1940) a zápisy ze střediskových rad (1947), zápis z 6. října 1947.

²¹¹ Zvolen na 33. střediskové radě 23. dubna 1947 za odstupujícího Oldřicha Růnu.

²¹² Kromě označení smečka a roj se můžeme setkat s univerzálním označením oddíl.

²¹³ A. B. SVOJSÍK, *Organisace*, Praha 1930, s. 40.

²¹⁴ Viz dále.

podle zvířat, stejně jako chlapci.²¹⁵ První chlapeckou družinou, která v Nové Včelnici vznikla, byla družina Lišek.²¹⁶ Ta existovala na začátku dvacátých let. Záhy se zde na půdorysu této družiny utvořil chlapecký oddíl a stejně tak i oddíl dívčí, pravděpodobně někdy v období 1920–1921. Tyto oddíly existovaly minimálně do roku 1925, poté stopa mizí.²¹⁷ V roce 1930 víme o chlapeckém oddíle, v roce 1933 o dívčím. Poté pravděpodobně dochází k úpadku. Na přelomu let 1937–1938 dochází k opětné obnově, pravděpodobně ale již pouze chlapeckého oddílu, který působí až do zákazu Junáka v roce 1940.²¹⁸ Názvy dalších družin z tohoto období se bohužel nezachovaly, a tak jediná známá družina z období před rokem 1940 je družina Lišek.

S obnovou Junáka v roce 1945 začaly vznikat hojně skautské oddíly, ustavil se I. oddíl junáků společně se smečkou vlčat a stejně tak I. oddíl skautek s rojem světlušek. To, zda tvořily vlčata a světlušky samostatné oddíly, není úplně zřejmé, vzhledem k velkému počtu poválečného členstva se to však ve vybraných letech²¹⁹ jeví jako pravděpodobné. Pokud by tomu tak nebylo, smečka vlčat či roj světlušek musely stejně tvořit autonomní část v rámci daného oddílu (chlapeckého či dívčího).

S nově obnovenými oddíly se začaly formovat i nové skautské družiny. Z chlapeckých družin dokážeme identifikovat Racky a Orly,²²⁰ je ovšem téměř jisté, že chlapeckých družin muselo být v daném období více, jejich jména nám však zůstávají ukryta. Díky tomu, že se dochovaly kroniky dvou dívčích družin, můžeme nastínit strukturu oddílu skautek podstatně snáze. Nejdéle fungující družinou byla družina Veverek, která vznikla na podzim roku 1945, v roce 1946 pak byla doplněna družinou Medvíďat, čímž byla zachráněna a fungovala tak po celé sledované období. Dalšími družinami, které registrujeme, je družina Mandelinek a Majdalenek, jejichž působení není jasné.²²¹ V roce 1948 započala svou činnost družina Vlaštovek, která se

²¹⁵ A. B. SVOJSÍK, *Základy*, s. 679–686. To, že se dívčí družiny nejmenovaly vždy podle rostlin lze spatřovat na názvech družin skautek v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou ve čtyřicátých letech, viz dále.

²¹⁶ *Krajinské listy* 4, 1919, č. 4, s. 3.

²¹⁷ O počátcích skautingu v Nové Včelnici psáno již výše. V roce 1922 byly registrovány u Svazu chlapecký a dívčí oddíl, viz SI Praha, Počet oddílů registrovaných ve svazu skautů RČS k 1. květnu 1922; SI Praha, Stehlíkův kalendář 1923, s. 88.

²¹⁸ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, kart. 524, inv. č. 1058, Nová Včelnice, Svaz junáků – skautů, fol. 1.

²¹⁹ Především v období 1945–1947, kdy členská základna Junáka dosáhla svého historického maxima.

²²⁰ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veverek (1945–1948).

²²¹ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veverek (1945–1948).

následujícího roku transformovala v oddílovou radu, přebírajíce zodpovědnost za vedení dívčího oddílu.²²² Kromě toho byla ještě téhož roku založena nová družina Sasanek, která vznikla přechodem světlušek ke skautkám.²²³ Další družiny nejsou známy, pokud ještě nějaké družiny skautek existovaly, s největší pravděpodobností jich nebylo mnoho a neměly dlouhého trvání.

Tabulka č. 6 Oddíly a družiny v Nové Včelnici

Období	Označení oddílů a družin	
	Oddíly	Družiny
1919–1937	I. chlapecký oddíl	Lišky (1919–?)
	I. dívčí oddíl	?
1937–1940	I. chlapecký oddíl	?
1945–1950	I. oddíl junáků	Racci (1945–1946–?)
		Orli (?–1946–?)
	I. smečka vlčat	–
	I. oddíl skautek	Mandelinky (?–1946–?)
		Majdalenky (?–1946–?)
		Medvíďata (1945–1946)
		Veverky (1945–1949–?)
		Vlaštovky (1948–1949)
Sasanky (1949–?)		
Roj světlušek	–	

Po začátkách z podzimu roku 1936 vstoupili kameničtí skauti do nového roku s nově založeným I. oddílem junáků. Ten byl záhy rozdělen na dvě skautské družiny, které ze začátku používaly prostě označení I. a II. družina. V létě 1937 si pak konečně obě družiny vybraly jména a to Vlci a Tygři.²²⁴ Se stoupajícím počtem členů vznikla na jaře roku 1938 ještě III. družina, která si později zvolila název Racci.²²⁵ Tyto tři družiny tvořily součást I. oddílu až do likvidace Junáka nacisty. Kromě toho se v rámci struktury oddílu začínali postupně odlišovat starší junáci (roverři). Ti po většinu času

²²² Soukromý archiv Bohuslavy Šídové Nová Včelnice, Kronika družiny Vlaštovek Nový Etynek (1948–1949).

²²³ Tamtéž, zápis z 12. dubna a 17. května 1948.

²²⁴ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 31. července 1937.

²²⁵ Tamtéž, zápis z 23. dubna 1938 a 6. května 1939.

působili při I. oddíle, až nakonec vytvořili samostatný III. oddíl starších Junáků (roverský kmen), který ovšem vzhledem k době svého vzniku na jaře roku 1940 už neměl dlouhého trvání.²²⁶

František Sadílek usiloval o rozšíření skautingu mezi všechny věkové kategorie, a proto věnoval svůj čas hledání potřebných vedoucích pro další oddíly. V případě vlčat se mu to brzy podařilo, neboť v průběhu roku 1938 vznikla II. smečka vlčat.²²⁷ Ze začátku pravděpodobně fungovala jako součást I. oddílu a osamostatnila se až později. V případě dívek pak byla situace okolo shánění schopné vedoucí dlouho neúspěšná, teprve koncem roku 1939 došlo na založení I. oddílu skautek.²²⁸ Existence čtyř oddílů na jaře roku 1940 je pak důkazem toho, že právě v této době byl kamenický skauting na jednom ze svých vrcholů.

Už 9. června 1945 se sešli kameničtí skauti a skautky, aby rozhodli o obnovení činnosti Junáka v Kamenici nad Lipou. Záhy byl obnoven I. oddíl junáků s družinami Tygrů a Racků a o něco později i Vlků a Ostřížů.²²⁹ Samotní Vlci neměli příliš dlouhého trvání a v roce 1946 tato nejstarší družina zanikla a místo ní vznikla nová družina Sobů.²³⁰ Znovu také obnovili svoji činnost nejmladší chlapci v II. smečce vlčat. Dále se obnovil III. oddíl skautek, který místo původního označení římské I. získal označení římské III., aby tak zapadl do struktury číslování ve středisku. Součástí tohoto oddílu byly družiny skautek – Lišky a Veverky, a od roku 1946 pak družina Srnek.²³¹ Kromě oddílu skautek tu existoval ještě roj světlušek, jehož působení není zcela jasné, zřejmě však nějakou dobu fungoval samostatně. Obrovský rozmach kamenického Junáka byl patrný především v letech 1945–1947, později pak vlivem úbytkem členstva a neustálými překážkami stavěnými ze strany vlády a SČM nutně došlo ke zmenšení počtu družin a redukci počtu oddílů. Nastalo tak větší přimykání smečky vlčat k oddílu junáků (respektive roje světlušek k oddílu skautek).

²²⁶ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 3. oddílu starších junáků Kamenice nad Lipou (1940) a zápisy ze střediskových rad (1947).

²²⁷ Krajinské listy 22, 1938, č. 19, s. 4.

²²⁸ Krajinské listy 23, 1939, č. 26, s. 4.

²²⁹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápisy z 9. června – 17. listopadu 1945.

²³⁰ MM v KNL, Skauti, inv. č. S 3063-1, zápis z 12. 9. 1946.

²³¹ MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, Kronika 3. oddílu skautek Kamenice nad Lipou, s. 1–32.

Tabulka č. 7 Oddíly a družiny v Kamenici nad Lipou

Období	Označení oddílů a družin	
	Oddíly	Družiny
1937–1940	I. oddíl junáků (1937–1940)	Vlci (1937–1940)
		Tygři (1937–1940)
		Racci (1938–1940)
	II. smečka vlčat (1938–1940)	–
	I. oddíl skautek (1939–1940)	?
	III. oddíl starších Junáků (1940)	–
	Místní sdružení Svazu/Sdružení přátel Junáka (1938–1940)	–
1945–1950	I. oddíl junáků	Tygři (1945–?)
		Racci (1945–?)
		Vlci (1945–1946)
		Ostříži (1945–?)
		Sobi (1946–1947–?)
	II. smečka vlčat ²³²	–
	III. oddíl skautek	Lišky (1945–1947)
		Veverky (1945–?)
		Srnky (1946–1948–?)
	Roj světlušek	–
	Sdružení přátel Junáka (1945–1948)	–

3.5. Sdružení přátel Junáka a II. oddíl v Horní Radouni

Specifické postavení v rámci organizační struktury mělo v jednotlivých městech a obcích Místní sdružení Svazu junáků-skautů Republiky Československé, později přejmenované na Sdružení přátel Junáka (dále jen Sdružení). Toto Sdružení mělo za účel sdružovat všechny dospělé skauty, rodiče a další příznivce, kteří svými příspěvky dotovali organizaci či jinak podporovali činnost skautských oddílů. Sdružení se postupně stávalo partnerem příslušným obcím a státním orgánům. Ve třicátých letech

²³² V různých pramenech nacházíme číslovky I–III pro smečku vlčat. S jistotou však zůstalo zachováno předválečné označení II. smečka vlčat (respektive II. oddíl vlčat).

vykonávalo v jistých ohledech podobnou činnost, jakou později vykonávala střediska.²³³ Vzhledem k tomu, že toto Sdružení mělo vlastní stanovy a bylo registrováno ve spolkovém rejstříku, bylo tak trnem v oku především komunistům, kteří jej hned po únoru zlikvidovali; všichni dospělí skauti se museli stát členy SČM, pokud chtěli nadále vyvíjet svou činnost. Zároveň Sdružení často vlastnila majetek a nemovitosti, které SČM po únoru 1948 velmi ochotně přebíral.²³⁴

V Nové Včelnici nebylo Sdružení ustanoveno vůbec. Naopak v Kamenici nad Lipou byly podniknuty kroky k založení už na jaře 1938,²³⁵ nakonec došlo k jeho ustanovení začátkem léta.²³⁶ Bohužel to nebyla vhodná doba. S ohrožením republiky a časovou vytížeností Františka Sadílka jako velitele civilní obrany nedošlo k potřebnému rozvinutí činnosti Sdružení. To nastalo s rokem 1940. Rozdávání přihlášek a výběr příspěvků zajišťovali skauti I. oddílu. Na jaře roku 1940 se jim podařilo vybrat na sto přihlášek.²³⁷ SPJ mělo velké plány na podporu skautské výchovy, jedním z nich bylo vybudování nové klubovny na Melišku.²³⁸ Jejich žádosti bylo na jaře roku 1940 ze strany města vyhověno. S blížící se likvidací Junáka už ale k postavení nové klubovny nedošlo.²³⁹ Po skončení druhé světové války bylo v Kamenici Sdružení opět obnoveno a získalo skautingu opět nové příznivce. Jeho činnost pak byla završena nuceným zánikem spolku dnem 18. listopadu 1948.²⁴⁰

Kromě Sdružení přátel Junáka měl na skauting v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou vazbu ještě jeden oddíl. V poválečném období totiž byl skauting natolik populární, že skautské oddíly začaly vznikat i tam, kde dříve nebyly. Tak se stalo, že v roce 1946 vznikl II. oddíl Junáka v Horní Radouni. Činnost tohoto oddílu byla spojena s místním rodákem Arnoštem Osersem, který se po vystudování vrátil na zdejší školu jako učitel a založil zde skautský oddíl. Existence oddílu nebyla příliš dlouhá; oddíl zde fungoval pouze v období 1946–1948 i proto, že jeho existence byla vázána na

²³³ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, kart. 521, inv. č. 1058, Kamenice nad Lipou – Sdružení přátel Junáka, sl. 1; Blíže pak články o Sdružení přátel Junáka v časopise Skaut-Junák 25, 1940, čísla 6–8.

²³⁴ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 158.

²³⁵ Krajinské listy 22, 1938, č. 10, s. 3; Krajinské listy 22, 1938, č. 11, s. 3.

²³⁶ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, kart. 322, inv. č. 885, sign. 18/2, Spolkový katastr, fol. 43.

²³⁷ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 16. a 21. března 1940.

²³⁸ Melíšek – vrch nacházející se na východ od Kamenice nad Lipou. V širším slova významu se jedná o celé území v okolí vrcholu.

²³⁹ SOkA Pelhřimov, Archiv města Kamenice nad Lipou (dále jen AM KNL), kart. 555, inv. č. 109, Sdružení přátel Junáka, fol. 1–3.

²⁴⁰ SOkA Pelhřimov, OÚ KNL, inv. č. 174, kniha č. 154, Spolkový katastr, s. 198.

osobu vyučujícího Arnošta Oserse. Pro nás je tento oddíl významný především tím, že pravděpodobně příslušel ke středisku Junáka v Nové Včelnici.²⁴¹ Z činnosti oddílu můžeme jmenovat vybraná loutková představení, divadelní hru s názvem *Hrdina Fedka*.²⁴² Za přítomnosti skautů z Nové Včelnici pak pořádali hornoradouňští skauti 28. října 1946 slibový oheň, díky čemuž mohla být vytvořena patriční atmosféra pro tento významný okamžik.²⁴³ Vzájemná spolupráce čítala ovšem výhody pro obě strany – když v létě roku 1948 hledaly skautky z Nové Včelnici tábořiště pro svůj tábor, využily možnosti tábořit na tábořišti právě po II. oddílu z Horní Radouň.²⁴⁴

²⁴¹ Srovnatelné na příkladu obce Zdešov, kde vznikl též samostatný oddíl, který spadl pod přístav (středisko) v Žirovnici.

²⁴² SOkA JH, Junák – velitelství 6. oblasti Jindřichův Hradec, II. oddíl Junáka Horní Radouň.

²⁴³ SOkA JH, Základní devítiletá škola 1–5. ročník Horní Radouň, Kronika dvoutřídní obecné školy v Horní Radouni (1940–1974), Školní rok 1946/1947.

²⁴⁴ Soukromý archiv Bohuslavy Šídové Nová Včelnice, Kronika družiny Vlaštovek Nový Etynek (1948–1949), s. 36.

4. Každodenní činnost skautů a skautek třicátých a čtyřicátých let

4.1. Doba nejistoty 1937–1940

Díky dochovaným pramenům můžeme poměrně dobře ilustrovat každodennost skautů I. oddílu v Kamenici nad Lipou na konci třicátých let. Běžný skaut byl součástí jedné ze dvou (respektive tří) skautských družin, které byly mírně větší, než je v současnosti zvykem, neboť čítaly okolo osmi členů. V rámci těchto družin se skauti scházeli každý týden na svých pravidelných schůzkách, které vedl družinový rádce. Kromě družinových schůzek se scházely všechny družiny ještě pravidelně každý týden na schůzkách oddílových, které vedl vůdce oddílu.²⁴⁵ Oba typy schůzek se zpravidla odehrávaly v prostředí klubovny v okresní školce směrem na Novou Ves,²⁴⁶ kterou skautům přidělil Okresní národní výbor.²⁴⁷ Tyto prostory nebyly optimální, protože je skauti čas od času museli uvolnit pro vybrané akce, střídali se zde s členy dalších spolků a jeden čas zde byli dokonce ubytovaní vojáci.²⁴⁸ Ale i přes veškeré nevýhody poskytovalo toto místo se zahradou a blízkou přírodou dostatečné zázemí, které mohlo být využito pro skautský program.

Hlavní náplň programu skautských schůzek tvořila tzv. skautská praxe. Výčetm můžeme uvést nejčastější činnosti ze skautské praxe kamenických skautů – Morseova abeceda, vaření, signalizování, uzlování, poznávání stromů, lukostřelba, stavění stanů, první pomoc a další.²⁴⁹ V případě výuky první pomoci sehrála poměrně specifickou roli obec Těmice,²⁵⁰ o čemž vypovídá následující zápis z 18. února 1938: „*Dnešní schůzka jest besední. Po zahájení nám br. Vedoucí nám řekl o případě, který se stal v Těmicích. Asi 18letý hoch se ze žertu oběsil. Když ho našli, mohl býti ještě zachráněn, kdyby bylo zavedeno umělé dýchání. Proto jsme si ukázali několik způsobů umělého dýchání.*“²⁵¹ Tento příběh po čase získal vylepšení, jak se můžeme dočíst v zápise z 16. března 1940: „*Bratr vůdce zmiňuje se o dvou chlapcích z Těmic, kteří by se*

²⁴⁵ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápisy z let 1936–1940.

²⁴⁶ Nová Ves (místní část Kamenice nad Lipou).

²⁴⁷ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 6. února 1937.

²⁴⁸ MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, s. 22; Kromě toho zde později pracovali modeláři a dorost Masarykovy letecké ligy, viz *Krajinské listy* 22, 1938, č. 5, s. 3.

²⁴⁹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápisy z let 1936–1940.

²⁵⁰ Těmice (okres Pelhřimov).

²⁵¹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 18. února 1937.

v nevědomosti byli oběsili. Na to vyvolána živá debata a procvičena první pomoc oběšenému a předvedeno umělé dýchání.“²⁵² Inu, život v Těmicích v první polovině dvacátého století zřejmě nebyl žádný med.

Vůbec nejčastějším způsobem trénování skautské praxe byly krátké akce a polní hry v okolí města, jež se zaměřovaly na stopování, sbírání zpráv a orientaci v terénu. Tyto krátké výpravy byly podnikány na blízka místa v okolí města – Bradlo, Kutlov, Nová Ves, Pravíkov,²⁵³ ale i na místa vzdálenější, jako například na Svidník²⁵⁴ či Choustník.²⁵⁵ O větších výpravách, které se konaly společně s pelhřimovskými nebo jindřichohradeckými skauty, bylo již psáno výše, pro doplnění je ještě nutné se zmínit o výpravě do Strakonice na skautský sportovní turnaj v odbíjené ve dnech 5. – 6. července 1939.²⁵⁶ Kromě skautské praxe provázela program schůzek a výprav skautská idea a symbolika, tj. program zaměřený mimo jiné na skautský zákon a slib. Tento program měl ve skautské činnosti pevné místo, o čemž svědčí pravidelné táboráky, které skauti pořádali. Tím mohla být utvořena patřičná slavnostní chvíle k tomu, aby nováčci přicházející do řad skautského oddílu mohli složit skautský slib.²⁵⁷

S rostoucím ohrožením republiky se do skautského programu začala dostávat více a více branná výchova. Mnoho prvků branné výchovy skauting již obsahoval v rámci skautské praxe. K těm se navíc přidaly ještě další, především střelba za vzduchovky, hod granátem, nauka o bojových plynech apod. Skauti se začali učit jak reagovat na letecký poplach a obecně začal program v jistých obrysech dostávat vojenský ráz.²⁵⁸ Tento trend se projevoval i v činnosti skautů v Kamenici nad Lipou, kteří pravidelně zlepšovali své střelecké schopnosti. Navíc byli zapojeni do Civilní protiletecké ochrany, v níž plnili úkoly spojovací služby.²⁵⁹ Svou oddanost republice

²⁵² Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 16. března 1940.

²⁵³ Bradlo – vrch na jihu Kamenice nad Lipou s místním hřbitovem; Kutlov – místní název, nachází se na jihozápadě města Kamenice nad Lipou; Pravíkov (místní část Kamenice nad Lipou).

²⁵⁴ Svidník – vrch nacházející se severně od Černovic (okres Pelhřimov).

²⁵⁵ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápisy z let 1936–1940; Krajinské listy 22, 1938, č. 1, s. 3.

²⁵⁶ Týdeník z Českomoravské vysočiny 21, 1939, č. 21, s. 6.

²⁵⁷ Krajinské listy 22, 1938, č. 6, s. 3.

²⁵⁸ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 106–107.

²⁵⁹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápisy z let 1937–1938.

pak deklarovali nejen fyzickou přípravou, ale účastí na manifestaci na obranu republiky na jaře 1938, při níž měli na starost vztyčování státní vlajky.²⁶⁰

Kromě vlastní činnosti se kameničtí skauti zapojovali do veřejných akcí. První takovou akcí byl okrskový slet sokolstva v létě 1937, při kterém skauti dělali pořadatelskou službu a zároveň zde poprvé vystoupili veřejně ve skautských krojích.²⁶¹ Mezi dalšími pak bylo hlídkování na výstavě starožitností v létě 1937²⁶² nebo pomoc při křtu bezmotorového letadla Masarykovy letecké ligy. Za to byli skauti odměněni tak, že jeden z jejich členů byl vyškolen v létání.²⁶³ Mezi chystané akce patřily i čarodějnice roku 1939, které však byly na území celého protektorátu zakázány.²⁶⁴ Další ze služeb, které se ujali starší junáci, bylo řízení dopravy při motoristických závodech či sepisování letních bytů pro případné turisty na jaře 1939.²⁶⁵ Jednou z nemnoha akcí, kterou skauti samostatně pořádali, bylo začátkem roku 1940 divadlo s názvem *Zorka*.²⁶⁶ Vůbec největší akcí připravovanou samotnými skauty se měly stát oblastní závody naplánované na 11.–13. května 1940 v Kamenici nad Lipou, na které se měly sjet skautské družiny z celé oblasti, aby poměřily své síly s ostatními družinami.²⁶⁷ Bohužel o těchto závodech nemáme žádné informace, a tak je otázkou, zdali se nakonec uskutečnily, neboť je možné, že kvůli válečné situaci nebyly povoleny.

Vzhledem k absenci narativních pramenů lze činnost skautů v Nové Včelnici na konci třicátých let charakterizovat obtížně. Můžeme ovšem očekávat, že v některých ohledech měla podobný charakter jako činnost skautů v Kamenici nad Lipou. To dokládá mimo jiné organizace průvodu na podporu obrany republiky, který se konal v červnu 1938 s více než padesátičlennou účastí, včetně devíti skautů z Kamenice nad Lipou.²⁶⁸ Další společnou akcí, na které se sešli skauti z obou obcí, byl sportovní turnaj

²⁶⁰ Krajinské listy 22, 1938, č. 11, s. 2.

²⁶¹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 5. června 1937.

²⁶² Tamtéž, zápis z 15. července 1937.

²⁶³ Tamtéž, zápis ze 4. listopadu 1937; Krajinské listy 21, 1937, č. 25, s. 3.

²⁶⁴ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 29. a 30. dubna 1939; Krajinské listy 23, 1939, č. 9, s. 2.

²⁶⁵ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 27. května a 7. června 1939.

²⁶⁶ Krajinské listy 23, 1939, č. 26, s. 4.

²⁶⁷ Krajinské listy 23, 1939, č. 14, s. 3; Týdeník z Českomoravské vysočiny 22, 1940, č. 11, s. 4; Týdeník z Českomoravské vysočiny 22, 1940, č. 17, s. 4.

²⁶⁸ SOKA Pelhřimov, OÚ KNL, kart. 524, inv. č. 1058, Nová Včelnice, Svaz junáků - skautů, fol. 1–3; SOKA JH, AO NV, Pamětní kniha (1938–1951), rok 1938.

uskutečněný 16. července roku 1939 místním sportovním klubem.²⁶⁹ Kromě dalších sportovních klubů se ho zúčastnili také skauti z Jindřichova Hradce. Novovčelničtí skauti ovšem mnoho úspěchů nezaznamenali ani v odbíjené a ani v dalších disciplínách.²⁷⁰

V případě akcí na veřejnosti můžeme říct, že činnost byla pravděpodobně o něco intenzivnější než skautů v Kamenici nad Lipou. Novovčelničtí skauti se například prezentovali mikulášskou zábavou, která se uskutečnila 2. prosince 1939.²⁷¹ Pro tuto akci se inspirovali *Knihou Džunglí* Rudyarda Kiplinga,²⁷² neboť program mikulášské zábavy byl doplněn o indické tance v rytmu bubnů.²⁷³ O velké aktivitě novovčelnických skautů svědčí i další akce – 21. ledna 1940 uspořádali skautský karneval.²⁷⁴ Navíc v tomto období pořádali skauti pravidelné měsíční čajové dýchánky. Jaký byl program těchto dýchánek, není zcela jasné.²⁷⁵ Jasné ovšem je, že množství vybraných peněz z těchto a dalších veřejných akcí umožnilo skautům pořídit si promítací přístroj. Díky němu pak rozšířili svou činnost pro veřejnost o promítání filmů a pořádání dalších zajímavých přednášek.²⁷⁶ Z hlediska vlastní činnosti se v této době skauti scházeli v ochotnické šatně hotelu u Keistů,²⁷⁷ odkud pak vyráželi na své výpravy do okolí Nové Včelnice, nejčastěji pak do skal Kamenného Malíkova.²⁷⁸ Více informací k činnosti novovčelnických skautů konce třicátých let nám prameny bohužel neposkytují.

4.2. Poválečný rozmach 1945–1950

Už během květnových událostí roku 1945 se kameničtí skauti zapojili do služeb národního výboru, čímž si hned v počátcích udělali dobré jméno.²⁷⁹ Není tedy divu, že brzy obdrželi novou klubovnu – bývalé letní sídlo barona Geymüllera.²⁸⁰ V této

²⁶⁹ Krajinské listy 23, 1939, č. 15, s. 3.

²⁷⁰ Zájmy Českomoravské vysočiny 9, 1939, č. 29, s. 6.

²⁷¹ Zájmy Českomoravské vysočiny 9, 1939, č. 45, s. 5.

²⁷² Rudyard Kipling – britský spisovatel, autor knihy džunglí, která byla později použita jako symbolický rámec pro výchovu vlčat.

²⁷³ Zájmy Českomoravské vysočiny 9, 1939, č. 48, s. 5.

²⁷⁴ Zájmy Českomoravské vysočiny 10, 1940, č. 2, s. 5; Zájmy Českomoravské vysočiny 10, 1940, č. 3, s. 4.

²⁷⁵ Zájmy Českomoravské vysočiny 9, 1939, č. 45, s. 5.

²⁷⁶ Zájmy Českomoravské vysočiny 10, 1940, č. 7, s. 5–6.

²⁷⁷ Hotel Keist – dnešní kulturní dům.

²⁷⁸ Kamenný Malík (okres Jindřichův Hradec); Rozhovor s Ladislavem Šmolem narozeným 28. 5. 1925, rozhovor vedl Miloš Möhwald a Petr Didek, Nová Včelnice 23. 12. 2008. Přístupné v Soukromém archivu 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice.

²⁷⁹ MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, s. 32.

²⁸⁰ Richard Geymüller – šlechtic, majitel zámku v Kamenici nad Lipou a přilehlého panství (1923–1945). Po druhé světové válce byl majetek jeho rodu zkonfiskován.

klubovně se scházely jednotlivé skautské družiny na svých družinových a oddílových schůzkách obdobně jako před válkou. Poválečný rozmach způsobil, že vzniklé družiny byly poměrně početně velké, počet členů leckdy dosahoval deseti.²⁸¹ Samotní skauti a skautky se s velkým odhodláním pustili do nové činnosti a zapojovali se do mnoha akcí, ať už se jednalo o pietní akce za oběti války, sbírky či účast na táborech okolních oddílů.²⁸²

Vůbec nejvýznamnější akcí v dějinách kamenického skautingu pak byly beze sporu junácké slavnosti z 28.–30. června 1946. Na tuto akci se kameničtí skauti a skautky připravovali už od jara. Celé slavnosti byly uspořádány k výročí deseti let skautingu v Kamenici nad Lipou a zároveň k příležitosti odhalení pomníku zakladatele – Františka Sadílka. Celá slavnost začala už v pátek, kdy bylo odehráno divadelní představení s názvem *Příklady táhnou*. Hlavní část programu se pak odehrávala v sobotu a neděli.²⁸³ Mezi součást programu patřilo konání prvního kola Svojsíkova závodu,²⁸⁴ ve kterém zvítězila družina skautů z II. oddílu z Jindřichova Hradce těsně před skautskou družinou I. oddílu z Kamenice nad Lipou.²⁸⁵ Samotné zařazení skautských závodů jakou součástí oslav se ukázalo být velmi taktickým krokem, neboť díky nim na slavnosti dorazilo velké množství skautů a skautek z celé oblasti. Kromě toho se v sobotu sehrály různé sportovní turnaje a večer byl zakončen benátskou nocí na zámeckém rybníku. Poslední den znamenal vyvrcholení oslav. Zahájení dne proběhlo ranní mší na Melišku, po které následoval průvod městem, kterého se zúčastnili nejen skauti, ale i další spolky. Průvod pak směřoval přes náměstí až k zámku, kde došlo na slavnostní odhalení památníku Františka Sadílka. Těchto slavností se zúčastnila i delegace z vedení Junáka – náčelník Rudolf Plajner a místonáčelní Marie Žáková.²⁸⁶

²⁸¹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis ze 17. listopadu 1945.

²⁸² Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Činnost kamenického Junáka v. r. 1945, s. 3–5.

²⁸³ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Plakát Junáckého sjezdu v Kamenici nad Lipou, 28. – 30. 6. 1946.

²⁸⁴ Svojsíkův závod – skautské závody, které se pořádají od roku 1946 do současnosti. V jednotlivých skautských disciplínách zde soutěží skautské družiny.

²⁸⁵ Soukromý archiv Jarmily Veselé Jindřichův Hradec, Diplom z prvního ročníku Svojsíkova závodu v Kamenici nad Lipou pro Lubomíra Čečka, 29. 6. 1946.

²⁸⁶ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Slavnostní otevření klubovny dne 29. června 1946 při junáckém sjezdu v Kamenici n. L.

Celé slavnosti skutečně měly velký ohlas a jejich úspěch pak svědčí o skutečně velkém odhodlání kamenických skautů a skautek.²⁸⁷

V případě veřejných akcí byl kamenický Junák často tlačěn do účasti na akcích, které měly ráz politický. Tomu se skauti snažili vyhýbat; tak tomu bylo například při žádosti KSČ, aby se Junák zúčastnil vystoupení ministra sociální péče Zdeňka Nejedlého²⁸⁸ v Kamenici nad Lipou²⁸⁹ nebo při nabídce kolektivního členství ve Svazu přátel SSSR.²⁹⁰ Nicméně ne vždy si plně uvědomovali politický podtext některých akcí, který často nebyl na první pohled patrný. Mezi takovéto akce s politickým podtextem patřily oslavy v Mnichu,²⁹¹ při kterých bývala oslavována hrdinná památka padlých partyzánů-komunistů, často za přítomnosti sovětských partyzánů, politiků a složek armády. Součástí těchto slavností byl i noční vojenský pochod, ve kterém závodily jednotlivé skupiny skautů, sokolů, členů SČM a dalších.²⁹² V tomto závodu pak mohli skauti aspoň prokázat svoje schopnosti.²⁹³ S rostoucím vlivem SČM (respektive ČSM) po únoru 1948 se však skauti politickým tlakům nakonec neubránili.

Obdobně jako kameničtí skauti a skautky, sešli se záhy skauti a skautky v Nové Včelnici za účelem obnovení činnosti. Pro tyto účely jim byly poskytnuty prostory na zámku, které jim ovšem dlouho nevydržely, neboť zde museli být ubytováni dělníci z textilní továrny.²⁹⁴ Skauti a skautky tak museli hledat své útočiště v nově vybudované klubovně na Pazderně.²⁹⁵ Tam se scházeli každý týden, nikoliv však v jeden konkrétní den, jak bývá v současnosti zvykem, ale často dle časových možností rádce či rádkyně. Poválečný nárůst členstva a nepevné rozložení schůzek pak způsobovalo, že se zde střídalo velké množství družin, které někdy měly obtíže se do klubovny vůbec vejít, a často zde probíhaly souboje o jednotlivé místnosti (nejčastěji s ohledem na přítomnost

²⁸⁷ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Velké junácké slavnosti v Kamenici nad Lipou 1946.

²⁸⁸ Zdeněk Nejedlý – ministr školství (1945–1946 a 1948–1953), ministr sociální péče (1946–1948), člen KSČ.

²⁸⁹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 3. oddílu starších junáků Kamenice nad Lipou (1940) a zápisy ze střediskových rad (1947), zápis z 24. září 1947.

²⁹⁰ Svaz přátel SSSR – osvětový a politický spolek, který měl za úkol informovat veřejnost o úspěších sovětského svazu ve snaze získávat podporu pro KSČ.

²⁹¹ Mnich (okres Pelhřimov).

²⁹² SOkA Pelhřimov, Městský národní výbor Kamenice nad Lipou, kniha č. 2, Zápisy z rady MěNV 12. 3. 1948 – 30. 6. 1950, s. 10.

²⁹³ Skaut-Junák 29, 1947, č. 24, s. 669.

²⁹⁴ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veveřek (1945–1948), zápis ze 7. listopadu 1946.

²⁹⁵ Pazderna – místo nacházející se v Hradecké ulici. V současnosti se zde pořádá každoročně pouť.

kamen). O tom vypovídá i následující zápis z 10. února 1946 z kroniky družiny Veveřek: „*Asi za hodinu jsme chtěli, aby hoši šli do malé místnosti a nás pustili do velké, protože tam bylo teplo. Nechtěli, tak jsme se šli ohřát. Byli jsme tam asi 5 minut a kluci chtěli, abychom už šli. A dokonce na nás vzali židličky! Nevíme, jestli to mysleli vážně nebo doopravdy, ale museli jsme jít pryč. Přece se s nimi nebudeme prát, ne?*“²⁹⁶

Jinak ale byla klubovna místem, na kterém se skauti a skautky při jednotlivých schůzkách tradičně věnovali skautské praxi nebo ho využívali k trávení volného času. Toho nejčastěji využívali chlapci, kteří zde pořádali turnaje ve stolním tenise.²⁹⁷ V případě skautek pak vůbec nejoblíbenější aktivitou byl zpěv. Každou schůzku věnovaly aspoň část času zpěvu známých či nových písní.²⁹⁸ Vůbec program skautek byl o něco více kulturní, častokrát si připomínaly významné osobnosti kulturní sféry či se zabývaly významnými okamžiky českých dějin. I přesto však měla v jejich programu své pevné místo skautská praxe a idea. V letních měsících trávili skautky a skauti svůj čas více mimo klubovnu, nejčastěji na Šibenném vrchu²⁹⁹ nebo u Širhalovského rybníka,³⁰⁰ kde se učily plaveckým dovednostem. Dále pak vyráželi do oblasti Bradla³⁰¹ a na kopec Kostelík.³⁰² Po únoru 1948 pak můžeme pozorovat, jak se do programu pozvolna začala dostávat témata týkající se spolupráce se SČM a jeho politiky.³⁰³ Začátkem roku 1949 se pak skautky vypravily do Kamenice nad Lipou do kina na skautský film *Na dobré stopě*.³⁰⁴ Tou dobou se už ovšem rozjížděla mediální kampaň proti Junáku a tento moment se stal na dlouho dobu poslední příležitostí ke zhlédnutí tohoto filmu.

Stejně jako před válkou, byli i v tomto období skauti jedním z tvůrců veřejného dění. Po vzoru Košického vládního programu spolupracovali novovělničtí skauti velmi často s dalšími spolky. Jednalo se například o akce spojené s výročím republiky, které

²⁹⁶ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veveřek (1945–1948), zápis z 10. února 1946.

²⁹⁷ Tamtéž, zápis z 2. listopadu 1946.

²⁹⁸ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veveřek (1945–1948); Soukromý archiv Bohuslavy Šídové Nová Včelnice, Kronika družiny Vlaštovek Nový Etynek (1948–1949).

²⁹⁹ Šibenný vrch (zkráceně Šibeňák) – lesík nacházející se východně od Nové Včelnice.

³⁰⁰ Širhalovský rybník (mnohem známější pod pojmem Tyšerák) – rybník nacházející se jihozápadně od Nové Včelnice.

³⁰¹ Bradlo – skalnatý vrch nad Hadravovou Rosičkou (okres Jindřichův Hradec), pozn. jedná se tedy o jiné místo, než v případě Bradlo v Kamenici nad Lipou.

³⁰² Kostelík – vrch nacházející se severozápadně od Nové Včelnice nedaleko Bradla.

³⁰³ Soukromý archiv Bohuslavy Šídové Nová Včelnice, Kronika družiny Vlaštovek Nový Etynek (1948–1949).

³⁰⁴ Na dobré stopě (1948) – dobrodružný skautský hraný film.

se konaly pravidelně koncem října.³⁰⁵ Stejně tak při výročí konce druhé světové války se skauti zúčastňovali slavností v Mnichu, kam byli vysíláni jednotliví členové v rámci běžecké štafety. Skauti nechyběli ani při exhumaci ostatků partyzánů padlých u Mnichu, které byly převezeny do Nové Včelnice. Kromě těchto slavnostních akcí se skauti podíleli na organizaci sportovního dne, během něhož vybudovali svůj propagační skautský tábor. Z další činnosti pak můžeme ještě jmenovat různé besídky, obzvláště oblíbená byla besídka mikulášská, sběr šatstva a další.³⁰⁶

4.3. Tábory

Samotnou kapitolou ve skautské činnosti znamenají tábory, které bývají vyvrcholením celoroční činnosti skautských oddílů. Ne nadarmo se bere jako počátek skautingu první skautský tábor na ostrově Brownsea v roce 1907. I proto se brzy po svém vzniku kameničtí skauti myšlenkou tábora zabývali. Největší potíž však činila finanční náročnost tábora a absence potřebného vybavení. Pro tyto účely byly vybírány pravidelné poplatky do oddílové kasy. To by samo o sobě ještě nestačilo, a tak za podporu vděčili kameničtí skauti dalším spolkům a organizacím, které je podpořily dohromady částkou ve výši 1905 Kč.³⁰⁷ Největší příspěvek předal kamenický Sokol, který věnoval výtěžek z filmu *Ve vlčích spárech* ve výši 450 Kč.³⁰⁸ Kromě toho se někteří skauti snažili vydělat oddílu peníze nějakou činností, například sběrem pneumatik. Díky tomu všemu se podařilo nashromáždit část vybavení, aby se skauti mohli společně se skauty z Pelhřimova v létě roku 1938³⁰⁹ vypravit na tábor k rybníku Holná u Jemčiny a Kardašovy Řečice.³¹⁰

Prvního tábora se zúčastnilo osm skautů z Kamenice nad Lipou s vedoucím Františkem Sadílkem. Takto nízký počet byl dán počtem celt, kterých měli kameničtí skauti celkem deset; jestliže ze dvou celt bylo možné postavit jeden stan pro dva lidi, víc jich jet ani nemohlo.³¹¹ Celý tábor trval tři týdny, po celou dobu skauti bydleli

³⁰⁵ SOkA JH, AO NV, Pamětní kniha (1938–1951), rok 1945–1950.

³⁰⁶ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veverek (1945–1948); SOkA JH, AO NV, Pamětní kniha (1938–1951), rok 1945–1950.

³⁰⁷ Krajinské listy 22, 1938, č. 17, s. 3.

³⁰⁸ Krajinské listy 22, 1938, č. 7, s. 3.

³⁰⁹ Týdeník z Českomoravské vysočiny 20, 1938, č. 30, s. 6; Týdeník z Českomoravské vysočiny 20, 1938, č. 25, s. 6.

³¹⁰ Rybník Holná se nachází jižně od Kardašovy Řečice a západně od Jindřichova Hradce v blízkosti Jemčiny (okres Jindřichův Hradec).

³¹¹ Krajinské listy 22, 1938, č. 14, s. 3.

v podsadových stanech,³¹² které si sami postavili. Táborová činnost byla různorodá od stavění, přes táboření až po plnění nejnámější skautské zkoušky – třech orlí per.³¹³ Na ty konec konců účastníci vzpomínali nejvíce. Tuto výzvu splnilo šest z osmi přítomných kamenických skautů.³¹⁴

První tábor kamenických skautů byl velmi důležitým milníkem a cenným zdrojem zkušeností pro jejich další táboření. To už ovšem nenastalo. I přes přípravy a snahy netábořili kameničtí skauti ani v roce 1939; tehdy se nenašel pro uskutečnění tábora dostatek zájemců, což zřejmě bylo ovlivněno finanční náročností celé akce.³¹⁵ I přes četné přípravy se tábor neuskutečnil ani v roce 1940. Tehdy byla likvidace Junáka na spadnutí a tábory byly přepadány jednotkami gestapa a SS a likvidovány.³¹⁶

Hned po obnově činnosti v roce 1945 se skauti zapojili do poválečné obnovy republiky a pomáhali často při sklizních. Kameničtí skauti se proto hned v létě 1945 vydali do Štítné,³¹⁷ aby uskutečnili svůj první tábor. Tento tábor ovšem vypadal dost odlišně od pozdějších táborů, neboť se jednalo žňový tábor. Jednotliví skauti se zapojovali do prací u sedláků a každý den pilně pracovali, takže mnoho skautského programu neužili.³¹⁸ Na celém táboře odpracovali během sedmnácti dnů na čtyři tisíce hodin. Na rozloučenou pak uspořádali táborák, na který dorazilo mnoho lidí ze Štítné a blízkého okolí.³¹⁹

První velký tábor, kterého se už zúčastnila většina členů střediska, se konal o prázdninách roku 1946. Symbolicky se uskutečnil u Horního Pole pod Javořicí, tedy poblíž rodiště Františka Sadílka.³²⁰ Tábor byl rozdělen na dva turnusy. Nejdříve přijeli skauti, tábor vybudovali, a následně je vystřídaly skautky s vlčaty a světluškami. Program tábora se již zaměřoval na táboření, včetně plnění odborných zkoušek

³¹² Podsadový stan (zkráceně podsada) – Jedná se typ stanu, který má spodní část utvořenou z krajinek, (dnes nejčastěji prken), na které jsou napnuté dva dílce kosočtvercové cely (dnes se již používá jeden díl plachty, která má přímo rozměr na podsadu). Tento způsob táboření byl vymyšlen českými skauty v roce 1913, a používá se do dnes v mnoha organizacích.

³¹³ Tři orlí pera – Skautská zkouška, pro její splnění této výzvy je nutné jeden den vydržet bez jídla, jeden den nemluvit a jeden den se skrývat v okolí tábora nebýt nikým spatřen. Při nezvládnutí některé části je nutné opakovat celou výzvu od znovu. Nicméně verze, kterou praktikovali skauti na táboře v roce 1938, byla mírně odlišná. Hladovka a mlčení se plnily dohromady a další částí bylo přespání na vykázaném místě.

³¹⁴ Krajinské listy 22, 1938, č. 16, s. 3; MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, s. 22.

³¹⁵ Krajinské listy 23, 1939, č. 14, s. 3.

³¹⁶ B. BŘEČKA, *Kronika*, s. 169.

³¹⁷ Štítné (okres Pelhřimov).

³¹⁸ Kraj Štítného 1, 1945, č. 1, s. 3.

³¹⁹ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Činnost kamenického Junáka v. r. 1945, s. 2.

³²⁰ NA Praha, f. Junák, Praha, kart. 9, sign. 21, Seznam táborů venkovských oddílů, fol. 2.

(odborek) a stezek. Zároveň byla stále nedílnou součástí programu služba – vybrané skautské družiny pomáhaly při žních v okolí, byť už ne takovou měrou, jakou v roce 1945. V podobném duchu se pak nesl tábor v roce 1947, který se uskutečnil v Jindřišském údolí. Poslední tábor, kterého se zúčastnily všechny věkové kategorie, se uskutečnil v roce 1949 u Velkého klikovského rybníka u Člunku.³²¹ a trval tři týdny.³²²

O skautských táborech novovčelnických skautů a skautek před rokem 1945 bohužel nemáme žádné informace. První poválečný tábor se uskutečnil obdobně jako v Kamenici nad Lipou v roce 1945, taktéž se jednalo o žňový tábor. Nicméně první opravdový tábor se konal až v roce 1946 u Frýdnavy.³²³ Na tomto táboře už byly i dívky, neboť zde tábořili novovčelní skauti a skautky pohromadě.³²⁴ Rok na to již tábořili skauti a skautky zvlášť na táboře poblíž Leštiny u Světlé.³²⁵ Na svůj tábor se připravovali skauti a skautky už půlroku dopředu. Finance pak mimo jiné získávali sběrem lahví a z dalších zdrojů.³²⁶

Organizace tábora pak vypadala zpravidla tak, že nejdříve přijeli na místo skauti, kteří postavili tábor, a když skončili, vystřídal je skautky. Toto období bylo stále ještě plné nebezpečí, jak vzpomínal jeden z vedoucích, který se zúčastnil táborů v letech 1946 a 1947: „*A to bylo takový to období, kdy přes nás přecházely ty válečný oddíly. Taký nás tam navštívili, vykradli nám to tam, nějaký dobrodruh se vracel z války a přešel přes tábor. Ráno jsme to měli vykradený od nich*“.³²⁷ Tyto tábory obvykle trvaly tři týdny a stávaly se velkým zážitkem. O tom svědčí časté kronikové zápisy, ve kterých skauti a skautky vzpomínají na uplynulý tábor.³²⁸ Když pak skautky pro nedostatek členek a absenci tábořiště nemohly jet na tábor v roce 1948, bylo to pro ně velké zklamání. O to větší radost pak měly, když se jim podařilo sehnat tábořiště po II. oddílu

³²¹ Člunek (okres Jindřichův Hradec).

³²² Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Statistický přehled o rekreaci v zotavovně v Člunku u Jindřichova Hradce r. 1949.

³²³ Frýdnava (okres Havlíčkův Brod), poblíž tábora se nacházela ještě Zhoř – část obce Vilémov (okres Havlíčkův Brod).

³²⁴ Rozhovor s Ladislavem Šmolem narozeným 28. 5. 1925, rozhovor vedl Miloš Möhwald a Petr Didek, Nová Včelnice podzim 2008; NA Praha, f. Junák, Praha, kart. 9, sign. 21, Seznam táborů venkovských oddílů, fol. 4.

³²⁵ Leština u Světlé – obec nacházející se mezi Golčovým Jeníkovem a Světlou nad Sázavou (vše okres Havlíčkův Brod).

³²⁶ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veveřek (1945–1948), zápisy z jara a léta 1947.

³²⁷ Rozhovor s Ladislavem Šmolem narozeným 28. 5. 1925, rozhovor vedl Miloš Möhwald a Petr Didek, Nová Včelnice 23. 12. 2008.

³²⁸ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Kronika družiny Veveřek (1945–1948); Soukromý archiv Bohuslavy Šídové Nová Včelnice, Kronika družiny Vlastovek Nový Etynk (1948–1949).

Junáka z Horní Radouň. Skautky ve spojení se světluškami daly dohromady potřebný počet členek pro účast na tábore a vyrazily tak do Zhoře u Plané.³²⁹ To byl pravděpodobně poslední tábor novovčelnických skautek na dalších dvacet let.³³⁰

³²⁹ Zhoř (okres tábor) – obec poblíž Plané nad Lužnicí, pozn. jedná se o jinou Zhoř, než v případě tábora v roce 1946.

³³⁰ Soukromý archiv Bohuslavy Šídové Nová Včelnice, Kronika družiny Vlaštovek Nový Etynk (1948–1949), zápisy z 29. června, 6. a 13. července.

5. Skautská idea a skauting v extrému

5.1. Význam skautingu

Jednou ze zásadních příčin, proč se skauting nestal jenom jakýmsi druhem tělovýchovy či táboření, jsou jeho ideály, na kterých byl založen a dle kterých jsou vychováváni skauti a skautky dodnes. Už sám zakladatel Baden-Powell vybral skautingu za cíl rozvíjet nejen tělo, ale i ducha, díky čemuž se jednalo skutečně o komplexní výchovu. Samotnou skautskou ideu pak tvoří především skautský slib a zákon. Jejich znění prošlo od počátku různými změnami a navíc bylo napříč skautskými organizacemi poněkud odlišné.³³¹ Prvním z ideových pilířů je skautský zákon, který byl obsažen již v *Základech junáctví* vydaných v roce 1912 A. B. Svojsíkem. Až na drobné změny je platný dodnes a dělí se do deseti bodů:

1. *Skaut je pravdomluvný.*
2. *Skaut je věrný a oddaný.*
3. *Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.*
4. *Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.*
5. *Skaut je zdvořilý.*
6. *Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.*
7. *Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.*
8. *Skaut je veselý myslí.*
9. *Skaut je spořivý.*
10. *Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.*³³²

Druhým z ideových prvků, který podstatně definuje skauting, je skautský slib. Jeho definitivní verze byla vydána až v roce 1921,³³³ do té doby bylo znění volnější.

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

1. *milovati vlast svou, Republiku československou, a sloužiti jí věrně v každé době,*
2. *plniti povinnosti vlastní a zachovávatí zákony skautské,*
3. *duší a tělem býti hotov pomáhati bližním.*³³⁴

³³¹ Zde je třeba nutně odlišit ty organizace, které byly skutečně skautské a ty, které měly skauting pouze ve svém názvu, nebo praktikovaly jenom jeho některé prvky. Takoví Spartakovi skauti práce měli se skautingem společný skutečně jenom slovo „skauti“ v názvu organizace.

³³² Toto znění se udrželo do současnosti, s výjimkou devátého bodu, který byl později upraven do vhodnější podoby *Skaut je hospodárný*.

³³³ A. B. SVOJSÍK, *Organisace*, Praha 1921.

Skautský slib a zákon ovlivňovaly generace skautů. Ne každý, kdo prošel skautskou organizací, byl skautskou ideou natolik ovlivněn, aby ji přijal za svou na celý svůj život. Ukázat, jakým způsobem ovlivnila skautská idea všechny ty, kteří prošli skautskými oddíly v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou, by bylo ovšem nad rámec této práce. Zaměříme se proto pouze na vybrané jedince, tedy konkrétně na ty, kteří svými skutky prokázali věrnost skautským ideálům. Není náhodou, že se jedná právě o příběh obou zakladatelů skautingu – v Nové Včelnici a Kamenici nad Lipou. Tito muži neváhali a při naplňování skautských ideálů prokázali svou věrnost vlasti, za kterou stejně jako sedm set dalších skautů zaplatili životem.³³⁵

5.2. Emanuel Truhlář

Na formování osobnosti Emanuela Truhláře v dětství a dospívání se podílelo několik skutečností. Předně to bylo rodinné prostředí – Truhlář totiž vyrůstal ve velmi početné rodině. Jeho rodiče měli celkem deset dětí, což v chudé obci, jakou byla Nová Včelnice začátkem dvacátého století, rozhodně neskýtalo velké možnosti. Skromnost a schopnost zvládat drsné podmínky byly hlavní devízou této výchovy.³³⁶ V mládí byl členem Sokola, což se pozitivně projevilo ve vztahu k vlasti. Po vystudování obecné školy v Nové Včelnici a měšťanské školy v Kamenici nad Lipou započal Truhlář dvouleté studium na obchodní škole v Jindřichově Hradci.³³⁷ Zde se, jak již víme, seznámil s hradeckými skauty a rozhodl se stát jedním z nich. V Nové Včelnici pak založil skautskou družinu, mimo jiné s pomocí jindřichohradeckých skautů, a dále tak pracoval na rozšíření skautingu v Nové Včelnici.

O činnosti samotného Truhláře v rámci skautské družiny v Nové Včelnici bohužel více nevíme, jeho mladické nadšení však muselo být jistě motorem skautské činnosti.³³⁸ V této době musel být jako skaut zcela jistě konfrontován se skautským zákonem. Zůstává ovšem otázkou, jak to bylo v jeho případě se skautským slibem. Ten se v období před rokem 1921 zcela jistě skládal, jeho znění pak pravděpodobně bylo

³³⁴ Znění tohoto slibu vydrželo s drobnými úpravami až do devadesátých let, kdy bylo jeho znění pozměněno. Služba vlasti a republice byla nahrazena vyjádřením vztahu k Bohu prostřednictvím vyšších principů. Od té doby skautský slib má následující znění: „*Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe: sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duší i tělem být připraven(a) pomáhat vlasti i bližním.*“ Slib lze doplnit dobrovolným dodatkem: „*K tomu mi pomáhej Bůh.*“

³³⁵ R. ŠANTORA a kol., *Skautské století*, s. 126.

³³⁶ O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*, s. 7–8.

³³⁷ Tamtéž, s. 8.

³³⁸ Emanuel Truhlář se stal skautem v 15 letech.

odlišné od verze z roku 1921.³³⁹ Ačkoliv nemůžeme zcela jistě říci, jestli Emanuel Truhlář složil skautský slib, nelze pochybovat o tom, že znal a zachovával skautské zákony, které se společně s dalšími prvky skautské idey podílely na formování jeho osobnosti.

S formující se státní správou na Podkarpatské Rusi se Emanuel Truhlář rozhodl hledat svůj životní úděl na východě nově vzniklého státu.³⁴⁰ Po vystudování obchodní školy v létě roku 1920 se přesunul na úřednické místo do Berehova.³⁴¹ Tím také definitivně skončila jeho skautská činnost v Nové Včelnici.³⁴² Celé Truhlářovo působení na Podkarpatské Rusi je velmi důležité ve vztahu k pozdějším okolnostem. Od začátku zde pracoval na různých úřednických pozicích ať už jako pracovník při župním úřadu nebo jako nemocniční kontrolor.³⁴³ Zde se také rozhodl stát členem Československé strany socialistické (později přejmenované na Československou stranu národně socialistickou).³⁴⁴ Díky své práci se mu podařilo získat velké množství kontaktů a navíc se naučil hovořit plyně maďarsky. Znalost prostředí, kontakty a jazyková vybavenost byly Truhlářovi ku prospěchu při jeho pozdější odbojové činnosti.³⁴⁵

Mnichovská krize zcela zásadně ovlivnila atmosféru tehdejšího Československa. Kromě odstoupení území ve prospěch Německa také předurčila pozdější odstoupení území Polsku a Maďarsku. V případě Maďarska k tomu došlo po první vídeňské arbitráži, kvůli které Československo ztratilo mimo jiné i jižní část území Podkarpatské Rusi a společně s ní i město Berehovo.³⁴⁶ Tato událost zasáhla i Truhláře, který s vypětím všech sil evakuoval berehovskou nemocnici a zachraňoval majetek Československé republiky. Nejinak jednal Truhlář i v březnu roku 1939, kdy se aktivně zapojil do boje proti maďarským fašistům, který vzhledem k vyhlášení slovenské

³³⁹ Dále musíme vzít v potaz, že se Emanuel Truhlář hlásil na počátku k Psohlavcům. Blíže k vývoji skautského slibu viz Karel LEŠANOVSKÝ – Václav NOSEK, *Poznámky k vývoji českého skautského slibu*, Praha 2001.

³⁴⁰ NA Praha, Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha – fond 225, kart. 205, sign. 225-205-4, fol. 32.

³⁴¹ Berehovo (okres Berehovo) – město na území dnešní Ukrajiny, které bylo součástí československého státu (1919–1938) v rámci území Podkarpatské Rusi; NA Praha, Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha – fond 225, kart. 205, sign. 225-205-4, fol. 347.

³⁴² Ta zřejmě trvala někdy od jara 1919 do léta 1920.

³⁴³ O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*, s. 9.

³⁴⁴ NA Praha, Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha – fond 225, kart. 1474, sign. 225-1475-5, fol. 19.

³⁴⁵ Vojenský historický archiv Praha (dále jen VHA Praha), Sběrka nacistických procesních spisů čs. občanů, kart. 9, inv. č. 66, Emanuel Truhlář, fol. 21.

³⁴⁶ Jan GEBHART – Jan KUKLÍK, *Velké dějiny zemí Koruny české XV a*, Praha 2006, s. 111.

autonomie a okupaci Čech a Moravy neměl dlouhého trvání.³⁴⁷ Truhlář se tedy vrátil na území protektorátu, kde se ihned zapojil do odbojové činnosti proti okupantům.³⁴⁸

Rozklíčovat odbojovou činnost je, vzhledem k dodržování konspirace v rámci odboje, úkol nesnadný. Je jisté, že Truhlář nebyl jen jedním z mnoha, o tom svědčí i jeho kontakty s odbojovou skupinou Tři králů, konkrétně pak s podplukovníkem Josefem Balabánem³⁴⁹ a štábním kapitánem Václavem Morávkem.³⁵⁰ Těm předával důležité informace o lidech, kteří měli být zatčeni gestapem, a zajišťoval jejich přechod do zahraničí. Mezi převedenými osobami se nacházel mimo jiné zpravodajec Obrany národa František Hieke³⁵¹ a poslanec národního shromáždění Josef David.³⁵² Z popudu Josefa Balabána pak měl Truhlář vyrazit na jaře 1940 organizovat odbojovou činnost na Slovensko, pro kterou měl, vzhledem k dobré znalosti prostředí, výborné předpoklady. K tomu už ovšem nedošlo, neboť na jaře roku 1940 byl Truhlář zatčen.³⁵³

Od Truhlářova zatčení do jeho smrti uběhlo víc jak dva a půl roku. Dva a půl roku mučení, otřesných podmínek a utrpení, které musel prožívat každým dnem. Své věznění započal v pankrácké věznici, odkud byl převezen do Drážďan,³⁵⁴ odtud do Gollnowa³⁵⁵ a nakonec skončil v Berlíně.³⁵⁶ Zde také byl nad jeho životem lidovým soudem vydán rozsudek smrti gilotinou, jenž byl vykonán 2. října 1942 ve věznici Plötzensee.³⁵⁷ Smrt Emanuela Truhláře zasáhla obyvatele Nové Včelnice, ve které stále bydleli Truhlářovi příbuzní, včetně matky.³⁵⁸ Není divu, že po skončení války byla

³⁴⁷ O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*, s. 9.

³⁴⁸ VHA Praha, Sbírnka nacistických procesních spisů čs. občanů, kart. 9, inv. č. 66, Emanuel Truhlář, fol. 2.

³⁴⁹ Josef Balabán – legionář, československý voják, skaut, člen Obrany národa (1939–1941), člen odbojové skupiny Tři králové (Josef Balabán – Josef Mašín – Václav Morávek).

³⁵⁰ Václav Morávek – československý voják, vůdce II. skautského oddílu v Kolíně, zástupce vůdce skautského sboru v Kolíně (1920–1923), člen Obrany národa (1939–1942), člen odbojové skupiny Tři králové (Josef Balabán – Josef Mašín – Václav Morávek).

³⁵¹ František Hieke – příslušník československé zpravodajské služby, člen Obrany národa (1939).

³⁵² Josef David (též Joža David) – poslanec národního shromáždění (1921–1939), národní socialista, později místopředseda vlády (1945).

³⁵³ VHA Praha, Sbírnka nacistických procesních spisů čs. občanů, kart. 9, inv. č. 66, Emanuel Truhlář, fol. 21.

³⁵⁴ Drážďany (zemské hlavní město Saska) – město v Německu.

³⁵⁵ Gollnow (okres Gollnow) – město nacházející se na severozápadě dnešního Polska. Do konce druhé světové války bylo město součástí Německa.

³⁵⁶ O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*, s. 11–12.

³⁵⁷ Věznice Plötzensee (Berlín) – místo, kde byli v době nacistické okupace popraveni odbojáři. Kromě Emanuela Truhláře zde bylo také popraveno dle záznamů celkem 676 dalších Čechoslováků; O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*, s. 13.

³⁵⁸ O tom vypovídají četné motáky, které zasílal z věznice domů. O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*, s. 12–14.

vydána na jeho počest brožura popisující osobnost samotného Truhláře s názvem *Památce Emanuela Truhláře*,³⁵⁹ která vyšla k příležitosti odhalení pamětní desky v roce 1947. Tomuto odhalení bylo přítomno velké množství významných činitelů, včetně zachráněného Josefa Davida.³⁶⁰ To, čeho si na něm jeho spolupracovníci považovali nejvíce, byla především jeho statečnost a pracovitost.

Zásadní otázka ale zní, jakým způsobem ovlivnila jeho smrt novovčelnické skauty a skautky? A věděli vůbec skauti a skautky, že Emanuel Truhlář byl jedním z nich, ba co víc, dokonce jedním z prvních skautů v Nové Včelnici? Pravděpodobně ano, ale nepřikládali tomu zřejmě takovou důležitost, jakou bychom asi očekávali. Skauti a skautky se sice zúčastnili průvodu městem a akce spojené s odhalení desky Emanuela Truhláře.³⁶¹ Deska však ani náznakem neodkazuje příslušnost ke skautům³⁶² a ani na plakátu k akci³⁶³ či v popisu této události v obecní kronice nejsou o skautingu žádné zmínky. Stejně tak nenalezneme Truhlářovo jméno ani v seznamu padlých skautů vedených ústředím Junáka. Smrt skauta Emanuela Truhláře nebyla rozhodně marná, neboť svým dílem přispěl k boji proti okupantům a obnově poválečného Československa. Pro novovčelnické skauty však jeho odkaz nebyl takový, aby významně ovlivnil jejich činnost a její směřování, na rozdíl od smrti a odkazu Františka Sadílka v Kamenici nad Lipou. S likvidací Junáka začátkem padesátých let zůstala na domě pamětní deska věnovaná Emanueli Truhlářovi i nadále, aniž by byla režimem vnímána jako politicky závadná.³⁶⁴

³⁵⁹ Hlas Vysočiny 2, 1947, č. 47, s. 2.

³⁶⁰ SOKA JH, AO NV, Pamětní kniha (1938–1951), rok 1947.

³⁶¹ Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice, Fotografie – Při odhalení desky panu Truhláři r. 1947.

³⁶² Nicméně Emanuel Truhlář byl také Sokol, národní socialista a ani na to se pamětní deska neodkazuje.

³⁶³ O. ŠÍMA – J. TŮMA, *Památce*, s. 16.

³⁶⁴ Na pamětní desce je napsáno:

„Zde bydlel Emanuel Truhlář
bojovník za svobodu v době utrpení, chloubou národa
narozen 16. 12. 1903, popraven Němci v Plötzensee 2. 10. 1942
bez odporu národa doma, bez jeho boje, bez jeho utrpení, bez jeho obětí
bychom nebyli bývali téměř ničím
Dr. Ed. Beneš 16. 5. 1945“

5.3. František Sadílek

Příběh Františka Sadílka je odlišný. Na rozdíl od Emanuela Truhláře se Sadílek stal skautem až v dospělém věku s rodinným zázemím.³⁶⁵ Obdobně jako Truhlář nevyrostal v nijak zvlášť bohatém prostředí, byl jedním z pěti dětí chudé rodiny z malé vesnice Horní Pole. Po dokončení obecné školy v Horním Poli začal studovat měšťanskou školu v Kunžaku. Od této chvíle Sadílek trávil více času mimo domov, neboť po dobu studia bydlel u své tety. Následně se rozhodl spojit svůj život s prací učitele a započal studium na učitelském ústavu v Soběslavi.³⁶⁶ Během svého dětství a dospívání získal do svého dalšího života skromnost a soběstačnost.

Po dostudování a absolvování vojenské služby začal učit postupně v několika obcích,³⁶⁷ než nakonec zakotvil v Kamenici nad Lipou. Už v tomto období se ukázal být dobrým organizátorem; při svém působení v Těmicích vedl tamní Sbor dobrovolných hasičů a po svém přesunu do Kamenice nad Lipou se stal aktivním členem Sokola.³⁶⁸ Když se pak rozhodl založit skautský oddíl na základě nově nabitých poznatků z tábornického kurzu, věnoval svou energii především práci ve skautské organizaci. Vzpomínky těch, kteří ho znali, jsou důkazem toho, že skauting bral opravdu vážně a že se ztotožnil se skautskou ideou natolik, že později byl ochoten pro svou vlast a bližní riskovat.³⁶⁹

S narůstajícím ohrožením republiky začal být kladen stále větší důraz na brannou výchovu. Tu Sadílek praktikoval nejen ve skautském programu, ale i na veřejnosti, neboť srpnu 1938 měl být jmenován velitelem střediska branné výchovy v Kamenici nad Lipou.³⁷⁰ Při zářijové mobilizaci však byl záhy povolán k dělostřelectvu a byl připraven hájit svoji zem.³⁷¹ Mnichovská krize pro něj však znamenala zlom, stejně jako pro většinu vojáků československé armády. Svě přesvědčení jako skaut ovšem nezměnil a pracoval usilovně dál až do březnové okupace. Poté neváhal a jako nadporučík v záloze a skaut se bojovat proti okupantům i za cenu ohrožení vlastního

³⁶⁵ Konkrétně ve věku třicet jedna let.

³⁶⁶ L. SADÍLEK, *Mluvím k Vám*, s. 16.

³⁶⁷ V Počátkách, Benešově, Těmicích (okres Pelhřimov) a Deštné (okres Jindřichův Hradec).

³⁶⁸ L. SADÍLEK, *Mluvím k Vám*, s. 19–20.

³⁶⁹ Tamtéž s. 20–39.

³⁷⁰ K tomu nakonec došlo s ohledem na události až koncem listopadu; *Krajinské listy* 22, 1938, č. 19, s. 2.; *Krajinské listy* 22, 1938, č. 24, s. 2.; SOKA Pelhřimov, AM KNL, kart. 607, inv. č. 115, sign. XVI Branná výchova, fol. 1.

³⁷¹ L. SADÍLEK, *Mluvím k Vám*, s. 38.

života v duchu slov skautského slibu „*milovati vlast svou, Republiku československou, a sloužiti jí věrně v každé době*“.

V létě 1939 kontaktoval učitel Josef Jíra³⁷² Františka Sadílka ve snaze získat ho jako člena Obrany národa, který by byl v případě povstání připraven mobilizovat. František Sadílek neváhal a se spoluprací souhlasil.³⁷³ Zároveň navázal kontakt s Karlem Hrabětem, kterého jako skautského vedoucího a učitele z Pelhřimova dobře znal. Společně se pak s Josefem Jírou a dalšími scházeli mimo jiné v kamenických lesích a u božejovské hájovny.³⁷⁴ Zde také tyto skauti velmi dobře zužitkovali svou znalost prostředí a schopnost nenápadně se pohybovat, kterou nabyli při společných skautských výpravách. Kromě toho František Sadílek obezřetně využíval skautských výprav; krátce se vzdálil od svých hochů, aby se sešel s ostatními odbojáři, aniž by někdo něco poznal.³⁷⁵ Odbojová činnost Františka Sadílka spočívala především ve sběru zpravodajských informací pro vedení ÚVODu, které byly zasílány do zahraničí, a v distribuci časopisu *V boj!*.³⁷⁶ Jeho činnost probíhala až do roku 1942. V té době se už začala kolem Františka Sadílka a jeho nejbližších stahovat smyčka. Kvůli špatné konspiraci jeho nadřízených získávalo gestapo další a další informace, ve kterých zachytilo i jména příslušníků odboje z Pelhřimovska. Prvním zatčeným byl Josef Jíra (23. února), následoval Karel Hrabě (24. února) a nakonec František Sadílek (23. března). Ironií osudu zůstává, že moták poslaný z vězení jeho kolegy, který měl Sadílka varovat, dorazil asi hodinu po jeho zatčení.³⁷⁷

Ihned po svém zatčení gestapem byl převezen do vyšetřovny gestapa v Táboře, po tvrdých výsleších byl pak dopraven do tábořské věznice. Zde už pobývali jeho zatčení přátelé Josef Jíra a Karel Hrabě.³⁷⁸ Celá trojice obviněných měla veliké štěstí: v době jejich pobytu v tábořské věznici bylo vyhlášeno stanné právo v souvislosti

³⁷² Josef Jíra – učitel, tajemník okresního školního výboru, aktivní v odboji (1939–1942), ve kterém spolupracoval s Františkem Sadílkem. Člen odbojové organizace Obrana národa (1939–1942) a ÚVOD (1940–1942). V roce 1942 byl zatčen gestapem, asi měsíc před zatčením Františka Sadílka, poté prošel několika koncentračními tábory, ze kterých se po osvobození vrátil. Po druhé světové válce předseda Okresního národního výboru.

³⁷³ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Z paměti s. Josefa Jíry o jeho účasti v odboji proti hitlerovským fašistům a věznění v době okupace let 1939–1945, s. 2.

³⁷⁴ L. SADÍLEK, *Mluví k Vám*, s. 24–25.

³⁷⁵ MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2059, s. 31.

³⁷⁶ Časopis *V Boj!* – ilegálně vydávaný časopis (1939–1941), jehož cílem bylo povzbudit morálku obyvatelstva a podněcovat je k boji proti okupantům, zároveň zde byly uváděny četné seznamy kolaborantů a konfidentů; VHA Praha, Sadílek František 27. 8. 1905, č. j. 316046/95.

³⁷⁷ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Karel Hrabě Pelhřimov 585, s. 2–3.

³⁷⁸ L. SADÍLEK, *Mluví k Vám*, s. 29; VHA Praha, Sadílek František 27. 8. 1905, č. j. 316046/95.

s atentátem na Reinharda Heydricha,³⁷⁹ jejich spisy ovšem stanný soud nestihl včas projednat, a tak byly jejich životy (aspoň na čas) ušetřeny. Po skončení stanného práva a krutých výsleších byli všichni převezeni do Prahy a odtud do koncentračního tábora Terezín. Ten tvořil pouhou mezistanici před jejich cestou do vyhlazovacího tábora. V případě Hraběte se jednalo o koncentrační tábor Osvětim, v případě Sadílka a Jíry koncentrační tábor Mauthausen.³⁸⁰ V krutém prostředí koncentračních táborů nezbylo vězňům nic jiného než přátelství, zvláště když museli být ostražiti nejen před Němci, ale často i spoluvězni – zločinci a násilníky.³⁸¹ Krutost tohoto prostředí František Sadílek nevydržel. Naprosto vysílen a zesláblý zemřel 26. září 1942 bez jakékoliv zdravotní péče na zápal plic.³⁸²

Sadílkova smrt měla bezprostřední vliv na jeho rodinu, zároveň však významně ovlivnila skauty a skautky v Kamenici nad Lipou a celém okrsku.³⁸³ Po skončení války se skauti a skautky v čele s Otomarem Vašků hned sešli a byli připraveni obnovit činnost. Sadílkův příklad byl pak významným hybatelem jejich činnosti, což dokazují časté zápisy s odkazem na svého zakladatele.³⁸⁴ Pro vedení okrsku byl František Sadílek takovým vzorem, že po něm byl v roce 1946 okrsek dokonce pojmenován, čemuž bylo ze strany ústředí Junáka vyhověno. Vrcholem pak byla organizace junáckých slavností v létě 1946, během kterých byl před zámekem v Kamenici nad Lipou odhalen na počest Františka Sadílka pomník.³⁸⁵ Kromě toho byla střediskem Junáka v Kamenici nad Lipou vydána kniha *Mluvím k Vám*,³⁸⁶ ve které byl vylíčen životní osud Františka Sadílka,

³⁷⁹ Reinhard Heydrich – SS-Obergruppenführer a generál policie, zastupující říšský protektor Protektorátu Čechy a Morava (1941–1942). Smrtelně zraněn 27. května 1942 československými výsadkáři Josefem Gabčíkem a skautem Janem Kubišem.

³⁸⁰ L. SADÍLEK, *Mluvím k Vám*, s. 26; VHA Praha, Sadílek František 27. 8. 1905, č. j. 316046/95.

³⁸¹ L. SADÍLEK, *Mluvím k Vám*, s. 27–35; O nesnadnosti pobytu v koncentračním táboře s některými spoluvězni napsal více ve svých vzpomínkách Josef Jíra, viz Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Z paměti s. Josefa Jíry o jeho účasti v odboji proti hitlerovským fašistům a věznění v době okupace let 1939–1945.

³⁸² VHA Praha, Sadílek František 27. 8. 1905, č. j. 316046/95.

³⁸³ O tom svědčí i to, že na Františka Sadílka vzpomínal Ladislav Šmol, viz Rozhovor s Ladislavem Šmolem narozeným 28. 5. 1925, rozhovor vedl Miloš Möhwald a Petr Didek, Nová Včelnice 23. 12. 2008.

³⁸⁴ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Kronika 1. oddílu junáků Kamenice nad Lipou (1936–1940, 1945–1946), zápis z 9. června 1945, MM v KNL, Skauti, inv. č. S 3063-2, zápis z 1. srpna 1945.; MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2058, s. 10.

³⁸⁵ Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Velké junácké slavnosti v Kamenici nad Lipou 1946; Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou, Plakát – Junácké slavnosti 28. – 29. června 1946; MM v KNL, Skauti, inv. č. H 2058, s. 5.

³⁸⁶ Hlas Vysočiny 1, 1946, č. 28–29, s. 4.

doplňný o vzpomínky jeho nejbližších. Její distribuci měli na starost jednotliví členové střediskové rady.³⁸⁷

Na Sadílka často vzpomínali jeho kolegové, spoluvězni a učitelé. Karel Hrabě se o něm často zmiňoval v Týdeníku z Českomoravské vysočiny (resp. Ohlasu z Vysočiny).³⁸⁸ Na jeho počest dokonce napsal ředitel měšťanské školy v Nové Včelnici Štěpán Polášek³⁸⁹ společně s Jakubem Honnerem³⁹⁰ skautský román *Na slunci a u vody*,³⁹¹ který byl vydán v roce 1946. Velkým vzorem byl František Sadílek i pro své mladší sourozence a děti, kteří se záhy přihlásili do obnovujícího se Junáka a věrní odkazu svého bratra (resp. otce) pracovali až do posledních chvil. Byl to mimo jiné bratr Miroslav Sadílek,³⁹² který vedl ještě poslední tábor v roce 1949. O brzkém konci Junáka však bylo již rozhodnuto. Po Františku Sadílkovi zůstal na náměstí jenom pomník. Bez lilie, zarostlý a neudržovaný tam stál po celou dobu vlády komunistů jako památka na slavné období Junáka v Kamenici nad Lipou.³⁹³

³⁸⁷ SOkA JH, Junák – velitelství 6. oblasti Jindřichův Hradec, středisko Junáka v Kamenici nad Lipou – majetek.

³⁸⁸ Týdeník z Českomoravské vysočiny 27, 1945, č. 36, s. 4; Hlas Vysočiny 1, 1946, č. 43, s. 3.

³⁸⁹ Štěpán Polášek (J. E. Topol) – učitel, básník a spisovatel. Ředitel měšťanské školy v Nové Včelnici (1939–1947).

³⁹⁰ Jakub Honner – učitel a spisovatel.

³⁹¹ Jakub HONNER – Štěpán POLÁŠEK, *Na slunci a u vody*, Hradec Králové 1946.

³⁹² Miroslav Sadílek – mladší bratr Františka Sadílka, skautský vedoucí v Kamenici nad Lipou.

³⁹³ Na pamětní desce je napsáno:

„Františku Sadílkovi
okr. veliteli a zaklad. skautingu
v Kamenici n. L
umučenému v Mauthausenu 1942
skautky a junáci“

Závěr

Kamenice nad Lipou a Nová Včelnice jsou města, která spolu měla ve dvacátém století mnoho společného, ale díky své geografické poloze se v něčem přeci jenom lišila. V případě Kamenice nad Lipou se nejvíce projevila skutečnost, že město stálo na rozhraní regionů Pelhřimovsko a Jindřichohradecko. Nová Včelnice tak mohla být více vystavena vlivu skautů z Jindřichova Hradce. To také zapříčinilo, že se skauting v Nové Včelnici i díky Emanuelu Truhlářovi začal rozvíjet už ve dvacátých letech, zatímco v Kamenici nad Lipou skautské oddíly ještě nevznikaly. K přerušení tohoto vývoje došlo na přelomu dvacátých a třicátých let, což ale nebyl případ jenom Nové Včelnice, ale i zbytku Jindřichohradecka. S rostoucím ohrožením republiky zažilo skautské hnutí na Jindřichohradecku pozvolný rozmach. Konečně se skauting dostal do Kamenice nad Lipou, ve které byl z popudu Františka Sadílka založen první oddíl. Kromě toho také obnovili svou činnost skauti v Nové Včelnici, a ačkoliv po mnichovské krizi začal počet členů Svazu (resp. Junáka) klesat, v obou sledovaných obcích tomu bylo právě naopak. To lze přičíst nejvíce faktu, že se zdejší vůdci mohli své činnosti věnovat až do definitivní likvidace Junáka v roce 1940.³⁹⁴

Cílem skautské výchovy je vychovat dobrého člověka, i proto je jeho nezbytnou součástí skautská idea. Svou odvahu a věrnost skautským ideálům prokázali nejvíce Emanuel Truhlář a František Sadílek, kteří za svou odbojovou činnost zaplatili životem. Je jisté, že na formování jejich osobnosti mělo kromě skautingu vliv nespočet dalších faktorů. V případě Františka Sadílka se však jeho mučednická smrt stala do jisté míry hybatelem poválečné činnosti, neboť se kameničtí skauti a skautky hlásili k jeho odkazu. S tím souvisel i poválečný rozmach skautingu nejen v Kamenici nad Lipou, ale i v celém okrsku. Po vzoru vládního programu se skauti a skautky v obou obcích zapojili do prací na obnovu republiky a odpracovali tak stovky hodin. Tak se dělo především na skautských táborech, které se po válce začaly již pravidelně pořádat. Junák ovšem postupně nezvládal odolávat tlakům SČM, které postupně ohrožovaly jeho činnost, až nakonec došlo k jeho postupné likvidaci.

Činnost skautů a skautek v Nové Včelnici měla v první polovině dvacátého století poměrně dlouhé trvání, byť byla několikrát přerušena. Snad i proto mohli být novovčelničtí skauti a skautky lépe připraveni na pozdější obnovu skautingu při další příležitosti v roce 1968, na rozdíl od Kamenice nad Lipou, ve které skautské oddíly

³⁹⁴ Na rozdíl od těch, kteří byli v letech 1939–1940 zatčeni, nebo odešli do exilu.

působily pouze deset let – čtyři roky před válkou, a sotva šest let po válce. Za tak krátkou dobu však dokázali kameničtí skauti mnohé. Z původně jednoho oddílu vzniklo středisko se čtyřmi oddíly a okrsek, pod který spadala skautská střediska z okolí. Svými aktivitami se tito skauti zapsali nesmazatelně do povědomí města i okolí, velké junácké slavnosti v roce 1946 toho byly důkazem. S únorem 1948 začalo postupné kladení překážek ze strany vládní moci s cílem Junáka definitivně zlikvidovat. I přes snahu fungovat a vést mládež do poslední chvíle byl skauting v obou obcích rozpuštěn v rámci ČSM. Nastala doba, kdy bylo stále obtížnější držet se skautských ideálů.

Seznam zkratk

AM	Archiv města
AO	Archiv obce
ČSM	Československý svaz mládeže
KSČ	Komunistická strana Československa
JH	Jindřichův Hradec
Junák	Junák – ústředí junácké výchovy (respektive Junák – ústředí skautské výchovy)
KNL	Kamenice nad Lipou
MěNV	Městský národní výbor
MM	Městské muzeum
NA	Národní archiv
NV	Nová Včelnice
OÚ	Okresní úřad
SČM	Svaz československé mládeže
SČSPTVM	Svaz českých spolků a přátel pro tělesnou výchovu mládeže
Sdružení	Místní sdružení Svazu junáků-skautů Republiky Československé (respektive Sdružení přátel Junáka)
SI	Skautský institut
SOkA	Státní okresní archiv
Svaz	Svaz junáků-skautů Republiky Československé (respektive Svaz junáků-skautů a skautek Republiky československé)
ÚVOD	Ústřední vedení odboje domácího
VHA	Vojenský historický archiv

Seznam pramenů a literatury

1. Prameny

1.1. Archivní prameny

Městské muzeum v Kamenici nad Lipou

- Fond Skauti

Národní archiv Praha

- Fond Junák, Praha
- Fond Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha – fond 225

Skautský institut Praha

- Statistické dokumenty

Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice (nezpracovaný)

- Kroniky, fotografie

Soukromý archiv Bohuslava Šmola Nová Včelnice (nezpracovaný)

- Vlajka střediska Junáka v Nové Včelnici

Soukromý archiv Bohuslavy Maříkové České Budějovice (nezpracovaný)

- Činovnícký průkaz Kamila Maříka

Soukromý archiv Bohuslavy Šídové Nová Včelnice (nezpracovaný)

- Kronika družiny Vlaštovek (1948–1949)

Soukromý archiv Jarmily Veselé Jindřichův Hradec (nezpracovaný)

- Diplom z prvního ročníku Svojsíkova závodu v Kamenici nad Lipou pro Lubomíra Čečka, 29. 6. 1946

Soukromý archiv Michaela Kučery Tábor (nezpracovaný)

- Odznak k výročí deseti let skautingu v Kamenici nad Lipou, 1936–1946

Soukromý archiv Petra Hrouzka Mnich (nezpracovaný)

- Kniha *Základy Junáctví* s věnováním

Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou (nezpracovaný)

- Kroniky, fotografie, výstřižky, literatura, poznámky

Soukromý archiv Vladimíra Krninského Jindřichův Hradec (nezpracovaný)

- Plná moc pro Emanuela Truhláře, 6. 6. 1919

Státní okresní archiv Jindřichův Hradec

- Fond Archiv městečka Kunžak
- Fond Archiv obce Nová Včelnice
- Fond Junák – velitelství 6. oblasti Jindřichův Hradec (nezpracovaný)
- Fond Národní škola Nová Včelnice
- Fond Sběrka dokumentace – kulturně historický archiv
- Fond Základní devítiletá škola 1–5. ročník Horní Radouň

Státní okresní archiv Pelhřimov

- Fond Archiv města Kamenice nad Lipou
- Fond Městský národní výbor Kamenice nad Lipou
- Fond Okresní úřad Kamenice nad Lipou

Vojenský historický archiv Praha

- Osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb.
- Fond Sběrka nacistických procesních spisů čs. občanů

1.2. Vydané prameny

40 let Sokola v Kamenici n. L. (1894–1934), Kamenice nad Lipou 1934.

700 let města Kamenice nad Lipou, Kamenice nad Lipou 1948.

750 let města Kamenice nad Lipou 1248–1998, Kamenice nad Lipou 1998.

Pod junáckou vlajkou. Almanach k 85. výročí založení skautingu v Jindřichově Hradci, Jindřichův Hradec 1999.

Výroční zpráva čsl. státního vyš. gymnasia v Jindřichově Hradci za školní rok 1919–20.

Stanovy spolku Junák – český skaut, Praha 1914.

Žádost obce Nová Včelnice o vrácení statutu Město, Nová Včelnice 1996.

BADEN-POWELL, Robert, *Scouting for Boys*, London 1908

HONNER, Jakub – POLÁŠEK, Štěpán, *Na slunci a u vody*, Hradec Králové 1946.

SADÍLEK, Ladislav, *Mluvím k Vám*, Kamenice nad Lipou 1946.

SVOJSÍK, Antonín Benjamin, *Organisace*, Praha 1921, 1930².

SVOJSÍK, Antonín Benjamin, *Základy junáctví*, Praha 1912.

ŠÍMA, Oldřich – KEIST, Eduard, *Nová Včelnice a její okolí. Historický a turistický průvodce*, Nová Včelnice nedatováno.

ŠÍMA, Oldřich – TŮMA, Jaroslav, *Památce Emanuela Truhláře*, Kamenice nad Lipou 1947.

ZOUBEK, Rudolf, *Almanach 1933–2013. 80 let skautingu v Pelhřimově*, Pelhřimov 2013.

1.3. Tisk

Hlas Vysočiny (1946–1948)

Kraj Štítného (1945)

Krajinské listy (1911–1942)

Legie (1926–1939)

Ohlas od Nežárky (1871–1942)

Skaut-Junák (1915 – současnost)

Týdeník z Českomoravské vysočiny (1919–1945)

Vůdce/Činovník (1919–1949)

Zájmy Českomoravské vysočiny (1931–1941)

1.4. Rozhovory

Rozhovor s Ladislavem Šmolem narozeným 28. 5. 1925, rozhovor vedl Miloš Möhwald a Petr Didek, Nová Včelnice podzim 2008.

Rozhovor s Ladislavem Šmolem narozeným 28. 5. 1925, rozhovor vedl Miloš Möhwald a Petr Didek, Nová Včelnice 23. 12. 2008.

1.5. Internetové zdroje

Spolek pro vojenská pietní místa, [online zdroj], dostupné na <http://www.vets.cz/> [16. 7. 2017]

2. Literatura

BERÁNEK, Petr, *Mýtus jménem Baden-Powell (přednáška)*, Skautský seminář Ekumenické lesní školy 13. 1. 2013.

- BERÁNEK, Petr, *Rytíř nebo indián? Svojsík mezi Baden-Powellem a Setonem*, Praha a Moravské Budějovice 2014.
- BERÁNEK, Petr, *Sto let československého skautingu (přednáška)*, Skautský seminář Ekumenické lesní školy 14. 1. 2012.
- BŘEČKA, Bruno, *Kronika československého skautského hnutí do roku 1990*, Brno 1999.
- BŘEČKA, Bruno, *Skautské hnutí ve světě. Předchůdci a zakladatelé, organizace, historie skautingu a woodcraftu, aktuality, zajímavosti*, Brno 2011.
- BŮŽEK, Václav, *Region v historickém diskursu*, Jihočeský sborník historický 72, 2003.
- FÜRBAACH, František, „*Vynikni a budeš žít*“, in: *Historie a současnost podnikání na Jindřichohradecku*, Pardubice 1999.
- FÜRBAACH, František, *K rozvoji skautského hnutí na Jindřichohradecku po 1. světové válce*, Jindřichohradecký vlastivědný sborník 11, 1999.
- GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan, *Velké dějiny zemí Koruny české XV a*, Praha 2006.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátků státu po současnost*, Praha 2007.
- KÁRNÍK, Zdeněk, *České země v éře První republiky (1918–1938). Díl první. Vznik, budování a zlatá léta republiky (1918–1929)*, Praha 2000.
- KAŠE, Jiří – BĚLINA, Pavel – BOROVIČKA, Michael – KUČERA, Jan Pavel, *Velké dějiny zemí Koruny české XII b*, Praha 2013.
- KLIMEK, Antonín, *Velké dějiny zemí Koruny české XIII*, Praha 2000.
- KOS, Vladimír, *Květen 1945 v jižních Čechách. Nová místa, nová dramata*, Praha 2016.
- LEŠANOVSKÝ, Karel – NOSEK, Václav, *Poznámky k vývoji českého skautského slibu*, Praha 2001.
- LEŠANOVSKÝ, Karel, *Komunismus a skauti-komunisté*, Praha 2014.
- MACHOŇ, Jan, *Sto let práce a bojů novovčelnických textiláků*, Havlíčkův Brod 1960.
- MARTÍNEK, Zdeněk a kol., *Pelhřimov*, Praha 2014.
- NAGY, László, *250 miliónů skautů*, Praha 1999.

PLAJNER, Rudolf, *Ve stínu hákového kříže*, Praha 1982.

PLAJNER, Rudolf, *Zavátou junáckou stezkou. Úsvit českého junáctví*, Praha 1992.

RŮŽKOVÁ, Jiřina – ŠKABAL, Josef a kol., *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. Díl 2. Abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1869–2005*, Praha 2006.

RŮŽKOVÁ, Jiřina – ŠKABAL, Josef a kol., *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. Díl 1. Počet obyvatel a domů podle obcí a částí obcí v letech 1869–2001 podle správního rozdělení České republiky k 1. 1. 2005*, Praha 2006.

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Plná moc pro Emanuela Truhláře, 6. 6. 1919 (Soukromý archiv Vladimíra Krninského Jindřichův Hradec).
- Příloha č. 2 Diplom z prvního ročníku Svojsíkova závodu v Kamenici nad Lipou pro Lubomíra Čečka, 29. 6. 1946 (Soukromý archiv Jarmily Veselé Jindřichův Hradec).
- Příloha č. 3 Zápis náčelníka Rudolfa Plajnera a místonáčelní Marie Žákové do sešitu při slavnostním otevření nové klubovny v Kamenici nad Lipou, 30. 6. 1946 (Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou).
- Příloha č. 4 Plakát junáckého sjezdu v Kamenici nad Lipou, 28. – 30. 6. 1946 (Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou).
- Příloha č. 5 Vlajka střediska Junáka v Nové Včelnici, vytvořena pravděpodobně v období 1945–1950 (Soukromý archiv Bohuslava Šmola Nová Včelnice).
- Příloha č. 6 Vlajka III. oddílu, vytvořena pravděpodobně v období 1945–1950 (Soukromý archiv Věry Sadílkové Kamenice nad Lipou).
- Příloha č. 7 Totemová hůl vlčat, vytvořena pravděpodobně v období 1945–1950 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 8 Odznak k výročí deseti let skautingu v Kamenici nad Lipou, 1936–1946 (Soukromý archiv Michaela Kučery Tábor).
- Příloha č. 9 Čestná stráž u památníku obětem války v Nové Včelnici, 1946–1947. (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 10 Fotografie – Skautky v Nové Včelnici, 1946 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 11 Fotografie – Skautský průvod v Nové Včelnici – skauti a vlčata, 1945–1950, v popředí s kloboukem Ladislav Šmol (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).

- Příloha č. 12 Fotografie – Skautský průvod v Nové Včelnici – skautky a světlušky, 1945–1950 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 13 Fotografie – Skautky v průvodu v Nové Včelnici 1945–1945, v popředí Božena Chramostová (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 14 Fotografie – Skautky v průvodu v Nové Včelnici při odhalování pamětní desky Emanuelu Truhlářovi, 1947 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 15 Fotografie – Skautky v Nové Včelnici, 1945–1950 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 16 Fotografie – Skautský tábor Leština – kuchyně, 1947 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 17 Fotografie – Skautský tábor Leština – kuchyně II, 1947 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 18 Fotografie – Skautský tábor Leština – osazenstvo, 1947 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 19 Fotografie – Skautský tábor Leština – podsada, 1947 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 20 Fotografie – Skautský tábor Leština – kuchyně III, 1947 (Soukromý archiv 1. skautského oddílu Gatlida Nová Včelnice).
- Příloha č. 21, A–M Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948 (Městské muzeum v Kamenici nad Lipou).
- Příloha č. 22 Fotografie – Emanuel Truhlář (Oldřich ŠÍMA – Jaroslav TŮMA, *Památce Emanuela Truhláře*, Kamenice nad Lipou 1947).
- Příloha č. 23 Fotografie – František Sadílek (Ladislav SADÍLEK, *Mluvíme k Vám*, Kamenice nad Lipou 1946).
- Příloha č. 24 Pamětní deska Emanuela Truhláře v Nové Včelnici (*Spolek pro vojenská pietní místa*, [online zdroj], dostupné na

<http://www.vets.cz/vpm/23783-pametni-deska-emanuel-truhlar/>,
[16. 7. 2017]).

Příloha č. 25

Pomník Františka Sadílka v Kamenici nad Lipou (*Spolek pro vojenská pietní místa*, [online zdroj], dostupné na <http://www.vets.cz/vpm/1941-pomnik-frantisek-sadilek/>, [16. 7. 2017]).

Plná moc

pro bratra Emanuela Truhláře, zástupce jindřichohradeckého vojvody v tovární čílnku, kterého zmocňujeme, aby nás na schůzích konaných o letnicích v Lidce zastupoval, aby i jinými právo klasovací dle počtu nájmů kůců mohl udělati, uznávající vše co podnikne jako zástupce "Dělníků Žižkovských" - "Dělníků" jakoby se stalo z naší vlastní vůle.

V tov. čílnku dne 6. června 1919.

Dělní Žižkovských, Obec Džoklarců.
(odbočka "Dělní Žižkovských" z Jindř. Hradce.)

Vojvoda:

Abran

pročítaj.

Starosta:

Seimoch

Příloha č. 2 – Diplom z prvního ročníku Svojsíkova závodu v Kamenici nad Lipou pro Lubomíra Čečka, 29. 6. 1946.

JUNÁK

Velitelství 6. oblasti Jindřicha Šimánka

Svojsíkův závod 1946

OBLASTNÍ SOUTĚŽ

DIPLOM

Bratr Lubomír Č E Č E K

z 1. junáckého oddílu Kamenice n.L.

byl členem hlídky 1. oddílu Kamenice n.L.

kteřá se při Oblastní soutěži Svojsíkova závodu 1946, pořádané dne
29. června 1946 v Kamenici nad Lipou umístila na druhém místě.

Jindřichův Hradec, dne 29. června 1946.

Vrchní rozhodčí:

Velitel oblasti:

Příloha č. 3 – Zápis náčelníka Rudolfa Plajnera a místonáčelní Marie Žákové do sešitu při slavnostním otevření nové klubovny v Kamenici nad Lipou, 30. 6. 1946.

Sestry a bratři,

přišel jsem píse v smutné ka'lešitosti, ale i při té příležitosti jsem viděl a pociťoval, že máte v obci a v celém kraji velmi dobré jméno.

Mám upřímaou radost ze vaší práce a přeji vám se junačského práce radat se všem poovníka'mi a radost ze úspěchu.

Řada va'm k'is'kne

30. června 1946.

^{míst. náčelník}
Rudolf Plajner

S bolesti puvicemi je nutno se vyrovnat
Bratři i sestry p'ijdou cestou kterou jim
maz maeit jejich velký bratr. Cestou rovnou
a poctivou, která je rovnou k vyššímu cíli.

Vaši Marie Žáková
I. místonáčelní.

Středisko Junáka v Kamenici n. Lipou

pořádá

ve dnech 28., 29. a 30. června 1946

v rámci desetiletého jubilea střediska

VELKÝ

Junácký sjezd

za účasti velitelství Junáka a Junáků
a skautek z Čech a Moravy a

Odhalení pomníku

umučeného okrskov. velitele Junáka
br. Františka Sadílka.

PROGRAM:

Pátek 28. června Sjíždění hostů. Ve 20 hod. v sále u Lípy divadelní hra J. Snížka: „Příklady táhnou“ Hrají členové střediska.

Sobota 29. června 8.30 položení věnců. - 9 hod. otevření klubovny. - 10 hodin **Oblastní závody.** turnaj v odbíjené a košíkové. - 16 hodin slavnostní prohlášení vítězů. - 20 hodin proměnádní koncert hudební hudby na náměstí, řídí br. Václav Lendr. - 21 hodin

Benátská noc
na zámeckém rybníku s pestrým programem, světelnými efekty atd.

Neděle 30. června 6 hod. Budíček - hraje junácká dechová hudba. - 7.30 hodin na Melišku **Slavnostní polní mše.** - 9. hod. řazení průvodu u nádraží. - 9.30 hod. Průvod městem k pomníku br. Sadílka, hraje vlastní dechová hudba střediska Junáka v Kamenici n. L. - 10 hod. **Slavnostní odhalení pomníku br. Sadílka** s projevy zástupce Ústředí Junáka, střediska Junáka, zástupce ONV MNV a učitelstva. - 12 hod. ukončení slavnosti.

Podrobnosti budou zveřejněny na dalších plakátech. Informace na pořádání ochotně podá středisko Junáka v Kamenici nad Lipou.

Tisk: A. Bala Kamenice n. L.

Příloha č. 5 – Vlajka střediska Junáka v Nové Včelnici (vytvořena pravděpodobně v období 1945–1950).

Příloha č. 6 – Vlajka III. oddílu (vytvořena pravděpodobně v období 1945–1950).

Příloha č. 7 – Totemová hůl vlčat (vytvořena pravděpodobně v období 1945–1950). Tato hůl sloužila k zavěšování stužek se jmény vlčat, která složila slib. Stužky a tyč na fotografii pochází ze současnosti.

Příloha č. 8 – Odznak k výročí deseti let skautingu v Kamenici nad Lipou, 1936–1946.

Příloha č. 9 – Čestná stráž u památníku obětem války v Nové Včelnici, 1946–1947.

Příloha č. 10 – Skautky v Nové Včelnici, 1946.

Příloha č. 11 – Skautský průvod v Nové Včelnici – skauti a vlčata, 1945–1950, v popředí s kloboukem Ladislav Šmol.

Příloha č. 12 – Skautský průvod v Nové Včelnici – skautky a světlušky, 1945–1950.

Příloha č. 13 – Skautky v průvodu v Nové Včelnici, 1945–1945, v popředí Božena Chramostová.

Příloha č. 14 – Skautky v průvodu v Nové Včelnici při odhalování pamětní desky Emanuelu Truhlářovi, 1947.

Příloha č. 15 – Skautky v Nové Včelnici, 1945–1950.

Příloha č. 16 – Skautský tábor Leština – kuchyně, 1947.

Příloha č. 17 – Skautský tábor Leština – kuchyně II, 1947.

Příloha č. 18 – Skautský tábor Leština – osazenstvo, 1947.

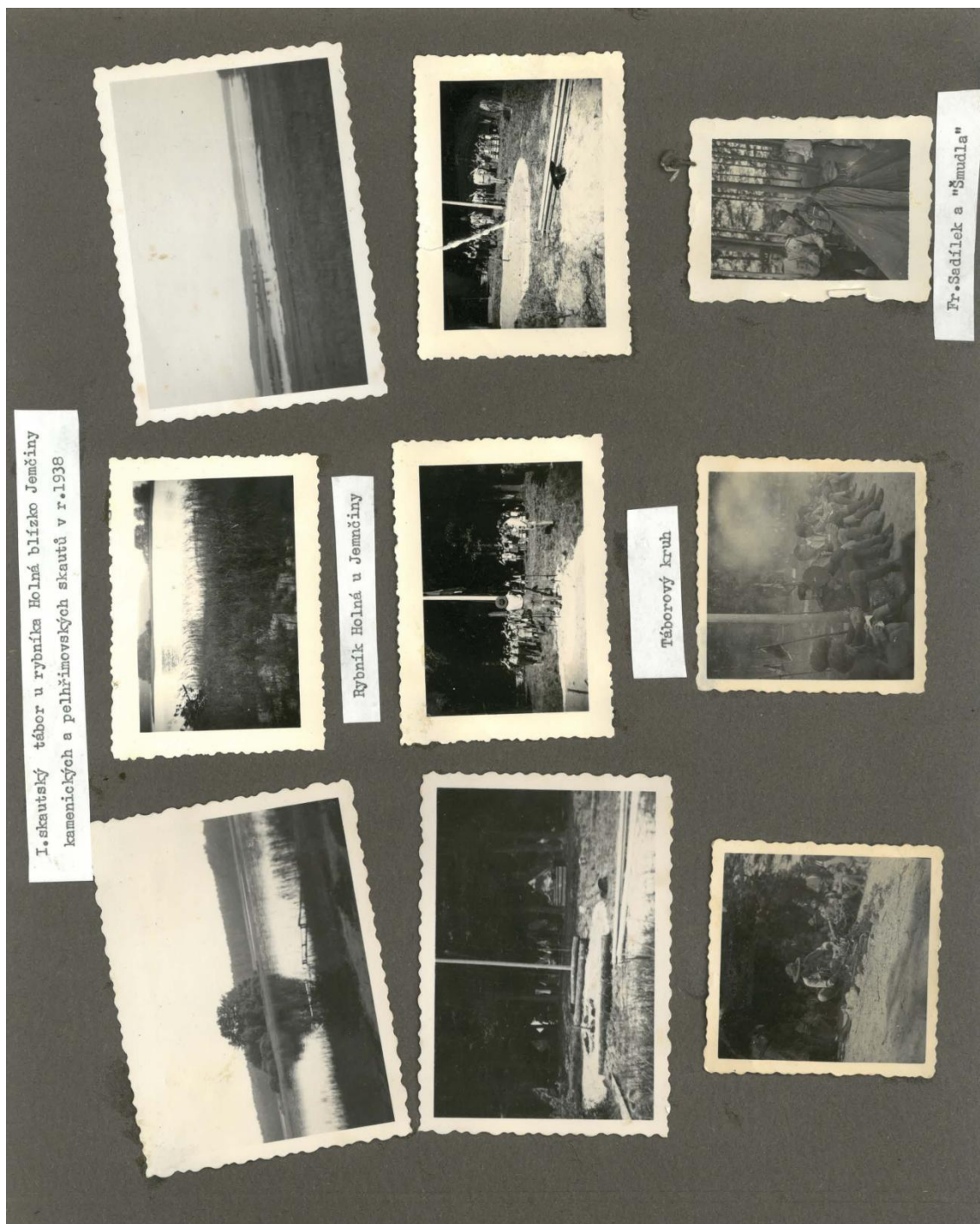
Příloha č. 19 – Skautský tábor Leština – podsada, 1947.

Příloha č. 20 – Skautský tábor Leština – kuchyně III, 1947.

Příloha č. 21 A – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Příloha č. 21 B – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Z tábora u rybníka Holná – J. Márek, C. Vaščí a jeden z pelhřimovských skautů v roce 1938

Wlet 1. družiny v r. 1936 do Horní Radouně br. Sadílek, J. Kršek, C. Vaščí, J. Paulík, M. Heres

Příloha č. 21 C – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Velké junácké slavnosti v červnu 1946
v Kamenici nad Lipou

Pomník br. Františka Sadilka
před zámkem.

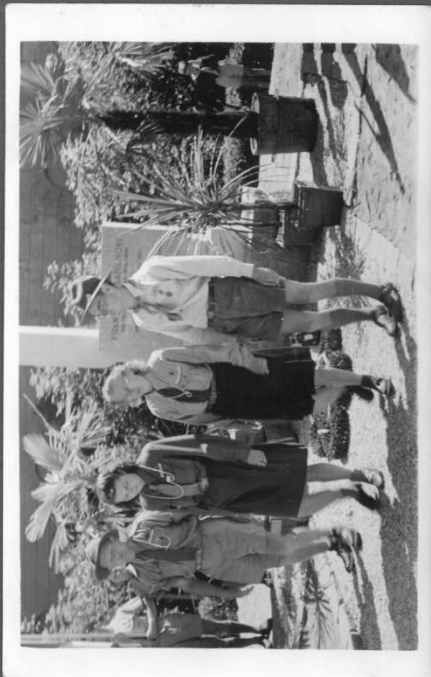

Bratr Dr. Rudolf Plajner, náčelník Junáka
při projevu.

Bratr Dr. Rudolf Plajner, náčelník a sestra
místonáčelní Žáková před klubovnou.

Příloha č. 21 D – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Pokládání věnců

Čelo průvodu před přehlídkou.
/Chalupové, Longinová, Chalupa/.

Po odhalení pomníku.

Příloha č. 21 E – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Mácelník dr. Rudolf Plajner
při projevu.

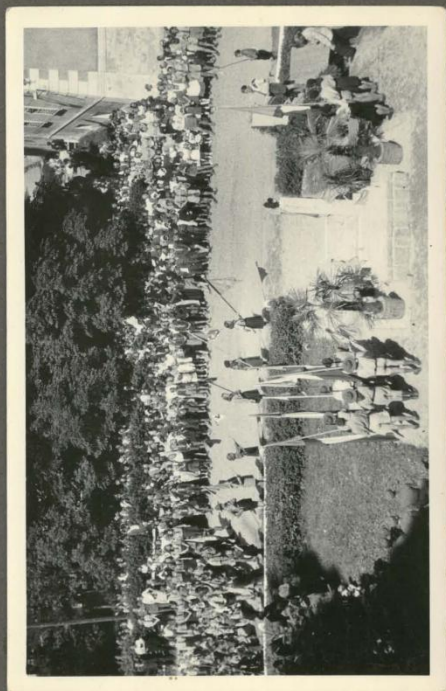

Mácelník Dr. Rudolf Plajner, paní
Sedílková se synem Pavlem a
Otomarem Vašků.

Paní Sedílková a Otomar Vašků .

Příloha č. 21 F – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Bratr Jaroslav Filsak
při projevu.

Skautská kapela z Kamenice n. Lipou.

Pomník před odhalením.

Příloha č. 21 G – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Paní Sedilková se synem Pavlem
a Ctomarem Vašků

U pomníku při státní hymně.

Bratr okreskový velitel Otomar Vašků
při projevu.

Příloha č. 21 H – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

I. oddíl skautek z Kamenice n. Lipou
1946

Vzpomínka na Farní škola Sedilka
v klubovně.

Fotčení věnců k pomníku padlým
v I. světové válce /br-říha/.

Příloha č. 21 I – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Spolky a organizace při průvodu.

Z průvodu městem.

Skautská kapela z Kamenice n. Lipou.

Otomar Vašků, církevní velitel
při projevu.

Příloha č. 21 J – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Stavění přístežku
Huda, J. Marek.

Naše klubovna za zámkem.

Indián na táboře.

Výlet na Javořici.

Výlet na Javořici.

Výlet na Slovensko.

Vašků Ctomar, okrskový
velitel

Výlet na Choustník.

Z kapely.

Příloha č. 21 K – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Ranní nástup.

Skautský tábor pod Javoríci
u Horního Pole.

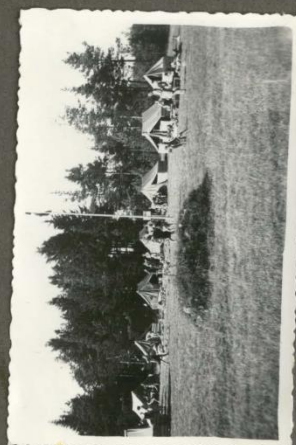

V kuchyni.

Před ranním úklidem
Miloš Vaček

Příloha č. 21 L – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Skautský tábor v Horním Poli
pod Javěřící.

Příloha č. 21 M – Fotoalbum skautů a skautek v Kamenici nad Lipou, 1936–1948.

Skautský tábor pod Javoricí
u Horního Pole.

Výlet na Javorici v r. 1946.

Olga Růna a Jan Maršák při odpočinku.

Příloha č. 22 – Emanuel Truhlář.

Příloha č. 23 – František Sadílek.

Příloha č. 24 – Pamětní deska Emanuela Truhláře v Nové Včelnici.

Příloha č. 25 – Pomník Františka Sadílka v Kamenici nad Lipou.

